

**Zarasų rajono
savivaldybės
viešosios
bibliotekos**

**2020
metų**

***veiklos
ataskaita***

TURINYS

Ivadas	
1. Įžangos žodis	p. 2
2. Tikslų ir uždavinių įgyvendinimas	p. 3
I. Bibliotekų tinklas ir paslaugų prieinamumas	p. 5
1. Bibliotekos tinklas ataskaitiniais metais	p. 5
2. Nestacionarus aptarnavimas	p. 6
II. Bendroji vartotojų charakteristika	p. 7
1. Sutelkti gyventojai	p. 7
2. Fizinių vartotojų sudėtis	p. 8
3. Skaitytojų, kurie naudojami bibliotekos paslaugomis, analizė	p. 9
III. Kultūrinės-educacinės paslaugos	p. 10
1. Kultūrinės veiklos turinys	p. 10
2. Renginių apžvalga	p. 11
3. Renginiai vaikams	p. 17
4. Educacinė veikla	p. 20
5. Mokymai gyventojams ir bibliotekų vartotojams	p. 24
IV. Elektroninio turinio kūrimas, informacinių ir elektroninių paslaugų plėtra	p. 25
1. Bibliotekos interneto svetainė	p. 26
2. Elektroninio katalogo kūrimas	p. 26
3. Naudojamų leidinių užsakymo, rezervavimo ir grąžinimo termino pratesimo paslauga	p. 26
4. Naudojimas licencijuotais elektroniniais ištekliais	p. 27
5. Bibliotekos kuriamos duomenų bazės ir jų panaudojimas	p. 27
6. Informacinių užklausų tenkinimas	p. 27
7. Naudojimas viešosios interneto prieigos paslaugomis	p. 28
8. Socialinių tinklų panaudojimas	p. 28
9. Virtualūs renginiai	p. 29
10. Naujos paslaugos vartotojams	p. 30
V. Projektinė veikla paslaugų plėtrai ir kokybei	p. 31
VI. Bibliotekos įvaizdžio formavimas	p. 34
1. Viešinimas	p. 34
2. Atstovavimas. Partnerystė	p. 35
VII. Dokumentų fondas ir jo panaudojimas	p. 38
1. Fondo formavimas	p. 38
2. Fondo apimtis	p. 38
3. Specialieji fondai	p. 40
4. Dokumentų įsigijimas, Finansavimo šaltiniai	p. 41
5. Knygų ir kitų laikmenų dokumentų panaudojimas	p. 44
6. Leidinių užsakymo iš kitų bibliotekų paslauga	p. 47
7. Dokumentų šalinimas	p. 47
8. Dokumentų fondo apsauga	p. 48
9. Skaitmeninimas	p. 48
VIII. Metodinė veikla	p. 48
IX. Bibliotekos organizacinė struktūra, darbuotojai, profesinis ugdymas	p. 50
1. Organizacinė struktūra	p. 50
2. Darbuotojų profesinis ugdymas	p. 51
3. Darbuotojų įvertinimas	p. 52
IX. Patalpų ir infrastruktūros būklė	p. 53
X. Finansavimas	p. 54
Išvados	p. 55
Priedai	p. 57

Medžiagą pateikė

Skyrių vedėjos Danutės Kiltinavičienė, Saulė Pelekienė, Vidmina Alubeckaitė, Irena Sventickienė, vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė

Viršelį

Dailininkė Rasa Juršienė

Parengė

Direktoriaus pavaduotoja Jolanta Lementauskienė

IVADAS

1. Įžangos žodis

2020-aisiais kilęs koronaviruso (COVID-19) protrūkis sukėlė sukrėtimą, neapibrėžtumą ir visiems buvo didžiulis iššūkis. Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai 2020 metų iššūkiai atnešė ne tik praradimų, bet ir galimybių pasitikrinti savo stiprybes, prisitaikyti prie pokyčių, nuosekliai perplanuoti veiklas organizuojant gyventojų aptarnavimą. Griežto visuotinio karantino sąlygomis fiziniai lankytojai bibliotekų patalpose vieną mėnesį buvo neaptarnaujami, vėliau, antro karantino sąlygomis, aptarnaujami teikiant tik knygų išdavimo paslaugą. Reikėjo organizuoti nuotolinę bibliotekos darbuotojų darbą, kūrybiškai pergaltoti nuotolines veiklas, dalį renginių ir mokymų perkelti į virtualią erdvę.

2020 m. daug dėmesio skirta poeto kraštiečio Pauliaus Širvio 100-čio gimimo jubiliejui. Profesionalaus meno parodas ir renginius lankytojai žiūrėjo vasarą ir iki lapkričio 7 d. (antrojo karantino) vienas renginys keitė kitą. Įgyvendinant projektą „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“ prasmingi literatūros ir muzikos renginiai organizuoti Zarasų, Ignalinos, Utenos, Molėtų viešosiose bibliotekose, Kultūros centre Dusetų dailės galerijoje. Bendradarbiaujant su Lietuvos rašytojų klubu gyventojams organizuoti susitikimai su poetais: Marija Meile Kudarauskaite, Agne Žagrakalyte, Tadu Žvirinskiu, Liudviku Jakimavičiumi, Juliumi Keleru, Antanu A. Jonynu, Rimgaudu Valentinu Graibu, Jurgita Jasponyte, literatūrologe Žydrone Kolevinskiene, kompozitoriumi, poetu Alvydu Jegelevičiumi, Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatu, literatūros kritiku Valentinu Sventicku rašytoju, bardu Vytautu V. Landsbergiu, aktoriais Algirdu Latėnu, Artūru Dubaka ir Baliu Ivanausku, virtualus koncertas su smuikininkais Vilhelmu ir Viktorija Čepinskiais. Įteikta devintoji Zarasų rajono savivaldybės literatūrinė Pauliaus Širvio premija kraštietei poetei Jurgitai Jasponytei.

Vaikams organizuoti literatūros susitikimai ir edukacinės veiklos su vaikų rašytoju Benu Bėrantu, Tomu Dirgėla, smuikininke Viktorija Čepinskiene, pianiste Giedre Špečkauskaite ir literatūrologe Vilma knygų sudarytoja Rasa Bačiuliene, knygų iliustratore Ula Šimulynaite, rašytoja Liudmila Petkevičiūte ir dailininke A. Keraitiene.

Renginiai organizuoti su LR rašytojų sąjunga, Rašytojų klubu, Utenos regiono savivaldybių viešosiomis bibliotekomis ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, VšĮ „Teatro istorijos, VšĮ „Pamėginčius“.

2020 m. net 72 renginiai ir parodos persikėlė į internetą – tai didelis pokytis.

Daug dėmesio skirta fondo aktualinimui papildant naujomis knygomis. 2020 m. Iš Kultūros ministerijos lėšų gauta kone du kartus daugiau, negu 2019 m. Kultūros ministerija dėl COVID-19 pandemijos papildomai skyrė lėšų. Buvo užtikrintas nuolatinis gyventojų aptarnavimas laikantis visų Sveikatos apsaugos ministro įsakymų ir siūlomų rekomendacijų.

Kaip ir kasmet biblioteka iniciavo projektinę veiklą paslaugų kokybės gerinimui. 2020 m. pagrindiniai projektų tikslai buvo paskatinti daugiau domėtis skaitančiuosius savo krašto kūrėjų kūryba ir siekti įvairesnės literatūros prieinamumo visų amžiaus grupių gyventojams bei siekti technologijomis paremto kraštotyros turinio plėtros ir prieinamumo. Zarasų viešosios bibliotekos specialistai parengė ir įgyvendino 2 projektus, dalyvavo 2 nacionaliniuose tęstiniuose projektuose. Biblioteka partnerio teisėmis dalyvavo 11 projektų įgyvendinime.

Reaguojant į iškilusius iššūkius buvo stiprinta technologinė bazė, naujais baldais atnaujintos Zarasai HUB bendradarbystės erdvės.

2. Bibliotekos tikslų ir uždavinių įgyvendinimas 2020 m.

Viešosios bibliotekos vizija - Kurkime sumanią bendruomenę kartu!

Viešosios bibliotekos misija – suteikti kiekvienam gyventojui prieinamas esmines kultūros, informacijos ir švietimo paslaugas, tenkinančias jo skaitymo, informacijos, kultūros laisvalaikio poreikius. Dirbti bendruomenei, siekiant kokybiškomis paslaugomis tenkinti bendruomenės lūkesčius.

Zarasų viešosios bibliotekos strateginis tikslas – siekti efektyviai panaudoti bibliotekų potencialą, užtikrinant visuomenės narių informacijos, kultūros ir švietimo poreikių tenkinimą, mokymosi visą gyvenimą plėtojimą, socialinės ir ekonominės gerovės plėtojimą bei poveikio rajono raidai didinimą.

2020 m. Zarasų viešoji biblioteka įgyvendino Kultūros plėtros ir Neformalaus ugdymo programas pagal Zarasų rajono savivaldybės biudžeto asignavimus valdytojams, patvirtintus Zarasų rajono savivaldybės Tarybos sprendimais 2020 m. vasario 28 d. Nr. T- (1.2 E)-24 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2020 metų biudžeto tvirtinimo“, 2020 m. rugsėjo 25 d. Nr. T-149, 2020 m. lapkričio 26 d. Nr. T-175 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2020 metų biudžeto tikslinimo“.

Vykdydama 2020 m. metų veiklos planą Zarasų viešoji biblioteka įgyvendino šiuos tikslus ir uždavinius:

I. Tikslas: Kurti tvarią socialinę ir ekonominę kultūros vertę nacionalinei pažangai, panaudojant įveiklintą infrastruktūrą, kuriant naujas paslaugas.

Įgyvendinti uždaviniai:

1.1. Organizuotas gyventojų telkimas. Sutelkta 33,9 % gyventojų ir organizuotas jų bibliotekinis aptarnavimas bibliotekų tinkle priskirtose teritorijose ir už jo ribų dviejose nestacionariose bibliotekėlėse;

1.2. Viešojoje bibliotekoje atnaujinta fizinė mokymąsi visą gyvenimą bibliotekose skatinanti aplinka, pritaikant ją įvairaus amžiaus ir skirtingų socialinių grupių gyventojų poreikiams. Tęsiant Zarasai HUB – bendradarbystės projektą – nuotoliniam darbui naujais ergonomiškais baldais aprūpintos bibliotekos priestato III a. ir bibliotekos stogo erdvės.

1.3. Didinant žinomumą apie bibliotekos veiklas ir paslaugas, teikiant paslaugas nuotoliniu būdu, stiprintas viešinimas bibliotekos interneto kanaluose – per metus pavišintos 529 informacijos. Viešosios bibliotekos socialiniame tinkle Facebook sekėjų skaičius išaugo iki 1313. Naujai sukurtoje paskyroje „Dusetų biblioteka“ sekėjų skaičius išaugo iki 1823. Bibliotekos interneto svetainės www.zarasubiblioteka.lt virtualių lankytojų skaičius išaugo 6%.

II. tikslas: Prisidėti prie išsilavinusios, socialiai atsakingos bendruomenės ugdymo, užtikrinant paslaugų įvairovę, stiprinant visuomenės kritinį mąstymą ir raštingumą.

Įgyvendinti uždaviniai:

2.1. 5,3 % atnaujinti ir aktualizuoti bibliotekų tinklo fondai, atsižvelgiant į rajono gyventojų poreikius;

2.2. Formuotas LIBIS elektroninis katalogas ir užtikrintas bendruomenės narių prieinamumas prie jo. Per metus sukurti 2757 automatizuoti įrašai. Kataloge 95717 įrašų;

2.3. Skatintas elektroninės mokslo informacijos matomumas ir užtikrinta nemokama prieiga prie prenumeruojamų duomenų bazių, skelbiamų bibliotekos interneto svetainėje

www.zarasubiblioteka.lt. Prenumeruojamose duomenų bazėse EBSCO, NAXOS ir INFOLEX atlikta 2332 paieškos.

2.4. Pagerintos CBS veiklos technologinės sąlygos. Padaliniuose, įgyvendinant nacionalinį projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, buvo atnaujintos 54 kompiuterizuotos darbo vietos, įdiegta 11 daugiafunkcinių įrenginių, įsigyti 9 projektoriai, 2 didelio formato televizijos ekranai ir 11 bevielio ryšio prieigos įrenginių. Įgyvendinant neformaliojo vaikų švietimo projektą „Edukacinių veiklų ciklas: Vaidink ir dainuok“ įsigytos įkraunamos garso kolonėlės su dviem bevieliais mikrofonais ir dviem papildomais laidiniais mikrofonais.

2.5. Užtikrinant ir tobulinant gyventojų informacinio ir skaitmeninio raštingumo įgūdžius, mažinant skaitmeninę atskirtį, vartotojams skirtos 494 mokymų valandos. Apmokyta 1020 (2019 m. – 1382) dalyvių: viešojoje bibliotekoje 211, miestelių padaliniuose 185, kaimo padaliniuose 624 dalyviai.

III. tikslas: Skleisti kultūrą, kultūriškai šviesti visuomenę, stiprinti bendruomeniškumą ir ugdyti kūrybiškumą, stiprinant bibliotekos, savivaldos ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus.

Įgyvendinti uždaviniai:

3.1. Užtikrinant kultūrinių paslaugų įvairovę, išnaudojant bibliotekų netradicines erdves, parodines erdves, organizuoti renginiai su 26 profesionaliais kūrėjais, jungtasi į miesto kultūriniam turizmui plėtoti skirtus renginius. Miesto šventės metu, rugpjūčio 14–15 d. vyko „Knygos šventės“ renginiai: „Nakties skaitymai, Mažoji knygų mugė, kurioje dalyvavo 12 leidyklų. Bibliotekos I a. galerijoje atidarytos 8 profesionalaus meno parodos.

3.2. Realizuojant vartotojo kultūros ir literatūros poreikius, užtikrinant tradicinių renginių tęstinumą, organizuoti literatūros renginiai „Poezijos pavasaris“ ir „Prozos ruduo“.

3.3. Suteikiant palankias galimybes vartotojo individualių kūrybinių gebėjimų tobulinimui plėtoti Bibliotekos suaugusiųjų teatro „Juodai balta“ teatrinė veikla. Bibliotekos režisierė Gražina Karlaitė režisavo spektaklį „Vis dar be pabaigos“... Paulius Širvys“ Rimanto Šavelio atsiminimų knygos „Geriu žalią tylą“ motyvais“, skirtą Pauliaus Širvio 100-čio jubiliejui. Spektaklis žiūrovams parodytas Zarasų viešojoje bibliotekoje, Zarasų kultūros centre, Utenos A. ir M. Miškinų viešojoje bibliotekoje, Vilniuje, Karininkų ramovėje ir Padustėlyje sukurtas vaizdo klipas. 2020 m. prie bibliotekos suburtas Zarasų fotografų klubas „Ežerų žemė“.

3.4. Skleidžiant vietos kūrėjų palikimą, garsinant Zarasų kraštą kaip kūrėjų kraštą, buvo organizuoti krašto kultūros renginiai, skirti krašto kūrėjų jubiliejams pažymėti. 2020 metai buvo kraštiečio poeto Pauliaus Širvio 100-čio gimimo metai, todėl sėkmingai įgyvendintas projektas „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“ Zarasų viešojoje ir Utenos regiono viešosiose bibliotekose, poetei Jurgitai Jasponytei įteikta Zarasų rajono savivaldybės Pauliaus Širvio literatūrinė premija.

IV. tikslas: Ugdyti kokybišką, kultūrą atpažįstančią ir tradicijas puoselėjančią jaunąją kartą, formuoti savo tapatumą kuriančios visuomenės kritinį mąstymą ir pilietiškumą, atsparumą informacinėms grėsmėms, materialaus ir nematerialaus paveldo pažinimą, stiprinti skaitymo gebėjimus pasitelkiant kūrybišką literatūros populiarinimą, organizuojant edukacines programas.

Įgyvendinti uždaviniai:

4.1. Skatinant skaitymą, literatūros pažinimą buvo organizuotos literatūros veiklos vaikams, paaugliams, jaunimui: organizuota 340 renginių, iš jų 112 edukacinių renginių, kuriuose dalyvavo 3838 lankytojai vaikai. Plėtota edukacinė veikla Zarasų miesto vaikams ir jaunimui už bibliotekos ribų. Miesto šventės metu Sėlių aikštėje veikė bibliotekos Zuikio Nulėpausio ir Pepės Ilgakojinės kūrybinių veiklų palapinė, L. Vaitavičienė P. Širvio progimnazijoje organizavo Metų knygos penketuko pamokėles, siedama jas su atitinkamų knygų turiniu.

4.2. Didinant neformaliojo ugdymo paslaugų įvairovę, prieinamumą ir kokybę integruojant bibliotekų išteklius bei paslaugas į formaliojo švietimo procesus ir priemones, parengti projektai ir vykdytos neformaliojo švietimo veiklos Zarasų viešojoje bibliotekoje „Vaidink ir dainuok“ ir Dusetų K. Būgos padalinyje „Informacinės medžiagos pateikimas panaudojant kompiuterinės grafikos programas“.

V. tikslas: Stiprinti Bibliotekos veiklos kokybę ir efektyvumą, išlaikyti žmogiškųjų išteklių tvarumą.

Įgyvendinti uždaviniai:

5.1. 2020 m. skirta dėmesio specialistų profesinei kvalifikacijai. Kvalifikaciją kėlė 31 tinklo darbuotojas (VB – 15, padaliniuose – 16), t. y. 63 % visų dirbančiųjų, dalyvaudami regiono ir respublikos profesiniuose renginiuose ir nuotoliniuose renginiuose. Buvo organizuoti 22 profesiniai susirinkimai, kuriuose nagrinėti teisės aktai, pasirengimo karantinui dėl COVID-19 pandemijos klausimai, pristatytos metodinės rekomendacijos gyventojų paslaugų kokybės gerinimui;

5.2. Tęsta tarpinstitucinė partnerystė su 22 kitomis institucijomis ir bendruomenėmis, įgyvendinant projektines veiklas, užtikrinant visuomenės ir bibliotekos poreikių darną.

5.3. Siekta efektyvaus valdymo bibliotekoje, užtikrinta efektyvi ūkinė veikla – Zarasų viešosios bibliotekos biudžetas įgyvendintas 100 %.

I. BIBLIOTEKŲ TINKLAS IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMAS

1. Bibliotekos tinklas ataskaitiniais metais

Zarasų rajono teritorija – 1334 km². Gyventojų tankumas vienas mažiausių Lietuvoje - 14,3 gyventojų 1 km². Nuo 2008 m. Zarasų kraštas turi kurortinės teritorijos statusą. Kaimo turizmas – viena populiariausių alternatyvių veiklų kaimiškajame Zarasų rajone. Zarasų rajono centralizuotą bibliotekų tinklą sudaro centrinė biblioteka su 16 struktūrinių teritorinių padalinių. Atstumas tarp rajone išdėstytų bibliotekų vidutiniškai yra 8,8 km. Daliai kaimų ir vienkiemių gyventojų bibliotekos yra nepasiekiamos.

2020 m. Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) nevyko jokie pokyčiai.

Zarasų rajono centralizuotoje bibliotekų sistemoje (toliau – CBS):

Viešoji biblioteka.

3 miestelių struktūriniai padaliniai: Dusetų Kazimiero Būgos (nuo 2019 m. ir mokyklų bendruomenę aptarnaujantis padalins), Turmanto ir Zarasų ligoninės padalinsys.

 13 kaimo struktūrinių padalinių: Antalieptės, Antazavės, Avilių, Baibių, Degučių, Imbrado, Sadūnų, Salako, Samanių, Smalvų, Suvieko, Šniukštų, Štadvilių.

 Nestacionarūs knygų išdavimo punktai.

Vienam teritoriniam padaliniui tenka vidutiniškai 561 gyventojas, todėl, atsižvelgiant į gyventojų skaičių, yra nustatoma bibliotekos darbuotojo darbo laiko norma ir darbo laiko režimas.

Viešoji biblioteka ir padaliniai dirbo vadovaudamiesi Zarasų rajono tarybos 2017 m. gegužės 26 d. sprendimu Nr. T-123 „Dėl biudžetinių kultūros įstaigų darbo laiko suderinimo“. Dėl COVID-19 pandemijos neaptarnavo lankytojų 2020 kovo 16 d. – 2020 balandžio 27 d., vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vyriausybės 2020-03-14 nutarimu Nr. 371 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“, Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020-03-19 įsakymu Nr. I(6.6 E)-159 „Dėl karantino režimo užtikrinimo Zarasų rajono savivaldybės biudžetinėse kultūros įstaigose“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020-03-12 sprendimu Nr. 342 „Dėl coronaviruso (COVID-19) valdymo priemonių“.

Palyginti su 2019 metais, tinklo bibliotekos lankytojams buvo atviros 8,5 % trumpiau.

 Zarasų viešoji biblioteka lankytojams atvira pirmadieniais – penktadieniais nuo 10 iki 19 val. (gruodžio mėnesį dėl karantino režimo dirbo nuo 9 iki 18 val.), šeštadieniais nuo 10 iki 17 val. 2020 m. Zarasų viešoji biblioteka buvo atvira lankytojams buvo 278 dienas (19 dienų mažiau nei 2019 m.).

 Seniūnijų centruose esantys Dusetų Kazimiero Būgos ir Turmanto padaliniai, kuriuose dirbama pilną darbo dieną, vartotojams atviri pirmadieniais – šeštadieniais po 8 valandas per dieną. 2020 m. miestelio padaliniai buvo atviri lankytojams vidutiniškai 226 (2019 – vid. 258) dienas.

 Salako, Antalieptės ir Degučių padaliniai vartotojams atviri antradieniais – šeštadieniais po 8 valandas per dieną.

 Antazavės, Avilių, Imbrado, Ligoninės, Samanių ir Šniukštų padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 6 valandas per dieną.

 Baibių, Sadūnų, Smalvų, Suvieko ir Štadvilių padaliniai atviri antradieniais – šeštadieniais po 4 val. per dieną.

Kaimo padaliniai lankytojams buvo atviri vidutiniškai po 195 (2019 m. – vid. 218) dienas.

2. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas

2020 viešoji biblioteka telkė skaitytojus ir išoriniuose aptarnavimo punktuose. 2020 m. 2 paslaugų punktai veikė prie Zarasų viešosios bibliotekos ir Salako padalinio – Zarasų ir Salako socialinės globos namuose. Šiose įstaigose už knygų priėmimą ir išdavimą yra paskirti atsakingi darbuotojai. 2020 m. punktuose buvo aptarnaujama 23 asmenys. Jiems išduota 122 vnt. knygų.

Knygnešystės paslauga. Viešoji biblioteka teikė knygų pristatymo į namus paslaugą socialiai pažeidžiamoms grupėms ir neįgaliesiems gyventojams. 2020 m. knygų pristatymo į namus paslauga buvo teikiama 354 (2019 m. – 260 asm.) asmenims, dėl sveikatos ir karantino apribojimų negalėjusiems lankyti bibliotekose. Jiems nunešta 3362 vnt. knygų ir periodinių leidinių, vidutiniškai vienam asmeniui 9 knygos. Knygas į namus nešė 62 asmenys: bibliotekininkai, šeimos nariai, kaimynai.

II. BENDROJI BIBLIOTEKOS VARTOTOJŲ CHARAKTERISTIKA

1. Sutelkti gyventojai centralizuotame bibliotekų tinkle

Lietuvos Respublikos statistikos departamento duomenimis 2020 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyveno 14915 gyventojų, iš jų kaimo teritorijoje 8316 gyventojų. Palyginti su praėjusiais metais, rajone gyveno 2,4 % mažiau gyventojų. Zarasų mieste registruota 6050 gyventojų. Palyginti su 2019 metais, užfiksuotas 1,5 % (92) miesto gyventojų skaičiaus mažėjimo rodiklis. Zarasų rajono savivaldybės teritorija išlieka suskirstyta į 10 seniūnijų: Antalieptės, Antazavės, Degučių, Dusetų, Imbrado, Salako, Suvieko, Turmanto, Zarasų miesto ir Zarasų rajono.

 Zarasų rajono centralizuotame bibliotekų tinkle (toliau – CBS) 2020 metais sutelkta 33,9 % (2019 m. – 34,4 %) gyventojų, Zarasų mieste – 28,3 % (2019 m. – 29,4 %) gyventojų. Palyginti su 2019 metais, rajono gyventojų sutelktumo rodiklis sumažėjo 1,5 %, miesto – 3,7 %.

2020 m. Zarasų CBS registruota 5053 vartotojai (2019 m. – 5258). Į bibliotekas užsiregistravo 11,5 % arba 581 naujas vartotojas.

 2020 m. bibliotekų tinkle sutelkta 67,6 % rajone gyvenančių vaikų (2019 m. – 70,3 %), **Zarasų mieste – 64,6 %**. Statistikos departamento duomenimis 2020 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyveno 1836 (2019 m. – 1872) vaikai nuo 0 iki 14 metų (imtinai). Palyginti su 2019 m., nuolatinių gyventojų vaikų skaičius sumažėjo 1,9 %. 2020 m. sausio 1 d. Zarasų mieste gyveno 821 (2019 m. – 833) vaikas nuo 0 iki 14 metų amžiaus. Zarasų rajono mokyklose rugsėjo 1 d. naujus mokslo metus pradėjo 1360 ugdytiniai (sumažėjo 68 vaikais).

2020 m. Zarasų CBS registruota 5053 vartotojai (2019 m. – 5258). Į bibliotekas užsiregistravo 11,5 % arba 581 naujas vartotojas.

Viešojoje bibliotekoje registruota 530, miestelių padaliniuose – 336, kaimo padaliniuose – 375 vaikai.

 2020 m. bibliotekų tinkle sutelkta 44,6 % nuolatinių jaunimo (15–27 m.) grupės gyventojų (2019 m. – 42,3 %), **Zarasų mieste – 43,3 %**. Statistikos departamento duomenimis 2020 m. sausio 1 d. Zarasų rajone gyvenančių jaunuolių nuo 15 iki 27 m. skaičius – 2134 (2019 m. – 2264). Palyginti su 2019 m., rajone užfiksuotas 5,7 % jaunimo grupės gyventojų skaičiaus mažėjimas.

2020 m. bibliotekų tinkle registruoti 953 (2019 m. – 958) jaunimo grupės (15–27 metų) vartotojai. Viešojoje bibliotekoje – 347, miestelių bibliotekose – 288, kaimo padaliniuose – 318 vartotojų.

Palyginti su 2019 m., bendras registruotų vartotojų rodiklis sumažėjo 3,9 %. Iš vienos pusės tai lemia objektyvios priežastys – gyventojų senėjimas, gimstamumo mažėjimas – Zarasų rajono savivaldybė išlieka pirmaujanti tarp greičiausiai senstančių savivaldybių Lietuvoje. Iš kitos pusės – dvi COVID-19 pandemijos bangos ir karantinas, ypač per pirmąjį karantiną įtvirtintas draudimas likti amžėjantiems žmonėms namuose, eliminavo juos iš socialinio, kultūrinio gyvenimo, paliko baimę ir prislopino norą lankytis bibliotekoje. Vaikams buvo organizuotas nuotolinis mokymasis. Mokydamiesi iš namų, bibliotekose lankėsi labai ribotai.

Palyginti su 2019 m., lojalių perregistruotų vartotojų skaičius sumažėjo 5 %, o naujų vartotojų skaičius išaugo 6 %. Tai rodo bibliotekų potencialą paslaugomis sudominti nesilankančius. Nuo 2020 m. vartotojams elektroniniai skaitytojų pažymėjimai buvo išduodami nemokamai. Šis faktas irgi skatino lankytojus įsigyti skaitytojų pažymėjimus.

2. Fizinių vartotojų sudėtis

Analizuojant Zarasų rajono nuolatinių gyventojų sudėtį pagal amžių, rajono vaikai iki 14 metų rajone sudaro 12,3 %, jaunimas (15–27 m.) – 14,3%, suaugusieji (28–65 m.) – 47,7 %, suaugusieji nuo 65 plius – 25,7 %. Išlieka spartus rajono gyventojų skaičiaus senėjimas dėl mažai sukuriamų naujų darbo vietų ir išliekančio vieno aukščiausių nedarbo lygių Lietuvoje – 14,7 proc.

Gyventojų demografinės sudėties pokyčiai, vykstantys rajone, atspindi analizuojant registruotų vartotojų grupes.

Zarasų CBS aptarnaujami įvairaus amžiaus vartotojai. **2020 m. Zarasų bibliotekų tinkle vaikų grupės vartotojai sudarė 24,6 %** (2019 m. – 25 %). Viešojoje bibliotekoje – 30,9 %, miestelių padaliniuose – 24,7 %, kaimo padaliniuose – 19 %.

Zarasų bibliotekų tinkle jaunimo grupės vartotojai sudarė 18,9 % (2019 m. – 18,2 %), viešojoje bibliotekoje – 20,2 %, miestelių padaliniuose – 21,2 %, kaimo padaliniuose – 16,1 %.

Zarasų bibliotekų tinkle suaugusiųjų grupės vartotojai nuo 28 m. sudarė 56,6 % (2019 – 56,8 %) visų registruotų vartotojų. Viešojoje bibliotekoje – 48,9 %, miestelių padaliniuose 54,1 %, kaimo padaliniuose 65 %.

Palyginus 2017–2020 m. laikotarpį, vaikų ir jaunimo grupės vartotojų grupės santykinis sudėties rodiklis sumažėjo 9,2 %.

Analizuojant vartotojų grupes pagal užimtumą (dirbantys, nedirbantys), 2020-ųjų metų rodikliai parodė, kad Zarasų CBS dirbantys vartotojai sudarė 46,7 % (2019 m. – 45,3 %) registruotų suaugusių vartotojų, iš jų: tarnautojų – 23,9 %, darbininkų, amatininkų profesijų – 21,5 %, ūkininkaujančių – 1,3 %. Nedirbantys dėl neįgalumo ir registruoti užimtumo tarnyboje sudarė 13 %, pensinio amžiaus grupės – 21 % registruotų vartotojų. Palyginti su 2019 m., santykinai 1 % išaugo nedirbančiųjų vartotojų grupės rodiklis.

Viešojoje bibliotekoje dirbantys vartotojai sudarė 49,6 % (2019 m. – 50,3 %). Iš jų tarnautojai – 24,3 %, darbininkai – 25,27 %, ūkininkai – 0,08 %. Nedirbantys dėl neįgalumo, registruoti užimtumo tarnyboje sudarė 11,3 % ir pensinio amžiaus vartotojai sudarė 18,1 % vartotojų.

Miestelių padaliniuose dirbantys sudarė 46,2 %, kaimo padaliniuose – 45 % suaugusių grupės vartotojų.

2020 m. suaugusiųjų vartotojų grupės išsimokslinimo sudėties rodiklių analizė parodė, kad Zarasų CBS vartotojai su aukštuoju išsimokslinimu sudarė 29,2 % (2019 m. – 27,9 %), su aukštesnioju – 25,5 % (2019 m. – 25,4 %), su viduriniu – 19,4 % (2019 m. – 19,7 %), su pagrindiniu ir pradiniu – 7,4 % (2019 – 6,2 %) vartotojų, besimokantys (pilnamečiai gimnazistai, studentai) – 18,6 % vartotojų.

Viešojoje bibliotekoje suaugusieji su aukštuoju išsimokslinimu sudarė 39,9 %, su aukštesnioju – 24,5 %, su viduriniu – 13,7 %, su nebaigtu viduriniu, pagrindiniu, pradiniu – 1,7 % vartotojų, besimokantys – 20,3 %. Galima daryti prielaidą, kad aktyviausiai lankosi ir skaito aktyvūs, dirbantys visuomenės nariai su aukštuoju ir aukštesnioju išsimokslinimu.

3. Skaitytojų, kurie naudojo pagrindinėmis bibliotekos paslaugomis, analizė 2020-2019 m.

Centralizuotas bibliotekų tinklas	2020 metai	Palyginti su 2019 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojas	22093	- 8,6
Registruoti vartotojai:	5053	- 3,9
Iš jų registruoti vaikai	1241	- 5,7
Lankytojai	93861	- 29,9
Iš jų lankytojai vaikai	23622	-35,3
Išduotis	167665	- 20,0
Iš jų išduotis vaikams	44176	-23,5
Išduotis vienam vartotojui	33,2	-16,6

Viešoji biblioteka	2020 metai	Palyginti su 2019 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojas	2565	-6,0
Registruoti vartotojai:	1715	-5,7
Iš jų registruoti vaikai	530	- 3,3
Lankytojai	41101	- 38,4
Iš jų lankytojai vaikai	6459	-52,9
Išduotis	58794	- 28,9
Iš jų išduotis vaikams	11110	-39,0
Išduotis vienam vartotojui	34,2	-24,6

Miestelių padaliniai	2020 metai	Palyginti su 2019 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojas	5302	- 7,1
Registruoti vartotojai:	1360	-8,3
Iš jų registruoti vaikai	336	- 5,1
Lankytojai	20588	- 21,6
Iš jų lankytojai vaikai	3911	- 32,6
Išduotis	35012	-16,7
Iš jų išduotis vaikams	8411	-14,3
Išduotis vienam vartotojui	25,7	- 13,1

Kaimo padaliniai	2020 metai	Palyginti su 2019 m. proc. + / -
Atviros valandos lankytojas	14379	- 9,5
Registruoti vartotojai:	1978	- 2,1
Iš jų registruoti vaikai	375	- 9,2
Lankytojai	32172	- 21,3
Iš jų lankytojai vaikai	13252	- 21,8
Išduotis	73859	- 12,9
Iš jų išduotis vaikams	24655	-14,3
Išduotis vienam vartotojui	37,3	- 11,0

2020 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankyta 93861 kartą, t. y. vienas lankytojas vidutiniškai apsilankė 18,5 kartų (2019 m. – 25 k.) per metus. Viešojoje bibliotekoje vienas lankytojas apsilankė vidutiniškai 24 k., miestelio padalinyje – vidutiniškai 15 k., kaimo padalinyje – vidutiniškai 16 k.

Lankomumo rodikliai, augę per pastaruosius trejus metus, ženkliai sumažėjo 2020 m. Pagrindinė priežastis – dėl koronaviruso pandemijos suvaldymo įvesti karantinai ir dėl saugumo – bibliotekų paslaugų ribojimai. Ženkiausiai lankomumo rodiklis sumažėjo viešojoje bibliotekoje. Viešojoje bibliotekoje, turinčioje įvairių atvirų erdvių, lankytojai rinkdavosi bendrauti, dalyvauti renginiuose, edukacinėse literatūros ir technologijų veiklose, mėgautis panoraminio vaizdu nuo stogo.

Vartotojai vaikai iki 14 m. Zarasų r. tinklo bibliotekose apsilankė 23622 kartus, t. y. vienas vaikas vidutiniškai apsilankė 19 k. per metus (2019 m. – vidutiniškai 28 k.). Viešojoje bibliotekoje – vidutiniškai 12 apsilankymų per metus, miestelių padaliniuose – vidutiniškai 12 apsilankymų per metus, kaimo padaliniuose – vidutiniškai 35 apsilankymai per metus.

Viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje vaikai apsilankė 6081 kartą (2019 m. – 11050 k.), t. y. 44 % mažiau nei 2019 m. Tokį sumažėjusį lankomumo rodiklį nulėmė kelios priežastys. Karantino metu vaikai buvo aprūpinti kompiuteriais mokytis nuotoliniu būdu, todėl nebebuvo taip aktualu naudotis bibliotekos kompiuteriais. Bibliotekoje dėl karantino per abi pandemijos bangas buvo uždraustos bibliotekos Šeimos skaitmeninių veiklų centro, Žaislotekos, Medijų studijos ir kitos paslaugos, dėl saugumo įvestas lankytojų srautų ribojimas, sumažinęs bendravimo ir laisvalaikio leidimo galimybes.

2020 m. viešojoje bibliotekoje per dieną vidutiniškai lankėsi 148 (2019 m. – 224) lankytojai.

Per dieną viename miestelio padalinyje vidutiniškai lankėsi 30 lankytojų. (Didžiausias lankomumo vidurkis Dusetų K. Būgos padalinyje – vidutiniškai 49 lankytojai).

Per dieną viename kaimo padalinyje vidutiniškai lankėsi 12 lankytojų. Didžiausi lankomumo per dieną vidurkiai padaliniuose, dirbančiuose visą dieną: Salako padalinyje – vidut. 32 lankytojai, Antalieptės – vidut. 22 lankytojai. Padaliniuose, atvirose lankytojams po 6 val.: Samanių – vidut. 18 lankytojų; Imbrado – vidut. 13, Šniukštų – vidut. 12 lankytojų. Padaliniuose, atvirose lankytojams po 4 val.: Štadvilių – vid. 9 val. Mažiausi lankomumo per dieną rodikliai Sadūnų padalinyje – vidut. 4, Baibių – vidut. 7 lankytojai.

III. KULTŪRINĖS – EDUKACINĖS BIBLIOTEKOS PASLAUGOS

1. Kultūrinės edukacinės veiklos turinys

2020 m. vienas pagrindinių tikslų – skleisti kultūrą, kultūriškai šviesti visuomenę, stiprinti bendruomeniškumą ir ugdyti kūrybiškumą, mažinant kultūrinę atskirtį ir netolygumus – buvo paveiktas kovo mėn. viduryje prasidėjusios COVID-19 pandemijos. Paskelbus Lietuvos Respublikos valstybės lygio ekstremaliąją situaciją kovo 16 d. – balandžio 27 d. ir lapkričio 7 d. – gruodžio 31 d. renginiai buvo draudžiami organizuoti. Kitu laiku renginiai buvo organizuojami ir vykdomi užtikrinant valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nustatytas asmenų srautų valdymo, saugaus atstumo laikymosi ir kitas būtinas visuomenės sveikatos saugos, higienos, asmenų aprūpinimo būtinosiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis sąlygas. Atvirose bibliotekų erdvėse buvo privaloma užtikrinti metro atstumą, salėje sodinti žiūrovus į kas antrą kėdę išlaikant ne mažesnę nei du metrai atstumą. Nuo rugsėjo mėnesio buvo įvestas privalomas renginių lankytojų registravimas. Baimė užsikrėsti virusu sustabdė vyresnio amžiaus renginių lankytojų srautus, o saugaus atstumo laikymasis sumažino žiūrovams skirtų vietų skaičių.

Siekiant išlaikyti bibliotekos paslaugų vartotojų dėmesį, ataskaitinių metų karantino laikotarpiu buvo keičiamas veiklos pobūdis, pereita prie nuotolinių renginių.

2020 m. daug dėmesio skirta poeto kraštiečio Pauliaus Širvio 100-čio gimimo jubiliejui. Įgyvendinant projektą „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“ prasmingi literatūros ir muzikos renginiai organizuoti Zarasų, Ignalinos, Utenos, Molėtų viešosiose bibliotekose, Kultūros centre Dusetų dailės galerijoje.

Įvyko tradiciniai bibliotekos skaitymo skatinimo renginiai, jungiantys literatūrą, muziką ir teatrą, autoriniai literatūros vakarai su pripažintais Lietuvos rašytojais, poetais, muzikantais. Bibliotekos galerijoje durys buvo atvertos profesionalaus meno parodų atidarymams, organizuotos edukacinės veiklos vaikams. Aktyviai talkino bibliotekos suaugusiųjų teatras „Juodai balta“, literatų klubai „Virš tylos“, Atgaiva“.

Renginiai organizuoti bendradarbiaujant su LR sąjungos Rašytojų klubu, Utenos regiono savivaldybių viešosiomis bibliotekomis ir Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka, VšĮ „Teatro istorijos, VšĮ „Pamėginčius“.

2020 m. Zarasų rajono bibliotekų tinkle organizuota 709 renginiai, iš kurių 285 parodos. Palyginti su 2019 m., renginių organizuota 15 % mažiau: viešojoje bibliotekoje 12,7 %, miestelių bibliotekose – 7,1 %, kaimo – 19,5 % mažiau. Parodos sudarė 40,1 % visų organizuotų

renginių. Iš jų literatūros parodos 71,2 %, meno parodos 14,4 %, netradicinės (vaikų darbų, dirbinių, puokščių ir pan.) – 14,4%.

Palyginti su 2019 m., renginių lankytojų skaičius sumažėjo 20,4 %: viešojoje bibliotekoje – 41,3 %, miestelių bibliotekose – 8,8 %, kaimo bibliotekose – 2,7 %. **Vidutiniškai viename renginyje dalyvavo 17 lankytojų.**

CBS renginių lyginamoji analizė 2020–2019 metais

Pavadinimas	Iš viso		Žodiniai		Vaizdiniai		Renginių lankytojai		Lankyt ojų % 2020 m,
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	
VB	212	243	98	119	114	124	3931	6694	58,7
Miestelių	155	167	107	99	48	68	2672	2852	91,2
Kaimo	342	425	219	288	123	137	5446	5593	97,3
CBS	709	835	424	506	285	329	12049	15139	79,6

2020 bibliotekų tinkle organizuota 340 renginių vaikams ir paaugliams, kurie sudarė 48 % visų vykusių renginių. Viešojoje bibliotekoje – 128 renginiai, miestelių bibliotekose – 54, kaimo bibliotekose – 158 renginiai vaikams. Iš jų – 114 parodų vaikams, kurios sudarė 40 % visų parengtų parodų. Viešojoje bibliotekoje – 56 parodos, miestelių bibliotekose – 10, kaimo bibliotekose – 48.

Analizuojant renginių lankytojų grupes, lankytojai vaikai sudarė 30 % (3643) visų renginių lankytojų. **Viename renginyje lankėsi vidutiniškai 11 lankytojų vaikų.**

2. Renginių apžvalga

Bibliotekos literatūros renginiai miesto kurortinio sezono šventėse

Zarasų rajono savivaldybės strateginiame 2016–2021 m. veiklos plane deklaruojamos investicijos į turizmo infrastruktūros plėtrą, keliamas siekis tapti turistams įdomiu kultūrinio turizmo regionu. Susiformavusios miesto ir seniūnijų švenčių tradicijos. Viešoji biblioteka yra miesto šventinių renginių dalyvė nuo 2006 metų.

2020 m. rugpjūčio mėnesį, per Žolines, švenčiant miesto 514 metų gimtadienį, vyko tradiciniai „Nakties skaitymai“ ir mažoji knygų mugė (projektas „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“). Literatūros ir muzikos renginyje „Nakties skaitymai“ dalyvavo poetas, dramaturgas Julius Keleras, rašytojas, bardas Vytautas V. Landsbergis, aktorius Algirdas Latėnas. Sėlių aikštėje buvo organizuota Mažoji knygų mugė. Joje dalyvavo 12 Lietuvos leidyklų: „Algarvė“, „Andrena“, „Baltos lankos“, „Charibdė“, „Gelmės“, „Kauko laiptai“, „Lieparas“, „Raidynėlis“, „Rotas“, „Tikra knyga“, „Trys nykštukai“, Žara“.

Tradiciniai literatūros renginiai

Tradicinė „Poezijos pavasario“ šventė, bendradarbiaujant su Lietuvos rašytojų klubu, bibliotekoje organizuojama nuo 1984 m., yra populiari ir mėgstama lankytojų. 2020 m. „Poezijos pavasaris“ dėl karantino Lietuvoje buvo nukeltas į liepos mėnesį ir vyko netradicinėje erdvėje – ant bibliotekos stogo. Dalyvavo poetai ir rašytojai Agnė Žagrakalytė, Tadas Žvirinskis, Liudvikas

Jakimavičius, kompozitorius ir poetas Alvydas Jegelevičius, aktoriai Artūras Dubaka ir Balys Ivanauskas. Po poetų prisistatymų ir poezijos skaitymų, žiūrovai klausėsi aktorių programos: „Vakaro B“ nuotykių pagal Gintaro Grajausko kūrybą. Dieną poezijos skaitymai vyko Kultūros centre, Dusetų dailės galerijoje.

Spalio 28 dienos vakarą Zarasų viešoji biblioteka kartu su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės–Bitės viešąja biblioteka pakvietė visus į tradicinį „Prozos rudenį“, organizuojamą nuo 1995 metų. Šiais metais jis buvo skirtas poeto Justino Marcinkevičiaus 90-mečiui. Vakaro svečiai – Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas, literatūros kritikas Valentinas Sventickas ir aktorė Daiva Rudytė. Renginio metu buvo pristatyta Valentino Sventicko knyga „Ką žino upė: dar apie Justiną Marcinkevičių“.

Renginiai skirti poeto Pauliaus Širvio 100-sioms gimimo metinėms

Minint poeto Pauliaus Širvio šimtmetį literatūros renginiai organizuoti ne tik Zarasų viešojoje, bet ir Utenos regiono viešosiose bibliotekose. Ignalinos ir Molėtų rajono savivaldybės viešosiose bibliotekose (projektas „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“). Vyko literatūros ir muzikos renginiai „Turiu žodį nesuteptą, šventą“, kuriuose dalyvavo poetas Alfas Pakėnas ir aktorius Petras Venclovas, kuris pristatė monospektaklį „Dialogas su Pauliumi“. Dainas Pauliaus Širvio žodžiais atliko Ignalinos Miko Petrausko muzikos mokyklos mokytojai Birutė Paukštienė ir Gintautas Juodagalvis, Molėtų ansamblis „Malkestos“. Utenos A. ir M. Miškinių viešojoje bibliotekoje vykusiame renginyje dalyvavo poetas Rimgaudas Valentinas Graibus, rašytojas Stasys Lipskis, gitaristas Serafin Zolin. Zarasų bibliotekos suaugusiųjų teatras „Juodai balta“ parodė spektaklį „Vis dar be pabaigos...Paulius Širvyš“ (režisierė Gražina Karlaitė).

Pauliaus Širvio literatūrinės premijos teikimas. Poeto gimimo dieną (rugsėjo 6 d.) Zarasų viešojoje bibliotekoje vyko literatūros ir muzikos vakaras „Turiu žodį, nesuteptą, šventą“, kuriame dalyvavo poetai, Pauliaus Širvio literatūrinės premijos laureatai Antanas A. Jonynas ir Rimgaudas Valentinas Graibus, poetė Jurgita Jasponytė. Viešosios bibliotekos teatras „Juodai balta“ suvaidino spektaklį „Vis dar be pabaigos ... Paulius Širvyš“ Rimanto Šavelio atsiminimų knygos „Geriu žalią tylą“ motyvais (režisierė Gražina Karlaitė). Muzikos kūrinius atliko gitaristai Serafin Zolin ir Vladislav Pilipov iš Visagino. Devintoji literatūrinė Pauliaus Širvio premija iškilmingai įteikta kraštiečiai poetei Jurgitai Jasponytei - Burokienei už meistriškumą poetine kūryba išreikšti meilę gimtajam kraštui, lietuvių poezijos tradicijų tęstinumą ir folklorinį savitumą.

Literatūriniai susitikimai, knygų sutiktuvės, muzikos koncertai

Sausio mėnesį Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje vyko profesoriaus Liberto Klimkos knygos „Užkopus į varpų bokštą“ sutiktuvės. Dalyvavo knygos autorius.

Vasario mėn. viešojoje bibliotekoje vyko susitikimas su istoriku Deimantu Karveliu. Lektorius skaitė paskaitą tema „Reformacijos įtaka švietimui, kultūrai ir ekonomikai Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje“.

Kovo 4 d. Vilniaus universiteto biblioteka Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje pristatė vienos dienos rankraščių ir senųjų spaudinių parodą „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje: Dusetos“. Joje visuomenei buvo pateikti Lietuvos istorijai ir kultūrai reikšmingi dokumentai, tarp kurių ir šaltiniai, susiję su Dusetų miesto ir krašto praeitimi. Parodą pristatė Dr. Marija Prokopčik, Informacijos paslaugų departamento direktorė, Paulius Bagočiūnas, Rankraščių skyriaus bibliotekininkas, Virginija Galvanauskaitė, Retų spaudinių skyriaus vedėja, Valentina Karpova

Čelkienė, Rankraščių skyriaus bibliotekininkė, Snieguolė Misiūnienė, Komunikacijos ir informacijos skyriaus parodų kuratorė.

Liepos mėnesį viešojoje bibliotekoje vyko literatūros vakaras „Žodeliavimai“ su kraštiete, poete Marija Meile Kudarauskaite ir humanitarinių mokslų daktare, literatūrologe Žydrone Kolevinskiene. Dr. Žydrone apžvelgė M. M. Kudarauskaitės kūrybą. Poetė prisiminė linksmas ir liūdnas istorijas, užrašytas atsiminimų ir prisiminimų knygoje „Istorijos iš postalės“. Renginio metu Zarasų rajono savivaldybės administracijos direktorius Benjaminas Sakalauskas, kuris buvo įsteigęs nominaciją „Daugiausiai knygų perskačiusiam skaitytojui koronaviruso COVID – 19 karantino metu“, įteikė ją Zarasų viešosios bibliotekos skaitytojui Feliksui Rutuliui. Šis karantino laikotarpiu perskaitė net 29 knygas. Aktyvus skaitytojas gavo padėkos raštą ir knygą „Lietuvos dendroflora“.

Birželio mėnesį Avilių bibliotekoje moterų klubas „Pabūkime drauge“ inicijavo susitikimą su žurnaliste Virginija Pupeikyte-Dzhumerova, gyvenančia Bulgarijoje. Autorė pristatė savo knygą „Pažinkime Bulgariją“.

Rugsėjo mėnesį viešojoje bibliotekoje vyko literatūrinis susitikimas su 2019 metų Lietuvos bibliotekose skaitomiausių lietuvių literatūros knygų autorėmis - prozininke, vertėja Irena Buivydaite-Kupčinskiene ir rašytoja, prozininke, istorinių romanų autore Gina Viliūne. Prozininkes pristatė zarasietė, gidė, humanitarinių mokslų dr. Irena Baliulė.

Rugsėjo mėnesį, bendradarbiaujant su Utenos A. ir M. Miškinų biblioteka, viešojoje bibliotekoje vyko teatralizuotas susitikimas su aktoriumi Ignu Ciplijausku. Aktorius skaitė Justino Marcinkevičiaus poemą „Pažinimo medis“.

Spalio mėnesį Dusetų K. Būgos bibliotekoje vyko konferencija „Kazimieras Būga – žmogus, kuris suprato kalbos senovę“. Renginyje dalyvavo kalbininkai: akad. prof. habilituotas daktaras Bonifacas Stundžia ir literatūrologas, žurnalistas, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas Audrys Antanaitis. Susitikimą vedė žurnalistė, portalo „Mano kraštas“ redaktorė Genovaitė Paulikaitė.

Kalėdinis renginys. Viešojoje bibliotekoje smuikininkai Vilhelmas ir Viktorija Čepinskiai parengė kalėdinių kūrinių koncertą. Jis buvo įrašytas ir transliuotas žiūrovams FB ir Youtube kanalais.

Skaitymo iššūkis

Zarasų viešosios bibliotekos skaitytojai penktą kartą dalyvavo paskelbtose skaitymo varžytuvėse „Vasara su knyga“. „Vasara su knyga“ – tai Lietuvos apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų organizuojama skaitymo skatinimo programa pagal Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymą „Dėl skaitymo skatinimo 2019–2024 metų programos ir skaitymo skatinimo programos 2019–2021 metų veiksmų plano patvirtinimo“. 2020 m. programą koordinavo Panevėžio apskrities Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka. Skaitytojai, sutikę dalyvauti skaitymo iššūkyje, turėjo perskaityti 5 knygas ir patys užsiregistruoti. Iššūkį priėmė Zarasų rajono 78 skaitytojai, tačiau užduotis įveikė 56, kurie „Skaitymo iššūkio“ metu perskaitė 336 knygas. Visi skaitytojai, įveikę „Skaitymo iššūkį“, buvo apdovanoti knygų skirtukais su vaistažolėmis.

Sceninio meno renginiai

Bibliotekos suaugusiųjų teatro „Juodai balta“ veikla. 2020 m. viešojoje bibliotekoje susibūrusi teatro trupė „Juodai balta“, vadovaujama vyresniosios bibliotekininkės renginių organizavimui, režisierės Gražinos Karlaitės, sukūrė spektaklį „Vis dar be pabaigos ... Paulius Širvys“ Rimanto Šavelio atsiminimų knygos „Geriu žalią tylą“ motyvais, skirtą Pauliaus Širvio

100-čio jubiliejui. Spektaklis žiūrovams parodytas Zarasų viešojoje bibliotekoje, Zarasų kultūros centre, Utenos A. ir M. Miškinų viešojoje bibliotekoje, Vilniuje, Karininkų ramovėje ir Padustėlyje vaizdo klipo filmavimui.

Spektaklis šeimoms. Viešojoje bibliotekoje gruodžio mėn. bendradarbiaujant su VšĮ "Teatro istorijos" žiūrovai buvo pakviesti į Dianos Gancevskaitės pjesės „Aspergeriai ir šparagai“ skaitymus Zoom platformoje „Aspergeriai ir šparagai“. Originalioje pjesėje atskleista bei apmąstoma tai, kaip pasaulį patiria, mato, girdi, jaučia ir suvokia Aspergerio sindromą (AS) turintys vaikai. Pjesės skaitymus režisavo Goda Januškevičiūtė. Kūrinį skaitė aktoriai – Gabija Jaraminaitė, Artūras Dubaka, Kristina Mauruševičiūtė, Rasa Kulytė Polini. Vyko diskusija.

Sveikatinimui skirti renginiai

Bendradarbiaujant su Ignalinos rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro Zarasų skyriumi buvo organizuoti 4 renginiai gyventojams, sulaukę didelio susidomėjimo. Sausio mėn. vyko du susitikimai su dietiste, mitybos specialiste Vaida Kurpiene. Paskaitų temos „Sveika mityba kasdienybėje: kaip jaustis energingai visą dieną, valgant sočiai ir skaniai?“ ir „Sveikas miegas“. Rugsėjo mėnesį vyko susitikimas su lektoriaumi Vaidu Arvasevičiumi. Paskaitos tema „Vaiko emocinė gerovė“. Spalio mėn. vyko susitikimas su vaistininku, žolininku, knygos „Vaikai vaistažolių pasaulyje“ autoriumi Mariumi Lasinsku. Paskaitos tema „Fizinė, psichinė, socialinė sveikata. Vaistažolių nauda“.

Akcijos, teminės viktorinos

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną viešoji biblioteka dalyvavo akcijoje „Lietuva skaito“ su šūkiu „**Atrask klasiką!**“. Bibliotekos teatro „Juodai balta“ režisierė Gražina Karlaitė ant Zarasaičio ežero kranto skaitė Lietuvos nacionalinės premijos laureato, gyvojo klasiko J. Erlicko eilėraštį "Bobutė iš Paryžiaus arba lakštingala Zarasuose". Šio renginio įrašas buvo patalpintas bibliotekos žiniatinklyje ir Youtube platformoje.

Jubiliejinės, 20-osios **Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės metu**, organizuoti nuotoliniai renginiai. Skaitytojams pasakota, kaip Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka ir padaliniai keitėsi per 20 metų.

Balandžio 23 d. nacionalinė Lietuvos bibliotekų savaitė prasidėjo transliacija iš nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos, kur Kultūros ministras nuotoliniu būdu įteikė geriausių Metų bibliotekininkų konkurso apdovanojimus už reikšmingiausius darbus bibliotekų veikloje ir išskirtinius profesinius laimėjimus 2019 metais. Zarasų viešosios bibliotekos direktorė Danutė Karlienė laimėjo Lietuvos Metų vadovės apdovanojimą.

Bibliotekos Facebook paskyroje pateikta nacionalinių bibliotekos savaitės (2000-2020 m.), vykusių Zarasų viešojoje bibliotekoje, apžvalga. Dalintasi fotografijomis, istorijomis. Pristatyta interaktyvi viktorina „Literatūrinės meilės veikėjų poros“, kurią pamatė virtualūs 726 lankytojai, paskelbtas pasakojimų konkursas skaitytojams „Senų daiktų istorijos arba močiutės skrynią pravėrus...“. Padaliniuose organizuota 10 renginių, naudojantis FB paskyromis: foto konkursai, gyvieji poezijos skaitymai.

Europos diena. Parengta ir bibliotekos Facebook paskyroje patalpinta per 16 metų vykusių Europos dienos renginių foto apžvalga „Europos diena! Renginių kaleidoskopas Zarasų viešojoje bibliotekoje“. Skaitytojams Skaitytojų aptarnavimo skyrius pasiūlė virtualią viktoriną „10 klausimų apie Europos Sąjungą“, kurią pamatė 273 virtualūs lankytojai.

Pasaulinė kultūros diena. Pasaulinei kultūros dienai skaitytojams bibliotekos FB paskyroje parengta klausimų viktorina apie Pasaulinę kultūros dieną „Ką žinai apie kultūrą?“, kurią pamatė 380 lankytojų.

Bendrakultūriniai renginiai su bendruomenėmis padaliniuose

Antalieptės kaimo šventėje „Basomis“ Antalieptės biblioteka parengė užduotis bendruomenės nariams: lobių paiešką ir foto lenktynes. Naudojantis žemėlapiais ir visur paslėptomis nuorodomis, dalyviai turėjo įveikti visas užduotis ir surasti paslėptą lobį. Foto lenktynių metu komandoms reikėjo padaryti nuotrauką prie nurodytų pastatų įžymių paminklų ar žinomų vietų.

Šventės „Imbrado parko alėjom...“ dalyviai, užsukę į projekto „Prisijungusi Lietuva“ palapinę, kurią organizavo Imbrado biblioteka, klausėsi apie elektroninio parašo galimybes, skaitmeninio raštingumo mokymus bibliotekoje ir sukdami „išmanų“ laimės ratą interaktyviai pasitikrino savo žinias. Už tikslingus atsakymą gavo suvenyrų.

Turmanto biblioteka kartu su bendruomene organizavo renginį „Joninės švęsk linksmi“.

Smalvose per Sekminės vyko tradicinė Smalvų kaimo „Kraštiečių“ šventė, kur buvo atšvęsti keturi jubiliejai: Smalvų kaimo – 440 m., Smalvų Švč. Mergelės Marijos Rožančinės bažnyčios – 420 m., Smalvų bibliotekos – 70 m., Smalvų kaimo „Kraštiečių“ šventės – 10 m.

Profesionalaus meno parodos

2020 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje organizuotos 13-kos profesionalių kūrėjų darbų parodos. Profesionalaus meno parodų atidarymai vyko Dusetų K. Būgos ir Antalieptės padaliniuose.

Sausio mėnesį viešosios bibliotekos I a. galerijoje atidaryta Zarasų meno mokyklos mokinių darbų paroda „Žiemos sodas“. III a. skaitykloje pristatyta Zarasų viešosios bibliotekos savanorio Yuri Abrahamyan (Armenija) tapybos darbų paroda

Vasario mėnesį veikė fotomenininkės Normantės Ribokaitės iš Dusetų fotografijos darbų paroda „Žirgai“.

Kovo–balandžio mėnesiais eksponuota menininko dusetiško Alvydo Stausko fotografijų paroda „Vandens metamorfozės“.

Kovo mėnesį eksponuota Zarasų rajono moksleivių fotografijų konkurso „Lietuvos simbolikos atspindžiai“ finalininkų darbų paroda. Konkurso globėjas – LR Seimo narys, profesorius Vytautas Juozapaitis.

Kovo – rugsėjo mėnesiais parodų galerijoje stiklo vitrinose buvo eksponuojami uteniško, tautinio paveldo – puodžiaus amato – meistro, keramikos muziejaus steigėjo Vytauto Valiūšo įvairūs juodosios ir spalvotosios keramikos darbai.

Rugpjūčio mėnesį, miesto gimtadienio šventės metu atidaryta zarasiečių foto klubo „Ežerų žemė“ fotografijų paroda „Jeigu šiandien esi tau skirtuos Zarasuos“. Dalyvavo fotografas, klubo prezidentas Rimantas Bikulčius, Gintautas Antanavičius, Gitana Kavaliauskaitė, Vasilijus Kukonenko, Algimantas Navickas, Adolfas Sinkevičius, Stanislovas Sinkevičius.

2020 m. bibliotekos interneto svetainėje ir FB paskyroje pristatytos trys virtualios Zarasų fotoklubo "Ežerų žemė" fotografijų parodos „Penki žvilgsniai – šeši žingsniai“, „O pavasaris eina...“, „Mes iš Ežerų Žemės“ ir menininko Alvydo Stausko fotografijų paroda „Metamorfozės“.

Rugpjūčio mėn. Antalieptės bibliotekoje vyko Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureato, dailininko, grafiko, knygų iliustratoriaus, heraldikos meistro Arvydo Každailio grafikos darbų parodos „Senis“ atidarymas.

Rugsėjo–spalio mėnesiais veikė menininkų iš Vilniaus Džuljetos ir Gvido Raudonių įvairių kūrybinių laikotarpių keramikos darbų paroda.

Spalio mėnesį Dusetų K. Būgos bibliotekoje pristatyta menininko Vladas Žilius fotografijų paroda „Amsterdamas 1980“.

Lapkričio mėnesio viešosios bibliotekos I a. galerijoje atidaryta dailininkės, scenografės Patricijos Vytės, kurios pseudonimas Cuco Blanca, grafikos darbų paroda.

Gruodžio mėn. bibliotekos priestato I a. atidaryta išskirtinių objektų-instaliacijų paroda, kurią pateikė viešoji įstaiga „Teatro istorijos“. Dailininkų sukurti judantys paveikslėliai vizualizavo eilėraščiuose slypinčias istorijas. Objektai – tai atgaivinti senieji optinio teatro, animacijos prietaisai – taumatropas, aumatropas, zootropas ir proksinoskopas. Sukant, judinant ratukus ar virveles, judančiuose paveikslėliuose atgyja eilėraščių veiksmas ir jo herojai.

Literatūros parodos

2020 m. skaitytojams rengtos literatūros parodos supažindino su kūrėjų, švenčiančių jubiliejus, rašytiniu palikimu, pažymėjo Lietuvai svarbias istorines datas, įvykius, šventes, priminė naujus faktus apie Lietuvos ir Zarasų krašto asmenybes, nusipelnusias savo kūryba, mokslu, menine ir visuomenine veikla.

2020 m. organizuota 203 literatūros parodos, kurios sudarė 71 % visų organizuotų parodų. Lietuvių ir užsienio šalių kūrėjams skirtos literatūros parodos sudarė 33,9 %, kalendorinėms šventėms – 28,6 %, teminės – 32 %, kraštotyros literatūros – 5,4 %.

Viešojoje bibliotekoje literatūros parodos eksponuotos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus abonemente, mokslo šakų literatūros skyriuje, mediatekoje ir Vaikų literatūros skyriuje. Parodos buvo trumpai anonsuojamos, fotografuojamos ir talpinamos į bibliotekos interneto svetainę ir FB paskyroje.

Valstybinėms ir kalendorinėms šventėms pažymėti parengtos literatūros parodos: „Atmintis gyva, nes liudija“, pasakojanti apie Laisvės gynėjų dieną; „Ieškosiu danguje žvaigždės“, skirta Šv. Valentino dienai; „Tegu meilė Lietuvos dega mūsų širdyse, vardan tos, Lietuvos, vienybė težydi“, supažindinusi su Lietuvos valstybės atkūrimo diena; „Kovo 11-oji atvėrė pasaulį Lietuvai“, pasakojanti apie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo trisdešimtmetį; „Knygnešiai nešė šviesą“, „Lietuvos teatras ir aktoriai“, skirta Tarptautinei teatro dienai; „Tu save kaip saulę dalini“, skirta Motinos dienai; „Žodžių žydėjimas“, skirta Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienai; „Toks buvo tavo kelias, Lietuva“, skirta Gedulo ir vilties dienai; „O tas kvapą gnaužiantis pievų margumas“, pasakojanti apie Joninių tradicijas Lietuvoje ir pasaulyje; „Rusenant žvakėms“, skirta Vėlinėms; „Gruodžio nakties tyloje“, skirta Šv. Kalėdų tradicijoms.

Literatūros parodomis pažymėti lietuvių rašytojų, įžymių veikėjų jubiliejai: lietuvių rašytojo, pirmosios lietuviškos knygos – „Katekizmo“ – autoriaus Martyno Mažvydo 510-sios gimimo metinės, poeto Algimanto Baltakio 90-metis, poeto Justino Marcinkevičiaus 90-osios gimimo metinės, poeto Henriko Radausko 110-osios gimimo metinės, rašytojo Vytauto Petkevičiaus 90-osios gimimo metinės, rašytojos Julijos Benuševičiūtės-Žymantienės Žemaitės 175-osios gimimo metinės, poeto Aido Marčėno 60-metis, poeto, literatūros ir meno kritiko, vertėjo Henriko Nagio 100-osios gimimo metinės, prozininko Ričardo Gavelio 70-osios gimimo metinės, prozininko Broniaus Radzevičiaus 80-osios gimimo metinės, kalbininko, baltisto Zigmo Zinkevičiaus 95-osios gimimo metinės, etnologės, habilituotos humanitarinių mokslų daktarės Pranės Dundulienės 110-osios gimimo metinės, vaistininkės, žolininkės, etnografės, habilituotos gamtos mokslų daktarės

Eugenijos Šimkūnaitės 100-osios gimimo metinės, kraštiečio dirigento Leonido Abario 65-metis, kompozitoriaus M. K. Čiurlionio 145-osios gimimo metinės, kompozitoriaus M. Kleopo Oginskio 255-osios gimimo metinės, teatro ir kino aktorius Juozo Budraičio 80-metis, vokiečių kompozitoriaus Liudviko van Bethoveno 250-osios gimimo metinės.

Kraštotyros literatūros parodomis pažymėti: JAV lietuvių poetės Eglės Juodvalkės 70-metis, kraštiečio prozininko, žurnalisto Broniaus Jauniškio 100-osios gimimo metinės, kraštiečio poeto, vertėjo, inžinieriaus Lino Brogos 95-osios gimimo metinės, kraštiečio poeto dramaturgo Felikso Jakubausko 85-osios gimimo metinės, kraštiečio, poeto Pauliaus Širvio 100-osios gimimo metinės.

Asmeninių kolekcijų parodos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose

Kaip ir kasmet skaitytojai dalinasi savo asmeninėmis kolekcijomis, jas eksponuodami viešosios bibliotekos stiklo vitrinose. 2020 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje buvo eksponuojamos 5 kolekcinės parodos: skaitytojų Aldonos ir Felikso Voroneckų degtukų dėžučių kolekcija, bibliotekos darbuotojų asmeninių kolekcijų stiklo ir keramikos dirbinių paroda „Paukščiai parskrido“, kaunietės Danguolės Tamoševičiūtės raganų kolekcija, Valerijaus Zolotuchino dekupažo technika dekoruotų darbų paroda. Virtuali Dalios Šileikytės darbų paroda „Veltos šlepetės“.

Dusetų K. Būgos padalinyje stiklo vitrinose eksponuota Antoine de Saint-Exupery „Mažasis princas“, viena skaitomiausių vaikų ir suaugusių knygų, išversta į daugybę kalbų. Biblioteka kvietė pamatyti knygas 22 skirtingomis kalbomis (lenkų, ispanų, italų, kinų, japonų, korėjiečių, kroatų, arabų, pjemontiečių ir kt.). Pristatyta kasmėnesinio maldyno „Magnifikat“ leidybos iniciatorių Tiberiados brolių iš Baltriškių leidybos 10 metų sukakties progai paroda „Magnifikat“ – maldynai kitomis kalbomis, senesni ir naujesni numeriai, leidinukai vaikams. Kalėdoms stiklo vitrinose – Daivos Stasiškienės dekoratyvinės žvakidės-angeliukai, dailūs rankų darbo maišeliai su levandomis, muilai, apveltai vilna.

Antalieptės bibliotekoje buvo eksponuota bibliotekos skaitytojų Virginijos ir Stanislavos kryželiu siuvinėtų paveikslų paroda. „Kryželių magija“ ir Bradfordo (Didžioji Britanija) vaikų Dailės mokyklos paroda „Menas suartina 2020. Piešiniai ir linoraižiniai“.

Turmanto bibliotekoje pristatyta Beatrisos Rutkauskaitės dailės darbų paroda „Meninė nuotaika“.

Sadūnų bibliotekoje eksponuota skaitytojos Veros Katyševos siūtų žaislų paroda „Skudurinės Onutės ir ne tik...“.

3. Renginiai vaikams

Zarasų viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriuje ir padaliniuose moksleiviams siūlomos edukacinės programėlės, kūrybos dirbtuvės, kurios ugdo vaikų kūrybiškumą ir kritinį mąstymą, o knyga yra priemonė užmegzti dialogą su vaikais, įtraukti juos į siūlomas veiklas ir suteikti atradimo džiaugsmo. 2020 m. iš 340 renginių vaikams, trečdalis (112 renginių) buvo edukaciniai. Palyginti su 2019 m., organizuota 5,3 % mažiau renginių, bet edukacinių veiklų perpus mažiau. Edukacinių užsiėmimų metu integruojama literatūra, piešimas, fotografija, etnokultūra. Kūrybinėse dirbtuvėse su rašytojais bei iliustruotojais siekiama lavinti estetinį vaikų skonį ir ugdyti skaitymo įgūdžius ir kūrybingumą.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vaikams sukurta jauki ir draugiška aplinka – veikia žaisloteka, Šeimos skaitmeninių veiklų centras, 3D kinas; jaunimui – mediateka, kavos klubas, terasa bendravimui. Deja, dėl dviejų COVID-19 pandemijos bangų ir įvesto karantino, naudojimasis šiomis paslaugomis buvo apribotas.

Vaikams organizuojuose renginiuose apsilankė 3838 (2019 m. – 7668) lankytojai: viešosios bibliotekos renginiuose –1058 (2019 m. – 3873), miestelių padalinių renginiuose –1218 (2019 m. –1388), kaimo padalinių renginiuose –1562 (2019 m. – 2407) lankytojai. Viename renginyje dalyvaudavo vidutiniškai 11 dalyvių.

Renginių ir edukacinių veiklų vaikams apžvalga Vaikų literatūros skyriuje ir padaliniuose

Literatūriniai susitikimai su profesionaliais kūrėjais

Viešojoje bibliotekoje svarbūs ir reikšmingi vartotojams vaikams buvo susitikimai su profesionaliais menininkais: lietuvių vaikų rašytoju Benu Bèrantu, padovanojusiui knygos „Ponas Kampas“ pristatymą – interaktyvų monospektaklį pagal Molėtų viešosios bibliotekos projektą „Lobiai be burtų“, smuikininke Viktorija Čepinskiene, pianiste Giedre Špečkauskaite ir literatūrologe Vilma Petrikiene muzikinėje edukacinėje programoje „Metų laikai“ pagal A. Vivaldi, menininko Vladislovo Žiliaus fotografijų parodos „Amsterdamas 80“ atidaryme ir kūrybinėse dirbtuvėse, kurias organizavo VU dėstytoja, knygų sudarytoja Rasa Bačiulienė, dailininkės V. Smirnovaitės iliustracijų Juozo Erlicko knygai „Bijau varlės“ parodos atidaryme. Knygų iliustratorė Ula Šimulynaitė pakvietė vaikus į nuotolines kūrybos dirbtuves „Kuriamo kraštovaizdžio plakatai“. Zarasų „Santarvės“ mokyklos III a kl. mokiniai nupiešė raides užrašams „Zarasai“, „Utena“, jas dekoravo gamtos motyvais, piliakalniais, pilimis. Iš jų piešinių dailininkė sukūrė reklaminį plakatą naujam produktui – virtualių akinių turui „Kultūrinio kraštovaizdžio objektai atgyja interaktyviai“. Knygos „Rainis atbulainis“ pristatymas ir muzikinis knygų, iliustracijų, meno darbų parodos atidarymas vyko susitikime su rašytoja Liudmila Petkevičiūte ir dailininke A. Keraitiene. Renginyje dalyvavo zarasietė Gintarė Laurikėnienė, iliustravusi vieną iš autorės Liudmilos Petkevičiūtės knygų vaikams „Viščiukas Keberiokštas“. Dalyviams skambėjo Kristianos ir Floros Kamundryčių atliekama muzika.

Dusetų K. Būgos bibliotekoje apie knygas su jaunaisiais skaitytojais kalbėjosi vienas populiariausių vaikų rašytojų Tomas Dirgėla. Pristatė knygą „Benas – sapnų siuvėjas“, kuri nominuota 2019 m. vaikų literatūros penketukui. Vyko knygų, pasakų ir žinių fiesta moksleiviams ir suaugusiems „Kelionės po Pasakų ir Kosmoso šalis“, kai „Pegaso“ knygyno darbuotoja Asta Rožytė Padvariškienė vedė edukacines pamokas 1-2 klasių vaikams. Dailininkė Aušra Kiudulaitė edukacinėje pamokoje pristatė knygą „Maksas ir 92 musė“. Rašytoja Ilona Ežerinytė gimnazistus pakvietė į kūrybinio rašymo pamoką.

Skaitymo įgūdžių lavinimui

Vasaros skaitymų programa. Kasmetinė vasaros skaitymų programa „Vasarą skaitome kiTAIP“ organizuojama kasmet nuo 2002 metų, vyko viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose, išskyrus Turmanto padalinį. Programoje dalyvavo 259 dalyviai vaikai ir jaunuoliai. Per vasarą suorganizuota 90 užsiėmimų. Dalyviai perskaitė 1321 knygą ir sukūrė 388 darbelius. Kaip įprasta veiklos vyko už bibliotekos sienų – pievose, paežerėse, sporto aikštelėse. Bibliotekininkės glaudžiai bendravo su vietos vaikų dienos centrais, seniūnijomis, vietos bendruomenėmis, verslininkais, švietimo ir kultūros organizacijomis.

Zarasų viešojoje bibliotekoje Vaikų literatūros skyriaus vyresnioji bibliotekininkė Zina Černovienė edukacines veiklas organizavo nuo birželio 1 iki liepos 31 d. Ciklo „Bijau varlės“ metu vaikai susipažino su poeto Juozo Erlicko poezija ir Marijos Smirnovaitės iliustracijomis. Edukacinis

ciklas „Poetas Paulius Širvys su berželiais, gamta ir gimtine“ buvo skirtas kraštiečio poeto 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Edukacinio ciklo „Mūsų nuotaika gera: skaitome, žaidžiame, kuriame“ metu vyko veiklos, skatinančios vaikų teigiamas emocijas.

Antalieptės bibliotekos programos dalyviai daugiausia laiko skyrė lobio paieškoms, foto lenktynėms. Antazavės bibliotekos programos dalyviai skaitė temines knygas, tyrinėjo vabalus.

Avilių bibliotekos programos dalyviai tyrinėjo augmeniją, mokėsi pažinti vaistažoles, kūrė puokštes ir vainikus iš lauko gėlių. Baibių bibliotekoje dalyviai mokėsi pagarbos knygoms, gilinosi į knygų istoriją, kūrė pasakas. Degučių bibliotekoje vyko garsiniai Ignės Zarambaitės knygos „Stebuklingi senelio batai“ skaitymai.

Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje įdomiausias užsiėmimas, įkvėptas Selemono Paltanavičiaus knygų, vyko gamtoje, kur vaikai su padidrinimo stiklais rankose tyrinėjo pievos gyventojus. Imbrado biblioteka tęsė tarptautinės vaikų dienos šventės „Menas ant asfalto“ organizavimo tradiciją, garsinius skaitymus, dalyvavo kilnojamos palapinės „Prisijungusi Lietuva“ veiklose.

Ligoninės biblioteka su dienos centro vaikais prie Nikajos upelio skaitė knygą apie draugystę „(Ne)bijau varlės...“, gilinosi į vikingų gyvenimą.

Sadūnų bibliotekoje vaikai garsiai skaitė knygas, aptarinėjo knygų veikėjus, jų išdaigas, guašu piešė knygų veikėjus pagal perskaitytos knygelės temą. Salako bibliotekoje dalyviai tyrinėjo faktus iš Salako miestelio šimtmečio istorijos ir susipažino su miestelio istoriniais įvykiais kraštotyros darbuose. Vaikai, padedami tėvelių, rinko ir džiovino vaistažoles, prieskoninius augalus ir gėles ir iš džiovintų vaistažolių kūrė koliažus, knygose ir internete ieškojo platesnės informacijos.

Samanių bibliotekininkė kartu su dienos centro dalyviais keliavo po Lietuvą knygose ir ieškojo lankytinų vietų. Smalvų bibliotekos dalyviai buvo sekliai gamtoje ir bibliotekoje. Jie turėjo surasti nurodytus daiktus ne tik lauke, bet ir knygose.

Šniukštų bibliotekos dalyviai iš tinklalapio knygiukas.lt atsisiuntė sulankstomas knygeles, jas atsispausdino, nuspalvino, sulankstė ir perskaitė. Štadvilių bibliotekai vaikus pasisekė sudominti viktorina pagal knygą „Kas gyvena upelyje ir jo pakrantėje“. Nuotaikų ir jausmų pusiausvyros jie ieškojo poeto Alfonso Maldonio posmuose.

2020 m. Vaikų literatūros skyrius dalyvavo Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyvoje „Atverk vasarai duris“. Zarasiečiai ir svečiai buvo pakviesti į bibliotekos organizuojamas edukacines veiklas, leido laiką interaktyviose veiklose Šeimos skaitmeninių veiklų centre, žaisdami stalo žaidimus, žiūrėdami filmus, lankydami parodas, naudodamiesi bibliotekos spaudinių fondais.

Metų knygos penketukas. Organizuota akcija „Zuikio laiškas“. „Santarvės“ pradinės mokyklos vaikams Zuikis Nulėpausis (vyresn. bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė) nugabeno krepšelį su metų knygų penketuku ir laišku, kuriame prašoma skaityti knygas ir padėti Zuikiui išrinkti geriausią metų knygą. Knygų krepšelis ir laiškas keliavo iš klasės į klasę, mokiniai gavo pavartyti ir pasiskaityti metų knygos rinkimuose dalyvaujančias knygas.

Lietuvių kalbos dienos. Šios dienos viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose minimos nuo 2016 m. (nuo vasario 16 d. iki kovo 11 d). 2020 m. Vaikų literatūros skyriuje organizuotas žaidimas-viktorina „Lietuviškas žodi, skambėk“, viktorina „Moki žodį, žinai kelią“ ir valandėlė „Vingri kalba gimtoji“. Dalyviai – Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos II – IV klasių moksleiviai – interaktyviose veiklose iš žodžių dėliojo priežodžių ir patarlių dėliones, tekstuose ieškojo svetimybių. Atlikdami kūrybinę užduotį iš knygų „Rusų-lietuvių patarlės“, „Vokiečių-lietuvių

patarlės“, „Norvegų-lietuvių patarlės“ rinkosi patikusias patarles ir jas užrašė ant kurių skirtukų. Parengta renginių dalyvių sukurtų skirtukų paroda „Kalba – didžiausias žmogaus turtas“, kurioje 79 eksponatai.

Tarptautinei vaikų knygos dienai paminėti Vaikų literatūros skyriuje parengta virtuali viktorina „Vaikų rašytojai, kūriniai, personažai“ ir paskelbta bibliotekos interneto svetainėje ir Facebook paskyroje. Pateikti 7 klausimai apie kasmet, nuo 2005 m. skelbiamos akcijos „Metų knygos rinkimai“ knygų penketukų vaikams dalyves knygas ir jų autorius. Atsakymus viktorinos dalyviai pateikė elektroniniu paštu ir telefonu. Iš 16 dalyvių vaikų buvo 13, suaugusiųjų – 3. Laimėtojai – Augustė Saulė Juškėnaitė (su mama), Tėja Černovaitė (su mama), Danielis Moskalenko buvo apdovanoti padėkomis, knygomis ir gertuvėmis.

Leidyklos „Nieko rimto“ akcija. Liepos – rugpjūčio mėnesiais leidykla surengė jauniems skaitytojams knygų konkursą, kuriame dalyvauti pakvietė ir Zarasų viešosios bibliotekos skaitytojus. Konkurse dalyvavo 29 Zarasų miesto gyventojai ir vasarotojai. Jie buvo kviečiami skaityti leidyklos „Nieko rimto“ knygas. Visi konkurse dalyvavę skaitytojai buvo apdovanoti leidyklos atsiųstomis atminimo dovanėlėmis. Pagrindinį geriausios „Nieko rimto“ knygų skaitytojos prizą laimėjo Pauliaus Širvio progimnazijos 5 klasės mokinė Roneta Žadeikaitė, perskaičiusi šešias leidyklos knygas. Jai buvo įteikta pačios pasirinkta leidyklos „Nieko rimto“ knyga.

Gyvūnų globos dienos skirti renginiai. Imbrado bibliotekoje vyko literatūros popietė „Keturkojai draugai“. Dusetų K. Būgos bibliotekoje gimnazijos aštuntokai klausėsi valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Utenos departamento Zarasų skyriaus vyriausios veterinarijos gydytojos – inspektorės Auksės Kryžiokienės paskaitos „Gyvūnų gerovė“. Baibių biblioteka organizavo virtualią skaitytojų atsiųstų fotografijų parodą „Mano augintinis“.

4. Edukacinė veikla

Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešąja biblioteka sausio 3–24 d. bibliotekoje buvo **įkurtas pojūčių kambarys „Penki pojūčiai“**. Surengti 22 renginiai, apsilankė 22 lankytojų grupės arba 351 lankytojas. Lankėsi Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos darželinukų grupės ir lavinamosios klasės moksleiviai, Zarasų „Santarvės“ mokyklos I–IV kl. moksleiviai, Dusetų K. Būgos gimnazijos moksleiviai ir pedagogai, Zarasų viešosios bibliotekos lankytojai. Edukacinėje aplinkoje, sukurtoje taikant planšetėje esančius garsus ir spalvas, dalyviai lavino mokyklinius įgūdžius ar akademines žinias, atsipalaiduodavo, medituodavo.

Technologijų edukacija. Šeimos skaitmeninių veiklų centre buvo organizuojamos edukacinės interaktyvios veiklos: minant dviračiu susipažinti su Zarasų, Utenos, Preilų ir Daugpilio rajonų lankytinomis vietomis, Zarasų ir Utenos miestų gatvėmis. Naudojantis virtualios realybės akiniais, sukantis kėdėje apie savo ašį, susipažinti su miesto įžymybėmis, pažaisti Kinect judesio viktorinas „Taip. Ne“, jungiančias klausimus apie Zarasų, Utenos ir Daugpilio rajonų gamtą, istorinius ir architektūros objektus, kultūros paveldą. Užsiėmimų dalyviai: Antazavės J. Gruodžio gimnazijos, sporto stovyklų „Snaiperis“, „Tapk čempionu“ dalyviai, Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitytojai vaikai ir bibliotekininkai. Iki karantino paskelbimo Vaikų literatūros skyriuje vyko robotikos užsiėmimai su LEGO Mindstorms 10 robotikos komplektu. Mokymus pagal metodines priemones vedė vyresnioji bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė.

Literatūros edukacija. Kovo mėnesį Vaikų literatūros skyriuje parengti garsiniai vaikų knygų skaitymai mažiesiems žiūrovams. Buvo atrinktos populiarios vaikų literatūros knygos ir bibliotekos lėlių teatriuko personažas Zuikis Nulėpasis (vyresn. bibliotekininkė Liudmila Vaitavičienė) bendravo su vaikais, skaitė jiems knygas per Youtube kanalą. Buvo surengti 6 pasakų skaitymai „Zuikis seka pasaką“. Mažieji žiūrovai galėjo susipažinti Robert Munsch knyga „Mylėsiu tave amžinai“, Miriam Moss „Užmiršau pasakyti, kad myliu tave“, Ciara Flood „Įkūrūs triušukai“, Giedrės Rakauskienės „Dramblis ir antis“, Stephanie Stansbie „Kas ten triukšmauja?“. Ruošiantis Nacionalinei Lietuvos bibliotekų savaitei sukurtas lėlių teatro spektaklis. Balandžio mėnesį nufilmuota ir Youtube kanale patalpinta lietuvių pasakos „Vištytė ir gaidžiukas“ inscenizacija. Pirštukines lėles (vištytė, gaidelis, ožka, kiaulė, vilkas, šeimininkė, lazdynas, piemenukas, bobutė, senelis) pasiūvo ir dekoracijas pagamino vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė. Pasakos herojų vaidmenis atliko ir įgarsino bibliotekos darbuotojai.

Rugsėjo 25 d. Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekoje Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dėstytoja Rasa Bačiulienė pristatė leidinį „Lietuvių-danų patarlės. Kol gyveni, tol ir mokaisi. Man lærer så længe man lever“ (leidykla „Pamėginčius“) ir atidarė tarptautinio projekto „Kol gyveni, tol ir mokaisi“ piešinių parodą, kuri veikė visą mėnesį. Vyko edukacinės dirbtuvės „Ar žinai patarlę?“, kuriose dalyvavo Dusetų meno mokyklos ir Kazimiero Būgos gimnazijos moksleiviai.

Etnokultūros edukacija. Liepos mėnesį, bendradarbiaujant su Ignalinos rajono savivaldybės viešąja biblioteka, viešojoje bibliotekoje vyko ignaliniečių ir zarasiečių vaikų susitikimas „Būkime pažįstami“. Dalyvavo 40 dalyvių, jiems ekskursiją po biblioteką vedė Zuikis Nulėpasis, dalyviai išbandė visas Šeimos skaitmeninių veiklų centro, Pramogų bibliotekos veiklas. Kūrybines dirbtuves „Tradicinių lietuvių liaudies švenčių žaidimai“, apjungiančias Ignalinos ir Zarasų bibliotekų dalyvius, pristatė ir organizavo Zarasų krašto muziejus. Į baigiamąjį renginį „Etnožaidynės“, vykusį Ignalinos viešojoje bibliotekoje, vyko 6 Zarasų viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus skaitytojai.

Dailės edukacija. Edukacinės valandėlės „Raštas ir knyga“, „Nuo mazgaraščio iki raidės“ Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos pradinukams leido susipažinti su rašmenimis nuo seniausių laikų iki šių dienų – mazgaraščiu, hieroglifais, graikiška, lotyniška ir lietuviška abėcėle ir knygos puošybos elementais. Dalyviai kūrė ornamentuotus lapus, kuriuose įrašė žodžius hieroglifais, rašydami plunksnakočiais. Edukacinių valandėlių „Skirtukas – knygos draugas“ ir „Kaip saugoti knygeles“ metu dalyviai – Zarasų „Santarvės“ pradinės mokyklos paruošiamųjų klasių ugdytiniai mokėsi elgesio su knygomis taisyklių, kūrė skirtukus, dekoruodami juos etnografiniais motyvais.

Emocijų edukacija. „Mūsų nuotaika gera: Skaitome, žaidžiame, kuriame“ – veiklos, skatinančios vaikų teigiamas emocijas, bendrystę, skirtos Vaikų emocinės gerovės metams. Vaikų literatūros skyriuje surengti keli renginiai. Skaitydami ir klausydamiesi literatūros kūrinėlių apie jausmus („Ką aš jaučiu“, aut. Marius Poškus, „Mano jausmai: ką jie reiškia“, aut. J. Moore-Mallinos) vaikai dalijosi nuomonėmis, rinko emocijų veidukus, lipdė magnetukų nuotaikas. Buvo naudojama šviečiantis šviesos stalas su priemonėmis – geometrinėmis figūromis, trimatėmis geometrinėmis figūromis, kinetiniu ir kvarciniu smėliu. Šviečiančioje smėlio lentoje jie piešė keliamus jausmus, vaizdavo savo nuotaikas, mokėsi bendrystės. Kurdami įvairias dėliones, mozaikas vaikai lavina ne tik vaizduotę, bet įgyja meninės kompetencijos pagrindus. Šviesa padeda

susikaupti. Vaikai labai mėgo šviesos stalą EDU2 su spalvas keičiančia šviesa: ant jos mokėsi pažinti emociukų veidelius, apibūdinti nuotaiką.

Muzikos edukacija. Bendradarbiaujant su Zarasų muzikos mokykla viešosios bibliotekos mediatekoje buvo organizuojami vaikų muzikos renginiai, kuriuose koncertuodavo Meno mokyklos Muzikos skyriaus auklėtiniai: muzikos perklausa „Amžinas būties ratas“ skirta K. Donelaičio 240-osioms mirties metinėms, FB paskyroje organizuotas virtualus koncertas „Pavasariui atėjus...“. Skambėjo Zarasų meno mokyklos jaunųjų atlikėjų muzika. Koncerto iniciatorė muzikos mokytoja Jūratė Stacevičiūtė.

Neformalus vaikų švietimas. Biblioteka yra viena iš neformaliojo vaikų ugdymo organizavimo vietų Zarasų rajone. 2020 m. buvo parengtos 3 neformaliojo vaikų švietimo programos.

Igyvendinta programa „Informacinės medžiagos pateikimas panaudojant kompiuterinės grafikos programas“, finansuota Zarasų rajono savivaldybės lėšomis. Mokymai vyko Dusetų K. Būgos padalinyje 8 mėnesius, 1 kartą per savaitę, 64 valandas. Programoje dalyvavo 16 vaikų. Užsiėmimų vadovė informatikos mokytoja Aldona Žiliukienė. Mokymų metu mokiniai įgijo informacinių technologijų dalykinių, iniciatyvumo ir kūrybingumo kompetencijų. Vaikai buvo mokomi pasinaudoti informacija ir skatinami tobulinti informacijos rengimo ir sklaidimo priemonės – naudoti grafinius vaizdus informacinės medžiagos pagyvinimui ir informatyvumo padidinimui. Rengiant informacinę medžiagą jie buvo mokomi maketuoti vizitines korteles, lankstinukus, reklaminius skydelius, laikraštį.

Igyvendintas vaikų vasaros stovyklų ir kitų neformaliojo vaikų švietimo veiklų projektas „Vaidink ir dainuok“, finansuotas Zarasų rajono savivaldybės lėšomis (4794 eur), kurio pagrindinis tikslas – suteikti vaikams teatrinės ir dainavimo kompetencijos pagrindus. Dalyvavo 15 dalyvių: vaikai nuo 5 iki 18 metų. Viešosios bibliotekos erdvėse organizuoti teatro ir vokalo pagrindų užsiėmimai (26 iš viso), kuriuos vedė dvi vokalo ir teatro pedagogės: Vita Pimpienė ir Gražina Karlaitė. Užsiėmimų metu buvo lavinami vaikų kūrybiniai, socialiniai, komunikaciniai gebėjimai, skatinta vaikų meninė saviraiška ir tobulinti sceniniai įgūdžiai. Projekto metu buvo sukurtas bendras kūrinys – mini miuziklas, kurį sudarė dvi dalys: literatūra (Daivos Čepauskaitės eilėraščiai iš rinkinio „Bevardžiai“) ir daina (Milėja „Leiskit“).

Literatūros parodos vaikams

2020 m. Zarasų CBS vaikams buvo parengta 114 parodų, iš kurių 21,1 % sudarė literatūros parodos lietuvių rašytojams ir poetams, 2,6 % – užsienio personalijoms, 14,9 % – kalendorinėms šventėms, 24,6 % teminės, 36,8 % – netradicinės (meno, kolekcinės, vaikų darbų ir pan.).

Vaikų literatūros skyriuje buvo parengtos ir pristatytos 56 (2019 m. – 64) parodos, iš kurių 32 – vaikų kūrybos darbų parodų pristatymai. Vaikų literatūros skyriuje 4 literatūros personalijų parodos buvo skirtos lietuvių poezių Aldonos Puišytės, Almos Karosaitės kūrybai, bei lietuvių rašytojų Aldonos Liobytės ir Vytauto Petkevičiaus kūrybai populiarinti.

Skyriuje kalendorinėms šventėms, valstybinėms datoms ir atskiroms temoms atskleisti buvo parengta 20 literatūros parodų: „Mano metai: pelės literatūroje ir iliustracijose“; „Aš tarp kitų: elgesio kultūra viešose vietose“; „Kas moka žodį – randa kelią: Lietuvių kalbos dienoms paminėti“;

„Kur aš – ten knyga: naujų knygų paroda“; „Atgimstančios žemės žiedai: Velykų šventei“; „Ar esi saugus: eismo saugumui“; „Žiemos belaukiant: knygos apie žiemą“ ir kitos.

Vaikų kūrybos darbų parodos. Viešosios bibliotekos priestato edukacinėje vaikų erdvėje įrengtoje galerijoje surengtos 26 vaikų meno darbų parodos. Iš jų: 6 personalinės, 20 grupinių, viena tarptautinė, 1 respublikinė. Parodų ekspozicijose eksponuota: fotografijos, koliažo, tapybos, keramikos, tekstilės, popieriaus, plastikos kūriniai, lino raižiniai ir piešiniai. Eksponuoti dailininkų profesionalų ir įvairaus amžiaus vaikų, jaunuolių bei suaugusiųjų kūriniai. Organizuojant parodas bendradarbiauta su Zarasų „Lakštingalos“ mokykla, Zarasų „Santarvės“ pradinę mokykla, Zarasų P. Širvio pagrindinė bei Zarasų meno mokyklomis.

Parodoje „Menas suartina 2020. Piešiniai ir lino raižiniai“ – Bradfordo (Jungtinė karalystė) Jaunųjų meistrų meno mokyklos (Young Masters Visual Art School) ugdytinių darbai. Šios vaikų ir jaunimo meno mokyklos įkūrėja ir vadovė, biomedicinos mokslų daktarė zarasietė Virginija Kuosaitė Knowles, su šeima gyvenanti šiaurės Anglijoje, akcentuoja meno svarbą ankstyvajam vaiko ugdymui ir tolimesnei jo raidai.

Respublikinės parodos „Ant liežuvio galo“ ekspozicijoje – piešiniai, koliažai, lino raižiniai, skirti etnologės Pranės Dundulienės 110-osioms gimimo metinėms paminėti. Autoriai – Zarasų, Visagino, Radviliškio, Šeduvos ir kitų regionų pradinių kl. moksleiviai.

Lankytojai susipažino su „Amsterdamas 1980. Vladislovas Žilius“ – iš Šilalės kilusio, Lietuvoje ir JAV kūręsio dailininko, skulptoriaus, grafiko fotografijos darbais, „Bijau varlės“ – iliustratorės Marijos Smirnovaitės iliustracijomis J. Erlicko knygai „Bijau varlės“, „Pa(si)mokymai“ – tapybos paroda floristine tematika, aut. Petronė Sekonienė, Zarasų meno mokyklos Dailės skyriaus pedagogė.

Personalines parodas surengė moksleiviai: piešinių „Spalvotas jausmas“ autorė – Akvilė Žiliukaitė, Zarasų meno mokyklos Dailės skyriaus moksleivė, portretų „Išdrįsk piešti ir tapyti“ autoriai – Zarasų meno mokyklos Dailės skyriaus suaugusieji lankytojai, siuvinėtų paveikslėlių (tekstilės) „Mažosios pievos“ autorė – Zarasų P. Širvio progimnazijos 7c moksleivė Justė Kasparavičiūtė, koliažo kūrinių „Miesto montažai“ autoriai – Zarasų P. Širvio progimnazijos 7c kl. moksleiviai, molio gaminių ir spaudinių apie keramikos gaminius ir keramikus „Molinukai“ autoriai – Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos pedagogai ir Magučių lavinamosios klasės ugdytiniai, raidžių dekoracijų (popierius, kartonas, tekstilė, galanterija, mediena, metalas) „Pirmoji raidelė“ autoriai – Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos „Drugelių“ grupės ugdytiniai ir tėveliai.

Buvo eksponuojami edukacinių veiklų ir užsiėmimų rezultatai: kūrinių parodėlės „Kiškio pasaka“, „Kalba – didžiausias turtas“, „Skėčiai Lietuvai“, „Baltas kelias su berželiais“, „Pro fotoaparato objektyvą“, „Skirtukas – knygos draugas“, „Eilėraščio iliustracija“, „Laumės juosta“, „Pro foto objektyvo langą“, „Zarasai-Utena“. Tai popieriaus plastikos, koliažo kūrinėliai, piešiniai, fotografija.

Virtuali paroda „Miegu“ – piešinių autoriai – Zarasų meno mokyklos Dailės skyriaus ugdytiniai (mokytoja Ramunė Sladkevičiūtė Dainienė), virtulių fotografijų „Pro foto objektyvo langą“ autoriai – bibliotekos lankytojai vaikai, edukacinės programos „Paulius Širvys su berželiais, gamta ir gimtine“ dalyviai. Parodų „Ant liežuvio galo“, „Bijau varlės“, „Molinukai“, „Pirmoji raidelė“ eksponatus galėjo pamatyti apsilankę ir bibliotekoje, ir virtualioje erdvėje.

5. Mokymai gyventojams ir bibliotekų vartotojams

2020 m. gyventojų mokymams, konsultavimui ir pažintinių ekskursijų organizavimui skirta 753 val. (2019 m. – 3721 val.). Palyginti su 2019 m., mokymų valandų skaičius sumažėjo 43 %, ekskursijų 72 %, o konsultacijų 14 %. Mokymus vykdė bibliotekininkai – projekto „Prisijungusi Lietuva“ lektorius ir e-konsultantai. Apmokyta 1020 (2019 m. – 1382) dalyvių: viešojoje bibliotekoje 211, miestelių padaliniuose 185, kaimo padaliniuose 624 dalyviai.

Centralizuotas tinklas	Vartotojams organizuotų grupinių ir individualių apmokymų trukmė (val.)		Ekskursijos (val.)		Individualios konsultacijos (val.)	
	2020 m.	2019 m.	2020 m.	2019 m.	2020 m.	2019 m.
Viešoji biblioteka	137	373	14	80	2206	2716
Teritoriniai struktūriniai padaliniai	357	507	13	19	125	233
Iš viso:	494	880	27	99	2439	2841

Mokymai viešojoje bibliotekoje

2020 m. įgyvendinant suaugusiųjų neformaliojo švietimo finansuotą programą „Anglų kalbos mokymai“, kurią finansavo Zarasų rajono savivaldybė, spalio–gruodžio mėn. vartotojams organizuoti anglų kalbos mokymai pažengusiųjų (Pre–Intermediate) lygmenyje. 9 kursų dalyviai 30 kontaktinių valandų mokėsi pagal numatytą programą ir atliko numatytas praktines užduotis. Anglų kalbos mokymus vedė anglų kalbos mokytojas Ugnius Meškas.

Tęsiant projekto „Prisijungusi Lietuva“ įgyvendinimą, sausio, vasario, rugsėjo ir spalio mėnesiais organizuoti gyventojų mokymai pradedantiesiems ir pažengusiems. „**Skaitmeninės technologijos tau: ateik, sužinok, išmok**“ (skaitmeninio raštingumo mokymai kaip naudotis kompiuteriu, išmaniuoju telefonu ar planšete; rengti tekstinius dokumentus; saugiai naršyti internete bei rasti aktualios informacijos; naudotis elektroninėmis valdžios, verslo ir laisvalaikio paslaugomis; dalintis informacija bei bendrauti internetu su artimaisiais ir draugais) – trukmė 18 val. Pažengusiems „**Inovatyvus savęs pristatymas**“ – mokymų trukmė 6 val. (skaitmeninio raštingumo mokymai temomis: kaip pasirengti patrauklų gyvenimo aprašymą (CV) ir kaip naudotis Užimtumo tarnybos elektroninėmis paslaugomis). Mokymų lektorius Donatas Merkys, IT inžinierius, Zarasų VB ir Dusetų K. Būgos padalinyje apmokė 40 gyventojų, daugiausia nedirbančiųjų ir senjorų; mokymai vyko 60 val.

Vaikų mokymai.

Vartotojų vaikų mokymai vyko jungiant žaidimų elementus, viktorinų principu ir pažintinių ekskursijų metu. Naujiems vartotojams, registruojant juos į biblioteką, buvo suteikiamos esminės žinios apie vidaus tvarkos taisykles, bibliotekos teikiamas paslaugas, vartotojų teises bei atsakomybę.

Saugesnio interneto savaitei paminėti vasario mėnesį parengtos programos „Naudojamės saugiai? TAIP/NE“. Dalyvavo ketvirtų klasių moksleiviai – 91 vaikas ir pedagogai. Moksleiviai, susiskirstę komandomis, atsakinėjo į klausimus apie asmeninius duomenis, jų saugumą, saugių slaptažodžių susikūrimą, paskyros, kompiuterio saugumo priemonės, susitiko su apskrities vyriausiojo policijos komisariato Zarasų rajono policijos komisariato atstove Veiklos skyriaus vyriausiąja tyrėja R. Gurskaja, žiūrėjo vaizdo filmuką apie dažnai pasitaikančias apgaulės, sukčiavimus internete. **Skaitmeninei savaitei** paminėti lankytojai dalyvavo virtualioje viktorinoje

„Šeimos skaitmeninių veiklų centro veiklos“, paskelbtoje bibliotekos Facebook platformoje. Viktorina vyko visą savaitę, kovo 23–27 dienos. Norintiems dalyvauti reikėjo tapti bibliotekos draugu ir komentaruose parašyti pasirinktus atsakymų variantus. Aktyviausiai viktorinoje dalyvavo moterys. Laimėtojomis tapusios Greta Prakapavičiūtė, Gintarė Laurikėnienė ir Eglė Vaitkevičienė gavo suvenyrines dovanėles.

Struktūrinių padalinių bibliotekininkai per metus informacinio raštingumo pagrindų mokė ir konsultacijas teikė 809 (2019 m. – 856) vartotojams; tam per metus skyrė vidutiniškai po 30 val. viename padalinyje.

Dalyvauta senjorų trečioje teminėje akcijoje „Senjorų dienos internete 2020“ (temomis: „E-sveikata: judėkime ir sau padėkime“, „E-laisvalaikis: stebėkime ir kurkime“, „E-paslaugos: patogiai ir saugiai“, „E-saugumas: draugaukime ir neapsigaukime“, „E-sodas: planuokime virtualiai, sodinkime realiai“, vykusioje spalio mėn., kurios tikslas – skatinti vyresnio amžiaus žmones drąsiai jaustis skaitmeninėje erdvėje, pažinti grėsmes bei netikras žinias, kritiškai vertinti informaciją, saugiai ir atsakingai naudotis aktualiomis el. paslaugomis, nuolat tobulinti savo skaitmeninius įgūdžius. 2020 m. surinkti 129 dalyviai: viešojoje bibliotekoje 10, padaliniuose 119 dalyvių.

Ekskursijos. Ekskursijos yra vienas iš būdų pažinti biblioteką, padėti lankytojams suvokti bibliotekos aplinką, išteklius, paslaugas. 2020 m. bibliotekų darbuotojai organizavo 77 pažintines ir apžvalgines ekskursijas tikslinėms grupėms, kurių bendras laikas 27 val., t. y. viena ekskursija vidutiniškai 21 min.

Viešojoje bibliotekoje bibliotekininkai organizavo 14, o Zarasų turizmo ir verslo informacijos centras 49 apžvalgines ir pažintines ekskursijas po biblioteką, kuriose dalyvavo 1566 lankytojai. Bibliotekoje lankėsi kolegos iš Visagino, Elektrėnų, Alytaus bibliotekų, pedagogai iš Vilniaus, Šiluvos, Klaipėdos, Raudondvario, Rokiškio, Kėdainių. Senjorų grupės iš Raseinių, Telšių, Šakių, Šiaulių. Bendruomenių nariai iš Panevėžio, Marijampolės, Jurbarko, Kėdainių, Šiaulių, Raseinių. Neįgaliųjų grupė iš Panevėžio. Gimnazistai iš Ignalinos, Kupiškio, „Čičirio“ vaikų vasaros stovyklos „Nerealieji“ stovyklautojai. Su vizitu lankėsi Lietuvos „Ažuolų sodinimo“ sambūris, Šilutės rajono bendrija „Bočiai“, Klaipėdos Vakarų Lietuvos asociacija „Gyvastis“.

Padaliniuose organizuota 14 pažintinių ekskursijų, kurių bendra trukmė 13 val. Kaip ir kasmet daugiausia ekskursijų organizuota Antalieptės ir Dusetų K. Būgos padaliniuose. Antalieptės padalinyje lankėsi energetikų grupė iš Anykščių, dvi jaunimo grupės iš VŠĮ „Inovatorių slėnis“ ir NVO „Avilys“. Dusetų padalinyje lankėsi kolegos – bibliotekininkai iš Elektrėnų bibliotekos. Kitų bibliotekų ekskursijose dalyvavo Zarasų rajono mokyklų moksleiviai.

IV. ELEKTRONINIO TURINIO KŪRIMAS, INFORMACINIŲ IR ELEKTRONINIŲ PASLAUGŲ PLĖTRA

Zarasų viešojoje bibliotekoje, naudojantis Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) programine įranga, yra automatizuoti katalogavimo procesai, užtikrintas automatizuotas vartotojų bibliotekinis aptarnavimas, dokumentų užsakymas ir išdavimas. Visose rajono bibliotekose užtikrinama viešoji interneto prieiga, suteikiama galimybė naudotis interaktyviomis elektroninėmis paslaugomis. Siekdama pritraukti daugiau vartotojų, juos pažinti, biblioteka dalyvauja ir socialinės žiniasklaidos visuomenės kūrimosi procese. Bibliotekos kuriamas turinys vis daugiau talpinamas interneto svetainėje, socialiniame tinkle Facebook.

1. Bibliotekos internetinė svetainė ir virtualūs lankytojai

Internetinė svetainė yra svarbus skaitmeninės rinkodaros įrankis bibliotekų veikloje, norint pasiekti didesnę vartotojų auditoriją. Viešosios bibliotekos interneto svetainėje www.zarasubiblioteka.lt, su Joomla turinio valdymo sistema, pateikiama tekstinė ir vaizdinė informacija apie biblioteką, anonsuojami renginiai, pateikiami vykusių veiklų aprašymai, naujos knygos, įvairi informacija apie leidybos ir literatūros naujienas. 2020 metais paskelbtas 621 įrašas. Tai 11,4 % daugiau nei 2019 metais. Per metus interneto svetainę, pritaikytą neįgaliesiems ir naudojimuisi mobiliaisiais įrenginiais, aplankė 20486 (2019 m. – 19410) virtualių lankytojų. Palyginti su 2019 m., virtualių lankytojų skaičius išaugo 6 %. Svetainės turinys buvo tobulinamas. Vartotojams pasiūlyta daugiau virtualių literatūros parodų, viktorinų, edukacinių darbėlių, naudingų nuorodų, aktualios informacijos apie kitų kultūros įstaigų siūlomas virtualias veiklas ir paslaugas. Vartotojai naudojo siūlomais virtualiais ištekliais – jungėsi prie elektroninio katalogo leidinių užsakymui ar rezervavimui internetu, prenumeruojamų duomenų bazių.

2. Elektroninio katalogo kūrimas

Viena iš svarbių bibliotekų teikiamų paslaugų yra prieiga prie elektroninio katalogo. Dokumentų rekatalogavimo procesai, kurie reikalauja nemažai darbo sąnaudų, buvo baigti 2019 metų pabaigoje. Nerekataloguotas liko vinilinių plokštelių fondas. Vartotojai turi galimybę rasti informaciją apie Zarasų rajono bibliotekų tinkle esančius publikuotus dokumentus. Prieinamas suvestinis LIBIS elektroninis katalogas suteikia vartotojams informaciją apie Lietuvos bibliotekose esančius šalyje bei užsienyje publikuotus dokumentus. 2020 m. gruodžio 31 d. Zarasų CBS elektroniniame kataloge buvo 95717 įrašų. 2020 m. sukurti 2757 automatizuoti įrašai, redaguoti 6819 įrašų.

Elektroninė kraštotyros kartoteka. 2020 m. buvo vykdomas kraštotyros analizinių įrašų kūrimas LIBIS elektroniniame kataloge. Elektroninėje analizikos kartotekoje kaupiami įrašai apie žymius Zarasų krašto asmenis, įvykius, veiklas, jubiliejines datas, kūrybą ir t.t. Informacijos pagrindas – aprašai iš rajono laikraščio „Zarasų kraštas, Lietuvoje leistų knygų. Per metus sukurti 949 įrašai. 848 laikraščio „Zarasų kraštas“ įrašai eksportuoti į Suvestinį katalogą. Kraštotyros analizikos įrašai sudaro 18381.

3. Naudojimasis leidinių užsakymo, rezervavimo ir grąžinimo termino pratęsimo paslaugomis

LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemis (toliau – SAP) įdiegtas viešojoje bibliotekose (nuo 2004 m.) ir 7 padaliniuose – Dusetų K. Būgos, Turmanto, Zarasų ligoninės, Antalieptės, Antazavės, Imbrado ir Salako (tai sudaro 43 % padalinių). SAP privalumas yra tai, kad sukuriamą galimybę bibliotekų vartotojams teikti leidinių užsakymo ir rezervavimo elektroniniame kataloge paslaugas. 232 vartotojai internetu iš viešosios bibliotekos ir padalinių fondų užsisakė 122 vnt. ir rezervavo 741 vnt. (2019 m. – iš viso 1198 egz.) knygų. Tai sudarė 0,5 % visos išduoties sistemoje. Paslaugomis pasinaudojo 5 % vartotojų. SAP bibliotekoje veikia vartotojų automatinio informavimo sistema, siunčianti elektroninius priminimus apie tai, kad baigiasi dokumentų išdavimo laikas ir pasiūlymus automatiškai pratęsti išdavimo terminą. 2020 m. vartotojai automatiškai buvo informuoti 104455 kartus.

Elektroninė dokumentų paėmimo / grąžinimo savitarnos sistema. 2020 m. populiariausiu tapo Zarasų viešojoje bibliotekoje prie įėjimo į biblioteką įrengtas elektroninis savitarnos knygų grąžinimo įrenginys, kuris užtikrina vartotojams galimybę grąžinti dokumentus bet kuriuo paros metu. Naudojantis šiuo įrenginiu per metus buvo grąžinta 4158 (2019 m. – 2820) knygos.

Skaitytojų aptarnavimo skyriaus grožinės literatūros abonemente įrengtas elektroninis knygų paėmimo-grąžinimo savitarnos įrenginys nebuvo panaudojamas efektyviai, nes abonemento paslaugomis besinaudojantys pirmenybę teikė knygų grąžinimui per knygų grąžinimo įrenginį prie bibliotekos lauko durų.

Savitarnos paslaugomis pasinaudojo 584 (2019 m. – 534) vartotojai.

4. Naudojimasis licencijuotais elektroniniais ištekliais

2020 m. vartotojai turėjo galimybę naudotis prieiga prie dviejų užsienio licencijuotų specializuotų duomenų bazių. „EBSCO Publishing“ duomenų bazė pateikia viso teksto mokslinių straipsnių duomenų bazių paketus humanitarinių, socialinių mokslų, medicinos, sveikatos apsaugos ir kt. temomis. „Naxos Music Library“ duomenų bazė pateikia klasikinės, populiarios muzikos, džiaz, bliuzo ir kitų muzikos žanrų kūrinius, platų žymių kompozitorių muzikos įrašų pasirinkimą, kompozitorių, atlikėjų biografijų, muzikos terminų žodyną ir kitą informaciją. Per metus dviejose duomenų bazėse lankytojai atliko 530 paieškų, atsisuntė 43 pilnateksčius dokumentus.

Populiariausia yra „Infolex“ – teisinės informacijos duomenų bazė, kurioje pateikiami naujausi teisės aktai, jų atnaujinimai, teismų sprendimai. 2020 m. duomenų bazėje lankytojai atliko 1802 paieškas, t. y. 72 % daugiau nei 2019 m.

5. Bibliotekos kuriamos duomenų bazės ir jų panaudojimas

Interneto krašto žinynas www.krastotyra.zvb.lt. 2020 m. Zarasų viešosios bibliotekos administruojamą kraštotyros žinyną www.krastotyra.zvb.lt aplankė 4654 (2019 m. – 4314) virtualūs lankytojai. Palyginti su 2019 m., virtualių lankytojų skaičius išaugo 7,9 %. Krašto žinynas papildytas informacija apie Zarasų krašto žymių krašto žmonių veiklas, fotografuotomis metrikų knygomis: Zarasų bažnyčios krikšto metrikų knygomis (1964–1875; 1883-1893; 1893-1899; 1899-1910; 1904-1915), Zarasų bažnyčios mirusiųjų metrikų knygomis (1863-1889; 1899-1912). Iš viso 10 metrikų knygų ir 1558 failais.

Intraneto duomenų bazė <http://skaitmeninimas.zvb.lt>. Zarasų viešoji biblioteka 2018-aisiais metais sukūrė duomenų bazę <http://skaitmeninimas.zvb.lt>, dėl autorių teisių sąlygų ribojimo kol kas prieinamą tik vidiniame viešosios bibliotekos tinkle. Duomenų bazėje talpinami suskaitmeninti leidiniai ir rankraščiai iš Zarasų viešosios bibliotekos fondo, iš viso 2497 vaizdai. 2020 m. registruota 430 virtualių lankytojų.

6. Informacinių užklausų tenkinimas

Zarasų viešosios bibliotekos ir padalinių tinkle yra apskaitomos visos užklausos: gautos pačioje bibliotekoje, gautos, telefonu, elektroniniu paštu ar kitomis elektroninės komunikacijos priemonėmis.

2020 m. elektronine paslauga „Klausk bibliotekininko“, kurios tikslas automatizuotai suteikti trumpą informaciją apie biblioteką, jos fondus, duomenų bases, atsakyti į su konkrečia dokumentų paieška susijusius klausimus, pasinaudojo tik 7 vartotojai.

2020 bibliotekininkai atsakė į 7337 (2019 m. – 9193) informacines užklausas, iš vartotojų pateiktų 7525 užklausių (2019 m. – 9322). Iš jų į 843 – elektroniniu būdu. Iš viso elektroniniu būdu vartotojai pateikė 943 užklausas (2019 m. – 331). Tai sudarė 12,5 % (2019 m. – 3,6 %) visų pateiktų užklausių. Bibliotekininkai atsakė į 97,5 % visų pateiktų užklausių. Palyginti su 2019 metais, užklausių pateikta veik 19,3 % mažiau. Gautos užklaustos parodo vartotojų interesus, poreikius. Profesionaliai atsakydama į informacines užklausas, biblioteka prisideda prie žinių apie viešai prieinamus informacijos šaltinius sklaidos.

2020 m. didžiąją dalį – 61,4 % – sudarė teminės užklaustos. Tikslinamosios sudarė 24,8 % , faktografinės užklaustos, adresinės, kitos – 13,8 % pateiktų užklausių. Viešojoje bibliotekoje teminės užklaustos sudarė 66,9 %, tikslinamosios – 29,9 %, faktografinės, adresinės, kitos – 8,2 %.

Vartotojai vaikai pateikė 1116 užklausių. Jos sudarė 14,8 % visų pateiktų užklausių. Didžiąją dalį – 68 % – sudarė teminės informacinės užklaustos.

Pastebima, kad užklaustos dažnai buvo siejamos su aktualiais Lietuvoje socialiniais, ekonominiais, aplinkosauginiais klausimais ir problemomis. Nagrinėjant informacinių užklausių tematiką, 2020 m. išaugo užklausių psichologijos, filosofijos, verslo vadybos, istorijos, socialinio darbo, medicinos, daržininkystės, geografijos, buhalterinės apskaitos, teisės, projektų rašymo, sveikatos klausimais.

7. Naudojimasis viešosios interneto prieigos paslaugomis

Nemokamą viešosios interneto prieigos paslaugą kiekvienas gyventojas gali gauti viešojoje bibliotekoje ir visuose padaliniuose. Zarasų centralizuotame bibliotekų tinkle gyventojams sukurtos 127 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga: 48 – viešojoje bibliotekoje, 22 – miestelių padaliniuose, 57 – kaimo padaliniuose. 2020 m. kaimo padaliniuose, įgyvendinant nacionalinį projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“, buvo atnaujintos 54 kompiuterizuotos darbo vietos.

Tūkstančiui rajono gyventojų tenka vidutiniškai 8 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

Tūkstančiui vartotojų tenka vidutiniškai 25 kompiuterizuotos darbo vietos su interneto prieiga.

2020 m. rajono bibliotekų tinkle įvyko 15631 (2019 m. – 28120) interneto seansas. Naudojimosi viešosios interneto prieigos paslauga rodiklis sumažėjo 55,5 %. COVID-19 pirmoji pandemijos banga pavasarį ir antroji pandemijos banga rudenį-žiemą apribojo lankytojų galimybę naudotis kompiuteriais ir ženkliai pakoregavo interneto vartotojų skaičių. Viešąją interneto prieigą naudojos 660 vartotojų. Moksleiviai buvo aprūpinti kompiuteriais mokytis nuotoliniu būdu, todėl sumažėjo poreikis lankyti ir naudotis kompiuteriais. Kurį laiką interneto prisijungimai nebuvo fiksuojami, nes tinkamai neveikė naujoji vartotojų statistikos ir registracijos sistema, kurioje fiksuojamas ir besinaudojančių bevielio interneto paslauga seansų skaičius. Viešojoje bibliotekoje užfiksuoti 144 bevielio interneto seansai.

8. Socialinių tinklų panaudojimas

Socialinis tinklas „Facebook“. Galima daryti prielaidą, kad bibliotekos tapatybė kažkiek formuojama per skelbiamą informaciją ir vienas iš būdų yra socialinis tinklas „Facebook“. Paskyras, kuriose metų pabaigoje registruota 4577 sekėjai, yra susikūrusios viešojoji biblioteka ir 6 padaliniai.

Viešoji biblioteka visą informaciją, kuri 2020 m. buvo viešinama bibliotekos tinklapyje, kėlė į „Facebook“ bibliotekos sukurtą paskyrą. Aktyviai dalijosi partnerių ir kitų kultūros srities institucijų skelbiamu turiniu apie kultūros gyvenimo aktualijas, dalinosi virtualiais renginiais, populiarino naujas knygas, skelbė sukurtas interaktyvias viktorinas. 2020 metų pabaigoje viešoji biblioteka turėjo 1313 sekėjų (2019 m. – 1068). Per metus paskelbta per 600 įrašų (2019 – 450, 2018 m. – 375). **Antalieptės** biblioteka Facebook paskyroje turi 995 sekėjus. Kelis kartus per mėnesį atnaujinama informacija apie biblioteką ir renginius. Nacionalinės bibliotekų savaitės akcijos metu buvo paskelbta nuotraukų paroda apie besikeičiančią per 20 metų Antalieptės biblioteką. **Avilių** biblioteka turi 265 sekėjus. Anonsuojami būsimi renginiai, dalinamasi vaizdais apie įvykusias veiklas, sekama ir dalinamasi „Prisijungusi Lietuva“, „Skaitymo iššūkio“, Bitės knygų klubo, Zarasų VB, LNB, ir kt. informacija. **Baibių** biblioteka turi 170 sekėjų. Kiekvieną mėnesį buvo skelbiamos literatūros parodos, skaitytojų darbų parodos. **Degučių** biblioteka FB paskyroje turi 174 sekėjus. Buvo keliamos renginių nuotraukos, padėkos aktyviems skaitytojams, naujai gautų knygų anonsai.

Dusetų biblioteka paskyrą Facebook socialiniame tinkle susikūrė prasidėjus pirmajam karantino laikotarpiui ir per devynis mėnesius sekėjų skaičius išaugo iki 1823. Informacija atnaujinama beveik kasdien: pristatomos naujos knygos, bibliotekos veiklos, organizuojami knygų pristatymai ir parodos tiesiogiai. **Ligoninės** biblioteka turi 50 sekėjų. Suorganizavo 13 nuotolinių skaitymo renginių. **Salako** biblioteka susikūrė paskyrą karantino metu ir turi 52 sekėjus. Skelbia informaciją apie naujai gautus leidinius, veiklas ir kitas aktualijas karantino metu.

Mobilioji programėlė „Zarasų biblioteka“. 2020 m. 54 informacijomis papildytas bibliotekos ir literatūros gidas – mobili aplikacija, pritaikyta mobiliems telefonams. Norintys gali ją parsisiųsti, naudodamiesi Google Play ir Apps Store parduotuvėmis ir įsidiegti savo telefonuose. Į mobiliąją programėlę buvo keliamos paslaugų naujienos, pildomas naujų knygų TOP dešimtukas ir siųsti pranešimai prenumeratoriams apie renginius. Mobilioji programėlė naudojosi veik 100 interesantų.

9. Virtualūs renginiai

Tuo metu, kai pasaulį sustingdė koronaviruso pandemija, interneto platybėse labai padaugėjo įvairių pramogų ir naudingų veiklų, kuriomis buvo galima užsiimti neiškėlus kojos iš namų. Todėl viešoji biblioteka ir padaliniai priėmė iššūkį. Virtualūs koncertai, viktorinos, parodos, konkursai, garsiniai knygų skaitymai, paslaugų pristatymai – 2020 m. tai buvo naujas ir saugus būdas perduoti informaciją, supažindinti su bibliotekos naujienomis ar palaikyti bendravimą su skaitytojais, neišeinant iš namų. **2020 m. bibliotekų tinkle, pasinaudojant socialiniu tinklu Facebook ir Youtube kanalu, buvo organizuoti 72 virtualūs renginiai.** 2020 m. bibliotekų virtualiuose renginiuose ir parodose lankėsi 3661 virtualus lankytojas. Iš jų: viešosios bibliotekos renginiuose – 1080 virtualių, miestelio bibliotekų renginiuose – 1823 virtualūs, kaimo bibliotekų renginiuose – 758 virtualių lankytojų.

Naudojantis quizmaker.com programėle Skaitytojų aptarnavimo skyriuje parengtos virtualios viktorinos: „Ar pažįsti Lietuvos rašytojus?“ (susidomėjo 740), Šv. Kalėdų proga "Knyga ieško pavadinimo". Straipsniai su klausimais – iš serijos: Sukaktys. „Ką žinai apie rašytoją Herkų Kunčių“, „Ką žinai apie Džeromą K. Džeromą“, „Kur sukasi saulėti vėjo malūnai...“ skirtas poeto Felikso Jakubausko 85-osioms gimimo metinėms (susidomėjo 853 virtualūs lankytojai). Pristatytos virtualios edukacinės-kūrybinės programėlės vaikams „Nuotaikų draugas – Mimukas“, velykinės

edukacinės dekoracijų programėlės „Kiaušiniai iš siūlų vaikams ir ne vaikams“, „Velykiniai papuošimai“. (susidomėjo 78 lankytojai)

Dusetų biblioteka gyvai pristatė prof. Liberto Klimkos knygą „Užkopus į varpų bokštą“, Joanos Stašienės „Einant per žemę“, Rasos Bačiulienės „Kol gyveni, tol ir mokaisi. Lietuvių - danų patarlės“, „Dusetų bažnyčios ir parapijos istoriją (1931 m.). Nufilmavo ir įkėlė vaizdo filmukus: „Plunksnuoti mūsų kaimynai“, „Dusetų biblioteka per 20 metų“, „Medicinos perlai senose knygose“, „Mažasis princas įvairiomis užsienio kalbomis“, paskaitą „Kazimieras Būga – žmogus, kuris suprato kalbos senovę“.

Youtube kanalas leidžia žiūrėti vaizdo įrašus, pažymėti, kad jie patinka, prenumeruoti kanalus, įkelti vaizdo įrašus, rašyti komentarus, sudaryti grojaraščius. 2020 m. 10 viešosios bibliotekos renginių (be tiesioginės transliacijos) buvo nufilmuoti ir patalpinti vaizdo įrašų dalinimosi tinklo „Youtube“ paskyroje „Zarasų biblioteka“ ir sulaukė 2534 peržiūrų.

Zuikis Nulėpausis skaito vaikams (grojaraščio šešios serijos) :

<https://www.youtube.com/channel/UChr1ohFDvpwPwkqt3cjslw>.

1 serija Robert Munsch „Mylėsiu tave amžinai“ 2020-03-18;

2 serija Miriam Moss ir Anna Currey „Užmiršau pasakyti, kad myliu“ 2020-03-19;

3 serija Ciara Flood „Įkyrūs triušukai“. 2020-03-19;

4 serija Giedrė Rakauskienė „Dramblis ir antis“ 2020-03-21;

5 serija Marius Marcinkevičius „Draugystė ant straublio galo“. 2020-03-23;

6 serija Stephanie Stansbie „Kas ten triukšmauja?“ 2020-03-26;

Vilhelmo ir Viktorijos Čepinskių sveikinimas Šventų Kalėdų ir artėjančių 2021 metų proga 2020-12-18

<https://www.youtube.com/watch?v=c4ArFORpawM>

Zarasų literatūros klubas „Virš tylos“ sveikina Advento pradžios proga 2020-11-30;

<https://www.youtube.com/watch?v=bIa3S6QiYoo&t=43s>;

Poeto Justino Marcinkevičiaus „Pažinimo medžio“ auginimas Zarasų viešojoje bibliotekoje 2020-09-24 <https://www.youtube.com/watch?v=6HYjeqn8NnQ>

Zuikis Nulėpausis sveikina su Naujais 2020-12-29;

<https://www.youtube.com/watch?v=BsvbkWoEzHE&t=42s>.

Bendradarbiaujant su Zarasų kultūros centru parengtas bibliotekos direktoriaus sveikinimas 2020 Zarasų kurortinio sezono atidarymo „Nerk į Zarasus virtualiai“ proga 2020-06-03

<https://www.youtube.com/watch?v=PsxSxqzIWUs>.

10. Naujos paslaugos vartotojams

Įgyvendinant Zarasų viešosios bibliotekos projektą „Skaitmeninių paslaugų centrų plėtra – kultūrinio kraštovaizdžio pasakojimai atgimsta interaktyviai“, kurį finansavo Lietuvos Kultūros taryba ir rajono savivaldybė, o partneriu buvo Utenos A. ir M. Miškinių viešoji biblioteka, sukurtas naujas produktas – virtualus turas kultūrinio kraštovaizdžio istorijoms prisiminti. Pasirinkti primiršti ir lankomi objektai, išsibarstę abiejuose rajonuose: tai Stelmužės, Raudinės ir Betiškių dvarvietės, Saldutiškio, Užpalių ir Utenos dvarai, Velikuškių, Kunigokalnio, Šeimyniškių, Narkūnų ir Taurapilio piliakalniai. Naujai sukurtas turas įdiegtas į jau turimus virtualios realybės akinius Zarasų ir Utenos Šeimos skaitmeninių veiklų centruose. Užsidėję akinius, kėdėje sukdami apie ašį 360 laipsniu, lankytojai gali naujo susipažinti su 12 primirštų Zarasų ir Utenos rajono kultūrinio paveldo objektų – žiūrėti vaizdus ir klausytis pasakojimų.

Būnant Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos projekto „Inovacija bibliotekai: interaktyvi knyga „Žolynų paslaptys pagal Eugeniją Šimkūnaitę“ partneriu, sukurtas unikalus sukurtas produktas – analogiška interaktyvi knyga vaistiniams augalams, aprašytiems mokslininkės E. Šimkūnaitės pažinti – ir instaliuotas Utenos ir Zarasų viešosiose bibliotekose. Tai technologinis sprendimas, kur projektorių ir vaizdo kamerų pagalba skaitmeninė informacija projektuojama knygos lapuose. Specialaus dizaino ir programavimo būdu sukurta kompiuterinė programa integruoja ir į bendrą visumą sujungia įvairias medijas – tekstus, nuotraukas, piešinius, vaizdo ir garso įrašus.

V. PROJEKtinė VEIKLA PASLAUGŲ PLĖTRAI IR KOKYBEI

Projektą galima apibrėžti kaip kruopščiai suplanuotą ir sudarytą sumanymą siekti konkretaus tikslo. Zarasų viešojoje bibliotekoje projekcinė veikla – neatsiejama šiuolaikinės bibliotekos veiklos dalis. Pagrindiniai projektų tikslai 2020 m. buvo paskatinti daugiau domėtis skaitančiuosius savo krašto kūrėjų kūryba ir siekti įvairesnės literatūros prieinamumo visų amžiaus grupių, socialinių statusų gyventojams bei siekti technologijomis paremto kraštotyros turinio plėtros ir prieinamumo. Zarasų viešosios bibliotekos specialistai parengė ir įgyvendino 2 projektus, dalyvavo 2 nacionaliniuose ir partnerio teisėmis dalyvavo 11 projektų įgyvendinime.

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas Tikslai ir uždaviniai	Institucijos finansavusios projektą pavadinimas ir skirtos lėšos	Savivaldybės lėšos	Įgyvendinimo laikotarpis
Bibliotekos parengti ir gavę finansavimą projektai				
1.	Įgyvendintas projektas „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“. Minint poeto Pauliaus Širvio 100-čio gimimo jubiliejų zarasiškiai turėjo galimybę susitikti su poetu Juliumi Keleru, rašytoju, bardu Vytautu V. Landsbergiu, aktoriumi Algirdu Latėnu, poetais Antanu A. Jonynu ir Rimgaudu Valentinu Graibumi, poete Jurgita Jasponyte, gitaristais Serafin Zolin ir Vladislav Pilipov. Projekto įgyvendinimas suteikė galimybę geriau pažinti P. Širvį uteniškiams, ignaliniečiams ir molėtiškiams. Projekto vadovas - direktorė D. Karlienė	Lietuvos kultūros taryba – 5000 Eur	2000 Eur.	2020 m.
2.	Įgyvendintas projektas „Skaitmeninių paslaugų centrų plėtra – kultūrinio kraštovaizdžio pasakojimai atgimsta interaktyviai“. Sukurtas inovatyvus produktas – virtualus turas Utenos ir Zarasų rajono dvarvietėms ir piliakalniams pažinti ir įdiegtas Zarasų ir Utenos bibliotekose. Projekto vadovė – direkt. pavad. J. Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba 7100 Eur	1000 Eur	2020 m.
Bibliotekos parengti projektai (negavę paramos)				
1.	Projektas „Moksle, istorijoje, kultūroje – žydų pėdsakai Zarasuose, Ignalinoje, Visagine“. Projekto autorė – vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	–	2020 m.
2	Projektas „Moksle, istorijoje, kultūroje – žydų pėdsakai Zarasų krašte“. Projekto autorė –vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija	–	2020 m.

Projektai, kuriuose biblioteka dalyvavo partnerio teisėmis				
1.	Partneris Ignalinos rajono savivaldybės viešosios bibliotekos projekte „Būkime pažįstami“, kurio metu buvo organizuojamos stovyklos vaikams bei pažintiniai susitikimai bibliotekose su Ignalinos viešosios bibliotekos dalyviais. Projekto koordinatore – vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė.	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2020 m.
2.	Partneris Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos projekte „Literatūros ir kino dienos XI“. Zarasų viešojoje bibliotekoje suorganizuotas literatūros vakaras su nacionalinės kultūros ir meno premijų laureatu – rašytoju, literatūros kritiku Valentinu Sventicku ir aktore Dalia Kuodyte. Projekto koordinatore – direktorė Danutė Karlienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2020 m.
3.	Partneris Molėtų viešosios bibliotekos projekte „Lobiai be burtų“ Aukštaitijai - su Molinuke“. Zarasų viešojoje bibliotekoje organizuotas pradinukų literatūrinis susitikimas su rašytoju Bendu Bėrantu ir jo knygos „Ponas kampas“ pristatymas. Projekto koordinatore – vyresn. bibliotekininkė Zina Černovienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2020 m.
4.	Partneris Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos projekte „Knygos galia telkti ir skatinti kūrybiškai gyventi“. Zarasų viešojoje bibliotekoje renginys, skirtas poeto Justino Marcinkevičiaus 90-osioms gimimo metinėms su aktoriumi Ignu Ciplijausku. Projekto koordinatore – direktorė Danutė Karlienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2020 m.
5.	Partneris Viešosios įstaigos Teatro istorijos“ ir Street Art projekte „Poezijos spektaklio – instaliacijos “Miesto eilės” pristatymas“. Projekto koordinatore – direktoriaus pavad. J. Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	100 Eur	2020 m.
6.	Partneris viešosios įstaigos „Pamėginčius“ projekte „Dailininko Vlodo Žiliaus iliustracijų parodos ir kūrybinės dirbtuvės moksleiviams „Kaip gimsta iliustracijos?““. Zarasų viešojoje bibliotekoje ir Dusetų Kazimiero Būgos padalinyje dailininko Vlodo Žiliaus iliustracijų parodų atidarymai bei kūrybinės dirbtuvės „Kaip gimsta iliustracijos?“. Projekto koordinatore – direktoriaus pavad. J. Lementauskienė, Dusetų pad. vyresn. bibliotekininkė Elena Gažiuvienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2020 m.
7.	Partneris Utenos A. ir M. Miškinių viešosios bibliotekos projekte „Inovacija bibliotekai: interaktyvi knyga „Žolynų paslaptys pagal Eugeniją Šimkūnaitę“. Sukurtas naujas inovatyvus produktas – interaktyvi knyga, skirta habilituotos biologijos mokslų daktarės Eugenijos Šimkūnaitės rašytinio palikimo įamžinimui. Projekto koordinatore – direktoriaus pavad. J. Lementauskienė	Lietuvos kultūros taryba	150 Eur	2020 m.

8.	Bendradarbiaujant su Vilniaus universiteto biblioteka, Dusetų K. Būgos bibliotekoje pristatyta rankraščių ir senųjų spaudinių paroda „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje: Dusetos". Koordinatorė – Dusetų pad. vyresn. bibliotekininkė Elena Gaiziuvienė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2020 m.
9.	Bibliotekos teatras „Juodai balta“ partneris Zarasų kultūros centro projekte „Meno iš ekrano“, kuriame internetinės svetainės pagrindu sukurtame skaitmeniname piešinyje turizmo objektams viešinti – atlikėjai, kilę iš Zarasų arba kuriantys Zarasams. Sukurta vaizdo klipas, skirtas Pauliaus Širvio šimtmečiui jo gimtinėje – Padustėlyje (Zarasų raj.). Nufilmuota spektaklio „Vis dar be pabaigos... Paulius Širvyš“ ištrauka. Koordinatorė – spektaklio režisierė Gražina Karlaite	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2020 m.
10.	Antalieptės bibliotekos iniciatyva „Prisijungusi Lietuva“ paskelbtame bendruomenių įtinklinimo konkurse, skatinant Lietuvos bendruomenes, pasitelkiant informacines ir ryšių technologijas (IRT), dalį veiklų perkelti į elektroninę erdvę, kurti naujas ar tobulinti jau esamas paslaugas bendruomenės nariams ir taip paskatinti gyventojus naudotis internetu. Projekto įgyvendinimo metu Purvynės ir Naršėnų kaimų bendruomenės sukūrė nuolat pildomą nuotraukų galeriją „Elektroniniai prisiminimai“ (http://antaliepte.lt/web-galerija/). Antalieptės bibliotekoje vyko užsiėmimai. Koordinatorė – Antalieptės pad. vyresn. bibliotekininkė Eglė Steponavičienė	„Prisijungusi Lietuva“	Indėlis nefinansinis	2020 m.
11.	Dalyvaujant Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos projekto „Kelionė į devintą stotį“ veiklose, parengus klausimyną apie kraštiečio poeto Laimučio Balio Švalkaus kūrybą, klausimai buvo įtraukti į bendrą projekto apie Rytų Aukštaitijos poetus išseivius klausimyną. Sukurta literatūrinė interaktyvi programėlė „Kelionė į devintą stotį“ https://play.google.com/store/apps/details?id=com.sneakybox.pavb&hl=lt ir stalo žaidimai. Stalo žaidimo rinkiniai buvo padovanoti Zarasų viešajai bibliotekai. Koordinatorė – Vaikų literatūros skyriaus vedėja Vidmina Alubeckaitė	Lietuvos kultūros taryba	Indėlis nefinansinis	2020 m.
Projektai, kuriuose biblioteka dalyvavo vykdant projektą				
1.	„Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga Lietuvos skaitmeninė bendruomenė“. Projekto tikslas – padėti gyventojams išmokyti efektyviai, saugiai, atsakingai naudotis informacinėmis technologijomis ir internetu, taip pat jo teikiama galimybėmis. 2020 m. apmokyta 40 gyventojų. Koordinatorė – vyriausioji metodininkė Stanislova Bikulčiūtė	Projektas finansuojamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos lėšomis		2018–2021 m.

2.	2020 m. buvo tęsiamas nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 2018–2021 metų projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje infrastruktūroje“ įgyvendinimas. Projekto tikslas – plėtoti ir atnaujinti viešosios prieigos kompiuterių ir interneto infrastruktūrą viešosiose bibliotekose, sudarant sąlygas gyventojams dalyvauti skaitmeninių kompetencijų ugdymo ir vietos skaitmeninio turinio kūrimo bei kitose skaitmeninės informacijos iniciatyvose. 2020 m. 11 kaimo padalinių buvo atnaujintos 54 kompiuterizuotos darbo vietos vartotojams, įdiegta 11 daigafunkcinių įrenginių, įsigyti 9 projektoriai, 2 didelio formato televizijos ekranai ir 11 bevielio ryšio prieigos įrenginių. Koordinatorė – direktorė Danutė Karlienė	Projektas finansuojamas 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos lėšomis		2019–2021 m.
----	--	--	--	--------------

VI. BIBLIOTEKOS ĮVAIZDŽIO FORMAVIMAS, ATSTOVAVIMAS IR PARTNERYSTĖ

1. Bibliotekos viešinimas

Įspūdis apie biblioteką sudaromas asmeniškai susidūrus su biblioteka, klausantis visuomenėje sklindančių gandų ir iš įvairių žiniasklaidos pranešimų. Viešinimas – viena iš įspūdžio ar įvaizdžio kūrimo priemonių. Bibliotekos viešinimo kryptys yra kelios: pritraukti potencialių klientų dėmesį arba keisti susidariusią nuomonę apie bibliotekas ir informuoti lankytojus – padėti geriau pažinti bibliotekos veiklas, paslaugas, sukurtus produktus ir pan.

2020 metais viešinimui buvo naudojama rajono ir regioninė spauda, nacionaliniai leidiniai, internetas. Informacija skleidžiama pasitelkus informacinius pranešimus apie sukurtus produktus, renginių skelbimus ir kvietimus, padovanojant suvenyrą su bibliotekos atributiką. 2020 m. vyresnioji bibliotekininkė ryšiams su visuomene buvo vaiko priežiūros atostogose, todėl informacijos sklaidą atliko keli darbuotojai.

2020 m. publikacijų ir informacijų apie Zarasų viešąją biblioteką ir padalinius suvestinė							
Iš viso išplatinta publikacijų	Platinta		Radijas, televizija	Parengta bibliotekininkų		Parengta ne bibliotekininkų	
	Spaudoje	Internete		Spaudoje	Internete	Spaudoje	Internete
529	92	437	2 / 1	39	358	53	79

Regioniniuose ir respublikiniuose leidiniuose buvo išspausdintos ir internetinėje erdvėje paskelbtos 529 (2019 m. – 955) informacijos: 92 (17,4 %) informacijos spaudoje ir 437 (82,6 %) internete. Palyginti su 2019 m., viešojoje erdvėje pasirodė 55 % mažiau informacijos. Tam įtakos turėjo ir pastovaus darbuotojo nebuvimas, ir dėl karantino sustabdytos edukacinės veiklos vaikams, kultūros renginiai ir parodų atidarymai.

88 % visos informacijos spaudoje buvo publikuota rajono laikraštyje „Zarasų kraštas“ ir Dusetų krašto laikraštyje „Dusetos“. 12 % – regiono laikraštyje „Utenos apskrities žinios“, rajonų „Utenis“, „Mūsų Ignalina“, profesiniame žurnale „Tarp knygų“. Straipsniai, parašyti ne bibliotekos darbuotojų, leidžia geriau išsiaiškinti lūkesčius ir susidaryti nuomonę apie rašančiųjų suvokimą apie bibliotekos veiklą vertę.

57,6 % straipsnių spaudoje parašė ne bibliotekininkai. Tai pedagogai, skaitytojai – Giedrė Mičiūnienė, Indrė Klimkaitė, Libertas Klimka, Leokadija Malcienė, Rimutė Morozovienė, Vilija Visockienė, Onutė Kačkienė, Marija Atkočiūnaitė-Varenbergienė, Svajonė Reklaitienė, Aleksandra Pulokienė, Zarasų rajono laikraščio „Zarasų kraštas“ redaktorė Danutė Pulokaitė. Jie daugiausia rašė apie įvykusius bibliotekos renginius parodas, knygų pristatymus.

82,6 % visos informacijos apie biblioteką buvo publikuojama interneto svetainėse: Zarasų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.zarasai.lt, viešajame portale www.zarasuose.lt, regioniniuose ir kitų rajonų interneto tinklapiuose: www.etaplus.lt, www.alkas.lt, www.regionunaujienos.lt, www.utenis.lt, www.ignalinosvb.lt, www.manokrastas.lt, www.moletai.lt, www.uvb.lt, www.dusetukrastas.info, www.dusetukultura.lt, www.salakas.lt, www.skaitymometai.lt.

Interneto žiniasklaidoje buvo informuojama apie bibliotekoje vykusius vykdomus projektus, renginius, Metų knygos rinkimus. Straipsnius apie Zarasų viešojoje bibliotekoje vykusius renginius rašė Skaitytojų aptarnavimo skyriaus vedėja S. Pelekienė. Zarasų viešosios bibliotekos direktorės pavaduotoja J. Lementauskienė viešino viešosios bibliotekos vykdomo projekto „Skaitmeninių paslaugų centrų plėtra – kultūrinio kraštovaizdžio pasakojimai atgimsta interaktyviai“ rezultatus. Vyresnioji bibliotekininkė Z. Černovienė rašė apie bibliotekoje vykdomas edukacines programas vaikams. Bibliotekininkės G. Račinskaitė, L. Kiseliova rašė apie Skaitytojų aptarnavimo skyriuje veikiančias literatūros parodas. Bibliotekininkė A. Kazlauskienė bibliotekos interneto svetainėje pildė skyrelį „Tai įdomu“ ir parengė 24 informacijas. Padalinių bibliotekininkai rašė apie jų bibliotekose vykusius renginius.

Rajono mokyklų tinklalapiuose www.zarasudarzelis.lt, www.santarve.info, www.azuolas.info, www.sirviomokykla.lt, www.zmm.lt, www.lrt.lt buvo skelbiama informacija apie įvykusius edukacinius renginius vaikams.

Viešosios bibliotekos paskelbta informacija apie Aldonos ir Felikso Voroneckų degtukų dėžučių kolekciją, kuri buvo eksponuojama bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriuje, stiklo vitrinoje, sudomino LRT TV naujienų tarnybą, kuri atvykusi į biblioteką kalbino kolekcininkus ir perengė reportažą. Laida rodyta per „Labą rytą“ (reporterė Vesta Tizenhauzienė).

Aktyviai informacija apie bibliotekos virtualius renginius dalijosi Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, pildydama Panevėžio regiono bibliotekų tinklaraštį www.pavb.lt „Gyvenkite Panevėžio regiono bibliotekų ritmu“.

2020 metų svarbiausi bibliotekos renginiai įtraukiami į rajono renginių programą ir tvirtinami Zarasų rajono tarybos ir viešinami per rajono savivaldybės viešinimo kanalus.

Bibliotekos sukurti reklamos produktai. Bibliotekos renginių ir naujų veiklų reklamai, projektų rezultatų ir sukurtų produktų viešinimui bibliotekos dailininkė kompiuterine programa Corel Draw sukūrė per 30 pavadinimų informacinių skelbimų – fizinių ir virtualių. Skelbimai viešinti švietimo institucijose, savivaldybėje, kitose biudžetinėse organizacijose, lauko stenduose, bibliotekos patalpose ir internetinėje erdvėje.

Įsigyta **repzentacinių prekių su bibliotekos logotipu:** sulankstomų skėčių, kaklaskarių, rašiklių su liečiamo ekrano funkcija. Bendradarbiaujant su prie bibliotekos įsikūrusiu klubu „Ežerų žemė“ bibliotekoje sumaketuoti ir spaustuvėje išleisti 2021 metų pakabinami kalendoriai (A3 formato).

2. Atstovavimas. Partnerystė.

Dalyvavimas visuomeninių organizacijų, komisijų veikloje. Zarasų rajono savivaldybės viešoji biblioteka yra Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų narė, įsteigusi Zarasų skyrių. Dalyvaujama Lietuvos bibliotekininkų draugijos, Lietuvos miestų ir rajonų viešųjų bibliotekų direktorių asociacijos veikloje. 2020 m. direktorė Danutė Karlienė, Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos narė, dalyvavo Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiuose.

Direktorė Danutė Karlienė, yra Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno tarybos pirmininkė, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos 2020 metų nominacijos konkurso paraiškų vertinimo komisijos pirmininkė. Direktorius pavaduotoja Jolanta Lementauskienė – Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno premijų komisijos pirmininko pavaduotoja.

Partnerystė – bendrų poreikių ar interesų siejamas bendravimas, būtinas kuriai nors veiklai atlikti. Bibliotekos bendradarbiavimas su kitomis institucijomis, kaip kultūros tobulinimo ir naujų veiklų organizavimo principas, yra sprendimas daugeliui įvairių iššūkių ir geresniam bibliotekų veiklos kokybės, pažangos siekiui. 2020 m. dėl COVID-19 pandemijos sudaryta nauja bendradarbiavimo sutartis su Nacionaliniu socialinės integracijos institutu dėl bibliotekos kompiuterių įveiklinimo. Veiklos organizuotos su esamais partneriais: Ignalinos visuomenės sveikatos biuru, Zarasų švietimo pagalbos tarnyba, Zarasų rajono savivaldybe, VšĮ „Teatro istorijos“, „Pamėginčius“. Nuolatiniais renginių partneriais išliko Zarasų Pauliaus Širvio progimnazija, Zarasų „Ažuolo“ gimnazija, Zarasų „Santarvės“ pradinė mokykla, Zarasų „Lakštingalos“ mokykla, Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija, Salako ir Turmanto pradinės mokyklos, Antazavės Juozo Gruodžio gimnazija, Zarasų ir Dusetų meno mokyklos. Projektų partneriais buvo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Utenos A. ir M. Miškinių, Ignalinos ir Molėtų viešosios bibliotekos.

Pagalba medikams. Viešojoje bibliotekoje organizuota apsauginių skydų gamyba. Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka ir Robotikos akademija, „Retal Baltic“ ir „Laisvės TV“ viešoji biblioteka dviem 3D spausdintuvais gamino apsauginius veido skydelius, kuriuos padovanojo Zarasų ligoninės ir Zarasų rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centro medikams.

Kultūrinis bendradarbiavimas. 2020 m. tradicinis literatūros renginys „Poezijos pavasaris“ buvo organizuotas bendradarbiaujant su LR Rašytojų sąjunga ir Rašytojų klubu.

Tarptautinių savanorių veikla. 2020 metais biblioteka tęsė bendradarbiavimą su jaunimo savanoriškos veiklos centru „Deineta“, dirbdama su tarptautiniais savanorius. Savanorystės veiklą vasario mėn. baigė Savanoriai Iryna Zhukova iš Ukrainos ir Yuri Abrahamyan iš Armėnijos, atvykę pagal Europos solidarumo korpuso, naują Europos Sąjungos programą, suteikiančią jaunimui (18-30 m.) galimybių savanoriaujant, atliekant praktiką, dirbant, įgyvendinant pačių inicijuotus projektus – kurti naudą vietos ar visos Europos bendruomenėms.

2020 m. Zarasų viešoji biblioteka, bendradarbiaudama su Jaunimo tarptautinio bendradarbiavimo agentūra, atnaujino akreditaciją darbui su tarptautiniais savanoriais 5 metams.

Bendradarbiavimas su Jaunimo reikalų departamentu. 2020 m. Zarasų viešoji biblioteka, turėdama akreditaciją darbui su Lietuvos savanoriais, priėmė 4 savanores iš Zarasų „Ažuolo“ gimnazijos. Gegužės mėn. baigė savanorišką tarnybą Milvydė ir Deimantė, o liepos – gruodžio mėn. savanoriavo Silvija ir Ieva. Jaunimo savanoriška tarnyba (JST) – tai intensyvi 6 mėn. trukmės programa jauniems žmonėms nuo 14 iki 29 m., kurios metu jaunuoliai 40 val. per mėnesį savanoriauja pasirinktoje akredituotoje priimančioje organizacijoje.

2020 m. spalio 7–18 d. **bendradarbiaujant su Lietuvos žmogaus teisių centru** Zarasų viešosios bibliotekos lankytojams buvo pasiūlyta virtuali kino salė „Nepatogus kinas“.

Bendradarbiavimas su Zarasų švietimo pagalbos tarnyba. Metų pradžioje viešojoje bibliotekoje vyko Lietuvos mokinių meninio skaitymo konkursas „Žodi, suskambėk“. Rajoninio etapo metu 36 dalyviai ir Pauliaus Širvio progimnazijos 5-8 klasių 160 mokinių-žiūrovų buvo supažindinti su Metų knygos rinkimų akcija, vaikų ir paauglių renkamomis knygomis.

Bendradarbiavimas su VšĮ Nacionaliniu socialinės integracijos institutu. Viešoji biblioteka lapkričio 20–30 d. panaudai davė 10 vnt. nešiojamų kompiuterių Antazavės vaikų globos namų auklėtiniais, įgyvendinant Jaunimo reikalų departamento finansuotą projektą „Lietuvos ir Lenkijos jaunimo įgalinimas veikti sprendžiant aplinkosauginius iššūkius per socialinę entreprenystę“.

Donorystės akcijos. 2020 m. bendradarbiaujant su VšĮ Nacionaliniu kraujo centru ir VUL Santaros klinikų kraujo centru viešojoje bibliotekoje gyventojams organizuotos 3 neatlygintinos kraujo donorystės akcijos, kurių metu aktyviai dalyvavo gyventojai.

Bendradarbiavimas su rajono savivaldybe. Dar 2019 m. Zarasų rajono savivaldybė viešosios bibliotekos priestato III a. įkūrė Zarasai HUB – bendradarbiystės erdvę. Pasiūlyta moderni darbo aplinka su vaizdu į ežerą, 2020 metais erdvė atnaujinta naujais ergonomiškais biuro baldais. Naujais baldais atnaujinta ant bibliotekos stogo įrengta vasaros terasa.

Susitikimai su politikais

2020 m. kovo 11-osios išvakarėse Zarasų viešojoje bibliotekoje lankėsi Kultūros ministerijos viceministrė Zita Bružaitė. Ją lydėjo Zarasų rajono savivaldybės meras Nikolajus Gusevas, mero pavaduotojas Arnoldas Abramavičius, savivaldybės administracijos vadovai. Z. Bružaitė buvo supažindinta su bibliotekos erdvėmis, pabendraavo su darbuotojais ir skaitytojais.

2020 m. vyko Lietuvos Respublikos Seimo rinkimai, todėl viešojoje bibliotekoje ir padaliniuose gyventojams buvo sudaryta galimybė dalyvauti susitikimuose ir diskusijose su politikais, kandidatais į LR Seimo narius, juos supažindinti su bibliotekų veikla. Viešojoje bibliotekoje vyko debatai su LR Seimo nariu Algimantu Dumbrava ir kandidatu Rimvydu Podolskiu, lankėsi Socialdemokratų partijos aktyvas. Avilių bibliotekoje lankėsi Zarasų rajono savivaldybės mero pavaduotojas Arnoldas Abramavičius, Visagino-Zarasų vietos veiklos grupės pirmininkas Arvydas Veikšra, kandidatas į Seimo narius Aurimas Gudas. Dusetų bibliotekoje lankėsi kandidatė į LR Seimo narius Airida Drus. Antalieptės bibliotekoje vyko susitikimai su politikais ir kandidate į LR Seimo narius Airida Drus, lankėsi LR Seimo narys Algimantas Dumbrava, rajono tarybos nariai Violeta Barisevičienė, Benjaminas Sakalauskas, Domijanas Popovas ir Olga Raugienė.

Partnerystė su bibliotekose veikiančiais klubais

Klubai. Biblioteka prisideda prie kultūros prieinamumo didinimo įtraukdama ir didindama dalyvaujančių kultūrinėse veiklose skaičių. Prie Zarasų viešosios bibliotekos veikiančio literatų klubo „Virš tylos“ nariai, prasidėjus Adventui, kvietė pasiklausyti savo kūrybos virtualiai. Eiles skaitė literatai Gitana Kavaliauskaitė, Danutė Pulokaitė, Onutė Kačkienė, Jūratė Mardosienė ir Vasilijus Trusovas. Prie Dusetų Kazimiero Būgos bibliotekos aktyviai veikė Dusetų krašto kuriančiųjų klubas „Atgaiva“, iniciavęs ne vieną renginį bibliotekoje. Literatų iniciatyva organizuota popietė „Poetas išėjo, bet jis su mumis“, skirta poeto Pauliaus Širvio 100-metų gimimo jubiliejui paminėti. Kiekvienas klubo narys sukūrė po eilėraščių, dedikuotą poetui P. Širviui, dalinosi prisiminimais.

Aktyviai prie renginių prisidėjo po viešosios bibliotekos stogu įsikūręs suaugusiųjų teatras „Juodai balta“ teatras, režisierė G. Karlaitė, talkinęs bibliotekos projekte „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“.

Nauja. 2020 m. prie viešosios bibliotekos susibūrė zarasiečių fotografų klubas „Ežerų žemė“. Rugpjūčio mėnesį vyko šio foto klubo „Ežerų žemė“ fotografijų parodos atidarymas „Jeigu šiandien esi tau skirtuos Zarasuos“. Taip pat šis klubas pristatė virtualias fotografijų parodas: „Penki žvilgsniai - šeši žingsniai“, „O pavasaris eina...“, „Mes iš Ežerų Žemės“.

VII. DOKUMENTŲ FONDAS IR JO PANAUDOJIMAS

1. Fondo formavimas

2020 m. vienas svarbiausių bibliotekos tikslų – nuolat atnaujinamo, į Zarasų rajono bendruomenės poreikius orientuoto centralizuotos bibliotekų sistemos (CBS) fondo komplektavimas ir jo sklaida. CBS fondą sudaro viešosios bibliotekos ir padalinių pagrindiniai fondai ir mainų fondas. Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių pagrindinių fondų turinys universalus. Fondus sudaro knygos: grožinė literatūra, mokslo populiarioji, pažintinė, informacinė literatūra; žemėlapiai; žurnalai ir laikraščiai; prenumeruojami dienraščiai ir savaitraščiai, kraštotyros tematikos vietinės reikšmės ir respublikiniai leidiniai, medijų priemonės: vinilinės plokštelės, muzika ir filmai DVD, 3D formatu ir elektroniniai ištekliai.

2020 m. CBS fondas buvo atnaujinamas grožinės literatūros kūrinių, mokslo populiarąja ir pažintine literatūra, vertingais kraštotyros dokumentais iš V. Staniulio knygyno. Ir pirmąsyk – trimačiais dokumentais – loginiais, edukaciniais, lavinamaisiais stalo ir lauko žaidimais. Iš fondų pašalinti nepopuliarūs, mažiau reikšmingi ir reikalingi leidiniai, kitos nebepaklausios priemonės.

Pagrindiniu fondų komplektavimo šaltiniu išliko einamasis komplektavimas, t. y. bibliotekos fondų papildymas naujais dokumentais. Pagrindinis įsigijimo kriterijus – viešieji pirkimai, laikantis Viešųjų pirkimų įstatymo.

2. Fondo apimtis

2020 m. gruodžio 31 d. Zarasų rajono centralizuotos bibliotekų sistemos (Zarasų CBS) dokumentų sudarė 167055 fiz. vnt. (44302 pav.) dokumentų. Palyginti su 2019 metais, Zarasų CBS dokumentų fondas sumažėjo 0,1 %. Knygų fondas taip pat sumažėjo 0,4 %. Periodinių leidinių, priešingai – padidėjo 2 % (apie 300 vnt.) Tai nulėmė gausėnis dovanotų periodinių leidinių skaičius. Garsinių ir garsinių regimųjų dokumentų fondas pasipildė 72 vnt. naujų vaidybinių ir dokumentinių filmų, muzikos įrašų. Vaikų literatūros skyrių bei bibliotekos padalinius pasiekė 41 vnt. spalvingų loginių mąstymą bei judesių koordinaciją lavinančių stalo ir lauko žaidimų bei galvosūkių.

Zarasų rajono CBS palyginamoji fondo sudėtis pagal rūšis 2020 – 2018 m.						
Metai	Iš viso	Knygų	Periodinių	Garsinių, regimųjų, mišrių	Elektroninių	Kitų: vaizd., natų, kartograf., rankr., trimačių
2020	167055	147693	13937	3945	465	1015
2019	167230	148257	13665	3890	468	950
2018	166362	146796	14243	3907	463	953

Zarasų viešojoje bibliotekoje 2020 m. pabaigoje buvo 69100 vnt. (2019 m. – 70209 vnt.), 39141 pav. dokumentų. Knygos sudarė 80,9 % (55895 vnt.), periodiniai leidiniai – 12,3 % (8550 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 5 % (3447 vnt.), elektroniniai – 0,6 % (364 vnt.), kiti – 1,2 % (816 vnt.). Palyginti su 2019 m., fondas sumažėjo 1109 vnt. Sumažėjo 2 % knygų skaičius.

Miestelių padaliniuose 2020 m. pabaigoje buvo 28770 vnt. (2019 m. – 28322 vnt.), 12420 pav. dokumentų. Knygos sudarė 94,62 % (27226 vnt.), periodiniai leidiniai – 4,34 % (1251 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,71 % (205 vnt.), elektroniniai – 0,03 % (7 vnt.) kiti – 0,3 % (88 vnt.). Palyginti su 2019 metais, fondas išaugo 1,6 % arba 448 vnt., nes išaugo knygų bei serialinių leidinių. Taip pat prisidėjo 7 vnt. trimačių dokumentų, kurių anksčiau fonde nebuvo.

Kaimo padaliniuose 2020 m. pabaigoje buvo 69185 vnt. (2019 m. – 68699 vnt.), 14135 pav. dokumentų. Knygos sudarė 93,3 % (64572 vnt.), periodiniai leidiniai – 6 % (4136 vnt.), garsiniai, mišrūs ir regimieji – 0,4 % (292 vnt.), kiti – 0,3 % (155 vnt.). Palyginti su 2019 metais, fondas išaugo 0,7 % arba 486 vnt., nes išaugo knygų fondas. Kiekviena kaimo biblioteka gavo bent po vieną trimatį dokumentą - loginį, mokomąjį ar laisvalaikio žaidimą vaikams.

Vienam vartotojui rajone vidutiniškai tenka 33 (2019 m – 31,8) leidiniai. Zarasų viešojoje bibliotekoje vienam vartotojui tenka 40,3 (2019 m. – 38,9) leidinių, miestelių bibliotekose – 21,2 (2019 m – 20), kaimo bibliotekose – 34,9 (2019 m. – 34) leidiniai.

Vienam gyventojui Zarasų rajone vidutiniškai tenka 11,1 (2019 m. – 11) leidinių. Zarasų mieste – 11,5 (2019 m. – 11,3) leidinių, miesteliuose – 9,5 (2019 m. – 9,2), kaimuose vienam gyventojui tenka 11,6 (2019 m. – 11,4) leidinių.

Analizuojant CBS grožinės ir mokslo šakų literatūros fondo sudėtį, 2020 m. pabaigoje grožinė ir ikimokyklinio amžiaus vaikams skirta literatūra sudarė 58,6 %, mokslo šakų literatūra – 41,4 %. Fondo sudėtis beveik nepakito. Bet palyginus trejų metų laikotarpį, matyti, kad grožinės literatūros fondo dalis nežymiai mažėja (0,4 %), o mokslo šakų literatūros fondo dalis auga. Tam turėjo įtakos Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijos bibliotekos fondo prijungimas 2019 metais. Kaimo padaliniuose grožinė ir ikimokyklinio amžiaus literatūros dalis santykinai didžiausia – 66,26 %, ir per tris paskutinius metus išaugo 1,1 %.

Grožinės ir mokslo šakų literatūros fondo sudėtis ir procentinis santykis 2020-2018 m.

	Grožinė ir ikimokyklinė literatūra			Mokslo šakų literatūra		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018
CBS	97882 (58,6 %)	98557 (58,9 %)	98249 (59,1 %)	69172 (41,4 %)	68673 (41,1%)	68113 (40,9 %)
VB	34215 (49,52 %)	35368 (50,4 %)	36006 (50,6 %)	34885 (50,48 %)	34841 (49,6 %)	35205 (49,4 %)
Miestelių	18053 (62,75 %)	17839 (63 %)	17018 (65,2 %)	10717 (37,25 %)	10483 (37 %)	9072 (34,8 %)
Kaimų	45758 (66,26 %)	45350 (66 %)	45245 (65,5 %)	23298 (33,74 %)	23349 (34 %)	23816 (34,5 %)

Periodiniai leidiniai sudaro 8,3 % Zarasų CBS fondo – 13937 vnt. (2019 m. - 13665 vnt., 2018 m. – 14243 vnt.). Viešojoje bibliotekoje periodiniai leidiniai sudaro 12,3 % fondo – 8550 vnt. (2019 m. – 8544 vnt., 2018 m. – 8630 vnt.), miestelių padaliniuose – 4,4 % – 1251 vnt. (2019 – 1146

vnt., 2018 m. –1166 vnt.) fondo, kaimo padaliniuose – 5,8 % – 4136 vnt. (2019 m. –3975 vnt., 2018 m. – 4447 vnt.) fondo dalies.

3. Specialieji fondai

Viešojoje bibliotekoje kraštotyros ir mediatekos fondai yra atskiros bibliotekos Skaitytojų aptarnavimo skyriaus pagrindinio fondo sudedamosios dalys. Informacinės literatūros fondas yra įjungtas į mokslo šakų literatūros fondą.

Kraštotyros fondo kaupimas ir populiarinimas. Viešosios bibliotekos kraštotyros fondas 2021 m. buvo papildytas 150 kraštotyros dokumentų. Metų pabaigoje kraštotyros fondą sudarė 4087 vienetai (3421 pavadinimo) dokumentų: knygos, laikraščiai, žurnalai, rankraščiai, kraštotyros darbai, teminiai kraštotyros informacijos iškarpų aplankai, atvirukai, nuotraukos, skaidrės, lankstinukai, informaciniai lapeliai ir kita informacija, susijusi su Zarasų kraštu.

Kraštotyros fondo dalis – senų, retų ir ypač vertingų spaudinių bei rankraščių fondas, sudarytas iš senų, retų bei ypač vertingų dokumentų (XIX a. pb iki XX a. penktojo dešimtmečio) ir rankraščių ir jiems prilyginamų dokumentų, autorizuotų ir neautorizuotų mašinraščių.

2020 m. kraštotyros fondas papildytas išliekamąją vertę ir reprezentacinę reikšmę turinčia leidyba: Paulius Širvys. Po mirgiuoju žvaigždynų šalmu (2019), Giedrė Mičiūnienė. Turmantas: dokumentai, žmonės, įvykiai (2019), Ramūnas Daškevičius. Sartų lenktynių legenda (2019), Meilutė Močiškytė. Gyvenimas tarp bičių (2019), Antanas Žiliukas. Nenutilkit, varpai (2019), Ežerų šneka: Zarasų krašto literatūros kūrybos rinktinė (2019), Stelmužės XVII a. dvaro istorija (2019), Dusetos. Seniau ir dabar (2019), Marija Atkočiūnaitė-Varenbergienė. Esu (2019), Jurgita Jasponytė. Vartai Auštrieji (2019), Marija Meilė Kudarauskaitė. Istorijos iš postalės (2018).

2020 m. kraštotyros fondas **papildytas poetės Eglės Juodvalkės asmenine knygų biblioteka.** Zarasų viešoji biblioteka ilgus metus draugavo su poete, JAV išeivijos lietuve Egle Juodvalke, kurios tėvelis buvo gimęs Stelmužėje (Zarasų r.). 2020 m. kovo 31 dieną netekus poetės, jos testamentu viešajai bibliotekai perduota poetės asmeninė biblioteka – 120 knygų. Kolekcijoje pačios poetės knygos: Jei tu paliesi mane (1972), Mnemosinės vėrinys (1996), Veidrodis ir tuštuma (2002), Sakalai naktį nemiega (2011), šiuolaikinių lietuvių poetų ir rašytojų knygos, išeivijos poetų kūryba.

Kraštotyros fondas papildytas senais retais dokumentais – 10 vnt. iš V. Staniulio knygyno-antikvariato. Įsigytos knygos: kraštiečio poeto Justino Tumėno. Petras Gandas (1935), Justino Tumėno. Įspūdžiai (1938), J. Tumėno brandos kursai (1932), Kazimiero Būgos. Baltica (1911), Johan von Radetzky. Pliaterių giminės herbas [piešinys] 20x29 cm. 3 egz., kraštiečio poeto Jono Jakšto. Žalsvieji žirginiai (1960), nepriklausomo Zarasų rajono laikraščio „Zarasų kraštas“ Nr.28 (1934) ir Nr. 48 (1934).

Vyresnioji bibliografė kraštotyrai 2020 m. nauja informacija papildė 17 teminių kraštotyros aplankų, skirtų personalijoms: „Poetas Paulius Širvys – 100“, „Poetas Faustas Kirša“, „Archivyskupas Mečislovas Reinys“, „Kraštotyrininkas Vytautas Indrašius“, „Poetė, žurnalistė, Eglė Juodvalkė“, „Istorikas Pranas Čepėnas“, „Dailininkas Arvydas Každailis“, „Dailininkas Arvydas Stauskas“, „Dailininkė Nomeda Saukienė“, „Dailininkas Šarūnas Sauka“, „Kunigas Jonas Steponavičius“, „Poetas, vertėjas Linas Broga“, „Kalbininkas Antanas Pakerys“, „Inžinierius Algimantas Žilėnas“, „Teisininkas, advokatas Vytautas Zabiela“, „Aktorė, poetė, vertėja Elena Petrauskienė–Žalinkevičaitė“, „Kunigas, pedagogas Juozapas Čepėnas“ ir „Advokatas Antanas Tumėnas“.

Skirtus krašto įvykių jubiliejinėms datoms: „Tiberiados bendruomenė“, „Sentikiai, pravoslavai Zarasų rajone“, „Salako miestelis“, „Zarasų rajono regioniniai parkai“, „Nekrologai“, „Zarasų rajono žydai“, „Zarasų krašto dvarai“, „Zarasų rajono bažnyčios“, „Antalieptės kaimas“, „Dusetų miestelis“, „Zarasų rajono tradicijai senieji amatai“, „Zarasų rajono piliakalniai“, „Zarasų rajono kapinės“, „Zarasų rajono savanoriai“, „Zarasų rajono tremtiniai ir politiniai kaliniai“ ir kiti, iš viso 21 aplankas.

Zarasų rajono savivaldybės administracijos prašymu sudarytos bibliografinės rodyklės „E. Pliaterytės įamžinimas (1908–2019)“, „Antazavės dvaras“ savivaldybės rengiamam projektui „Valstybės saugomo kultūros paveldo objekto Antazavės dvaro aktualizavimas“.

2020 m. išduota 2054 vnt. kraštotyros fondo leidinių, t. y. 115 % daugiau nei 2019 m.

Mediatekos fondas. Fondą sudaro 3956 vnt. dokumentų. Knygos muzikos ir kino tema ir spausdintos natos sudaro 28,4 % (1124 vnt.), kitos laikmenos: vinilinės muzikos plokštelės, muzikos ir filmų HDD, CD, DVD, 3D – 71,6 %. Nuo 2019 m. fondą papildė kompiuteriniai žaidimai, skirti žaisti su KINECT judesio įranga. Iš jų 2020 m. populiariausi: „Just dance“, „Steep“ ir „Dirt rally“.

2020 m. išduota 3121 vnt. mediatekos fondo dokumentų, t. y. 42,5 % mažiau nei 2019 m.

Mainų fondas. Mainų fondą sudaro dubletai, neprofiliniai ir specialiai įsigyti keistis su kitomis bibliotekomis bei informacijos įstaigomis dokumentai. 2020 m. pabaigoje mainų fonde buvo 2969 vnt. Per metus nurašyta 1177 egz. susidėvėjusių knygų už 44,24 Eur. Grožinė literatūra sudaro 63,4 % fondo dalies. 84 % fondo – literatūra lietuvių kalba, 26 % – rusų ir kitomis. 2020 m. mainų su kitomis bibliotekomis nevyko. Visas mainų fondas yra rekataloguotas ir suvestas į LIBIS elektroninį katalogą.

4. Dokumentų įsigijimas. Finansavimo šaltiniai

2020 m. CBS įsigyta 8898 vnt., 1610 pav. (2019 m. – 11366 vnt., 1975 pav.) dokumentų. Fondo atnaujinimas sudarė 5,3 %. 2020 m. įsigyta 2468 vnt. dokumentų mažiau, negu 2019 m. Šis skirtumas neatspindi realios padėties, nes atsirado todėl, kad 2019 m. buvo prijungtas Dusetų K. Būgos gimnazijos bibliotekos fondas (3281 vnt.). Dėl tos pačios priežasties, lyginant su 2019 m., knygų įsigyta 2,6 tūkst. mažiau. Daugiau gauta garsinių ir mišrių garsinių regimųjų, taip pat fondą papildė nauja dokumentų rūšis – trimačiai dokumentai.

CBS gautis	2020	2019	+ / -
Knygų	4892	7527	-2635
Periodinių leidinių	3862	3782	+80
Garsinių	48	10	+38
Mišrių garsinių regimųjų	25	16	+9
Natų	25	10	+15
Kompiuterinių	1	13	-12
Rankraščių	0	5	-5
Kartografinių	1	3	-2
Vaizdinių	3	0	+3
Trimačių	41	0	+41
Iš viso:	8898	11366	-2674

2020 m. Zarasų CBS įsigyta 3128 vnt. (2019 m. – 4795 vnt.) grožinės literatūros, 528 vnt. (2019 m. – 485 vnt.) literatūros ikimokyklinio amžiaus vaikams, 5242 vnt. (2019 m. – 6086 vnt.)

mokslo šakų leidinių (su periodika). **Įsigyta grožinė ir ikimokyklinė literatūra sudarė 41 %, mokslo šakų leidiniai su periodika –59 %.**

Einamųjų metų periodinių leidinių gauta mažiau nei 2019 m., nes prenumeratos kaina vėl augo. 2020 m. prenumeruota 187 egz. (2019 m. – 229 egz.) 53 pavadinimų (2019 m. – 57 pav.) periodiniai leidiniai, dovanų gauta 78 pavadinimų žurnalai, iš jų 17 pavadinimų laikraščiai. Viešojoje bibliotekoje buvo prenumeruota 40 egz. (2019 m. – 46 egz.) 38 pavadinimų periodiniai leidiniai, iš kurių 6 pavadinimų laikraščiai. Dovanų VB gauta 78 pavadinimų periodinių leidinių, iš kurių 17 pavadinimų laikraščių.

Dovanų gauta kultūros, gamtos, mokslo teminių laikraščių „Šiaurės Atėnai“, „7 dienos“, „Žaliasis pasaulis“, „Mokslo Lietuva“, regioninins Klaipėdos krašto „370“, religinis „Ganytojas“, žurnalų „Cikados“, „Indraja“, „Voruta“, „Vakaro žvaigždėlė“, „Prie Nemunėlio“, „Šiaurietiški atsivėrimai“, „National geographic“ bei „National geographic Kids“, „Žurnalistika“, „Varpas“, „Tipu tapu“, „Senvagė“, „Tautodailės metraštis“, „Santara“, „Rubinaitis“, „Pašvaistė“, „Padubysio kronikos“, „Niponica“ (po metų pertraukos), „Krantai“, „Kultūros barai“, „Laimiukas“, „Logos“, „Lututė“, „Metai“, „Muzikos barai“, „Mano ūkis“, „Naujoji Romuva“, „Nemunas“ ir kt. Nemokami periodiniai leidiniai tiesiog gaunami paštu, todėl neįmanoma net nustatyti, kas juos dovanoja: ar patys leidėjai, ar kitos organizacijos.

2020 m. Zarasų viešojoji biblioteka įsigijo 2162 vnt. (2019 m. – 2419), 1259 pav. dokumentų, iš kurių 1369 vnt. knygų, 726 vnt. periodinių leidinių, 19 vnt. garsinių, 23 vnt. garsinių regimųjų dokumentų, 7 vnt. natų, 3 vnt. vaizdinių ir 15 vnt. trimačių dokumentų. Lyginant su 2019 m., viešosios bibliotekos gautis 10,6 % mažesnė. 12,1 % mažiau įsigyta naujų knygų, 10,7 % mažiau periodinių leidinių. Garsinių ir garsinių regimųjų dokumentų fondas nežymiai pasipildė naujais vaidybiniais filmais. Įsigyti populiarių garso įrašų bei vaidybinių ar dokumentinių filmų lietuvių kalba vis sunkiau, nes pasiūla kasmet vis skurdesnė. Filmai užsienio kalbomis nėra populiari, lankytojai vengia žiūrėti ir filmus su lietuviškais titrais.

2020 m. miestelių padaliniai įsigijo 2137 vnt. (2019 m. – 1540 vnt., atmetus prijungtą Dusetų K. Būgos gimnazijos bibliotekos fondą), 1026 pav. dokumentų, iš kurių 1273 vnt. knygų, 844 vnt. periodinių leidinių, 7 vnt. garsinių, 1 vnt. garsinių regimųjų dokumentų, 5 vnt. natų, 7 vnt. trimačių. 11,5 % išaugo periodinių leidinių gavimo rodiklis, nes daugiau gauta dovanotų žurnalų ir laikraščių.

Palyginti su 2019 m., miestelių padaliniuose įsigyta 38,7 % leidinių daugiau. Kunigas Stanislovas Krumpļauskas dovanojo Dusetų K. Būgos bibliotekai dalį savo asmeninės bibliotekos. Sutvarkyta 345 vnt. knygų, kolekcija dar tvarkoma.

Vidutiniškai vienas miestelio padalinys 2020 metais gavo 712 vnt. (2019 m. – 513 vnt.) naujų dokumentų. Knygų – vidutiniškai po 424 vnt. (2019 m. – vid. 259 vnt.).

2020 m. kaimo padaliniai įsigijo 4599 vnt. (2019 m. – 4126 vnt.) 941 pav. dokumentų, iš kurių 2250 vnt. knygų, 2292 vnt. periodinių leidinių, 22 vnt. garsinių, 1 vnt. mišrių regimųjų, 13 vnt. natų, 1 vnt. kartografinių, 1 vnt. elektroninių ir 19 vnt. trimačių. Kaimo padaliniuose knygų gautis 17,7 %, periodinių leidinių – 3,6 % didesnė, nes daugiau gauta dovanotų žurnalų ir laikraščių, negu 2019 m.

Palyginti su 2019 m., kaimo padaliniai gavo 11,5 % leidinių daugiau. Vienas kaimo padalinys vidutiniškai per metus gavo 354 vnt. (2019 m. – 318 vnt.) leidinių. Knygų – vidutiniškai po 173 vnt. (2019 m. – 147 vnt.).

2020 m. vienam vartotojui vidutiniškai teko 1,8 naujų dokumentų. Vienam tūkstančiui vartotojų vidutiniškai teko 1760 naujų dokumentų.

Vienam gyventojui vidutiniškai teko 0,6 naujo dokumento. Vienam tūkstančiui gyventojų vidutiniškai teko 592 nauji dokumentai.

Finansavimo šaltiniai, iš kurių buvo įsigyti nauji dokumentai, buvo įvairūs. Pirkta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos lėšomis, Zarasų rajono savivaldybės lėšomis, gauta leidinių kurių leidybą rėmė Kultūros taryba, gyventojų parama 1,2 % ir fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos.

Finansavimo šaltiniai (Eurais)

	2020	2019	+/-
Kultūros ministerijos skirtos lėšos	26100,0	13274,0	+12826,0
Zarasų rajono savivaldybės skirtos lėšos	12507,34	11953,58	+553,76
Leidiniai, kurių leidybą rėmė Kultūros taryba	1138,21	2799,44	-1661,23
Gyventojų parama 2%	231,31	210,88	+20,43
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos (įkainota komisijos)	6 391,26	5091,56	+1299,70
Kitos lėšos (perimtas gimnaz. bibliotekos fondas, parama pinigais, projektų lėšos)	0	17629,68	-17629,68
Iš viso:	46368,12	50959,14	-4591,02

2020 m. dokumentų gauta iš viso už 46368,12 eurų. Iš Kultūros ministerijos lėšų gauta kone du kartus daugiau, negu 2019 m. Sumą sudarė 15024 Eur, kaip ir kasmet metų pradžioje skirti dokumentų fondo komplektavimui ir Kultūros ministro 2020 m. gegužės 12 d. įsakymu 11076 Eur papildomų lėšų fondų komplektavimui – knygoms ir kitiems dokumentams įsigyti. Zarasų rajono savivaldybė skyrė 12507 eur, t. y. 4,6 % daugiau nei 2019 m., iš kurių už 3900 Eur įsigyta spaudinių ir už 8607,34 Eur – periodinių leidinių.

Kultūros ministerijos lėšos sudarė 56,3 % (2019 m. – 38,3 %), rajono savivaldybės lėšos – 27,0 % visų išleistų lėšų dokumentams.

Kaip ir kasmet, bibliotekai skirta dalis gyventojų pajamų mokesčio taip pat buvo panaudota spaudiniams įsigyti. 2020 m. ši suma nežymiai didesnė, negu 2019 m. 2020 m. išaugo fizinių ir juridinių asmenų parama bibliotekoms. Ji sudarė 13,8 %.

Inventorintų dokumentų vienetų įsigijimas pagal finansavimo šaltinį

Šaltinis	2020 (vnt.)
Kultūros ministerijos lėšomis	2965
Zarasų rajono savivaldybės lėšomis	397
Leidiniai, kurių išleidimą rėmė Kultūros taryba	104
Fizinių ir juridinių asmenų parama bei dovanos	1540
Gyventojų parama 1,2%	31
Kitos lėšos	0
Iš viso:	5037

2020 m. už vieną knygą vidutiniškai mokėta po 8,91 Eur (2019 m. po 8,74 euro, 2018 m. vid. po 7,62 Eur). Palyginti su 2019 m., knygų, kitų laikmenų dokumentų Kultūros ministerijos lėšomis įsigyta 92, 2 % daugiau, savivaldybės lėšomis – 18,2 % daugiau.

Knygas dovanuoja skaitytojai, knygų autoriai, renginių dalyviai, bibliotekos svečiai. Kunigas Stanislovas Krumpļauskas dovanuoja Dusetų K. Būgos bibliotekai dalį savo asmeninės bibliotekos.

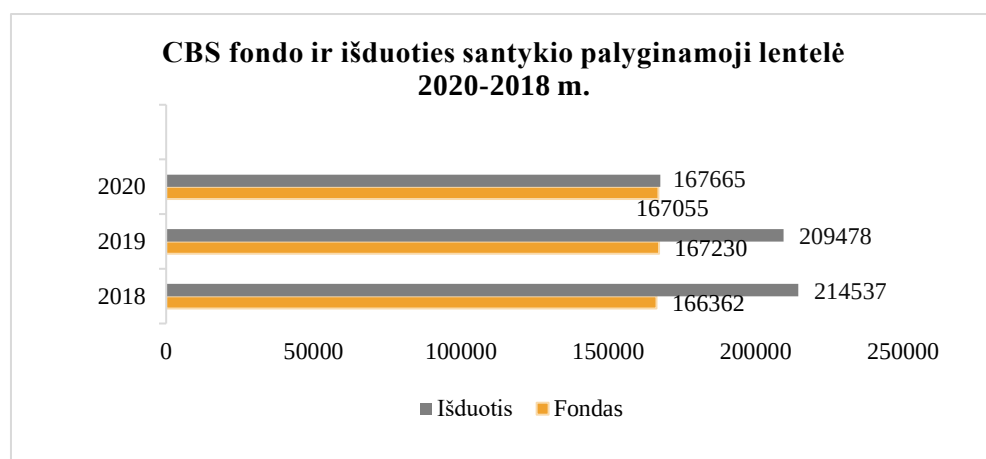
Rašytojas Vytautas Račickas dovanojo savo išleistų knygų vaikams. Smuikininkas Vilhelmas Čepinskis – garso įrašų kompaktiniuose diskuose.

Kasmetinės akcijos „Knygų Kalėdos“ metu bibliotekos fondas pasipildė 212 vnt. populiarių knygų. Knygas dovanojo skaitytojai ir leidykla „Gelmės“.

Organizavus viešuosius pirkimus, 2020 m. atlikta per 20 apklausų. Daugiausia knygų, kaip ir 2019 m., įsigyta iš UAB „Alma Littera sprendimai“ (982 vnt.), „UAB Patogu pirkti“ (338 vnt.), UAB „Balto trader“ (301 vnt.), UAB „Baltų lankų leidyba“ (267 vnt.), UAB „Tyto alba“ (260 vnt.), UAB „Niekio rimto“ (204 vnt.), UAB „Svajonių knygos“ (200 vnt.) ir kt.

5. Knygų ir kitų laikmenų dokumentų panaudojimas

2020 m. pabaigoje Zarasų CBS fondą sudarė 167055 vnt. knygų ir kitų dokumentų. **2020 m. vartotojams išduota 167665 vnt. dokumentų**, t. y. 20 % mažiau nei 2019 m. **Vienam vartotojui per metus išduota vidutiniškai 33 dokumentai.** (Detaliau Priedas Nr. 2. Fondo panaudojimas).

CBS fondo apyvarta yra 1. Viešojoje bibliotekoje – 0,9, miestelių padaliniuose – vidutiniškai 1,2, kaimo padaliniuose vidutiniškai – 1,1. Didžiausia apyvarta Salako padalinyje 1,6, Samanių ir Imbrado padaliniuose – 1,8. Mažiausia apyvarta Antazavės padalinyje – 0,2 ir Suvieko – 0,5.

Zarasų CBS vartotojams į namus išduota 111048 fiz. vnt. dokumentų (66,2 %), vietoje naudotasi 56617 fiz. vnt. dokumentų (33,8 %). Palyginti su 2019 metais, išduoties į namus rodiklis sumažėjo tik 3,2 %, o naudojimosi dokumentais vietoje – net 40,2 %.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vartotojams išduota 58794 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 28,9 % mažiau nei 2019 m. Į namus išduota 36814 fiz. vnt. dokumentų (62,6 %), vietoje naudotasi 21980 vnt. dokumentų (27,8 %). Palyginti su 2019 metais, išduoties į namus rodiklis sumažėjo 16,3 %, o naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 43,1 %.

Miestelių padaliniuose vartotojams išduota 35012 fiz. vnt. dokumentų, t. y. 16,7 % mažiau nei 2019 m. Į namus išduota 26518 fiz. vnt. dokumentų (75,7 %), vietoje naudotasi 8494 fiz. vnt. dokumentų (24,3 %). Palyginti su 2019 metais, miestelių padaliniuose dokumentų išduoties į namus rodiklis sumažėjo 4,6 %, naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 40,4 %.

Kaimo padaliniuose vartotojams išduota 73859 vnt. dokumentų, t. y. 12,9 % mažiau nei 2019 m. Į namus išduota 47716 fiz. vnt. dokumentų (64,6 %), vietoje naudotasi 26143 fiz. vnt. dokumentų (35,4 %). Palyginti su 2019 metais, kaimo padaliniuose išduoties į namus rodiklis sumažėjo 11,2 %, o naudojimosi dokumentais vietoje rodiklis sumažėjo 37,6 %.

Literatūros išduoties ir fondo panaudojimo santykis 2020 m.

	Grožinės literatūros išduotis	Grožinės literatūros apytaka	Mokslo šakų literatūros išduotis su periodika	Mokslo šakų literatūros fondo apytaka
CBS	76869	0,8	90796	1,3
Viešoji biblioteka	28268	0,8	30526	0,9
Miestelių	19300	1,1	15712	1,4
Kaimo	29301	0,6	44558	1,9

2020 m. **Zarasų CBS** grožinių leidinių išduotis sudarė 45,9 % (2019 m. – 42,2 %) visos išduoties, mokslo šakų dokumentų – 54,1 % (2019 m. – 57,8 %). Palyginti su praeitais metais, grožinės literatūros išduotis sumažėjo 13 %, mokslo šakų literatūros išduotis sumažėjo 25 %.

2020 m. **viešojoje bibliotekoje** grožinių dokumentų išduotis sudarė 48,1 % (2019 m. – 43,4 %), mokslo šakų dokumentų – 51,9 % visos dokumentų išduoties. Palyginti su praeitais metais grožinės literatūros išduotis sumažėjo 21 %, mokslo šakų literatūros išduotis sumažėjo 34,9 %.

LIBIS duomenimis 2020 m. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje **grožinės literatūros skaitomiausių kūrinių penketukas:**

1. Sugrįžimas: romanas / Håkan Nesser, 2017. (38 k.)
2. Mergina rūke: [detektyvinis romanas] / Donato Carrisi, 2018. (35 k.)
3. Mergaitė ant jūros skardžio: romanas / Lucinda Riley, 2014. (34 k.)
4. Prieskonių pirklio žmona: romanas / Charlotte Betts, 2016. (27 k.)
5. Petro imperatorė. Kn.1. - 3-čioji laida. - 2019. (27 k.)

Skaitomiausių mokslo informacinių leidinių penketukas:

1. Zarasai ežerų glėbyje: [fotoalbumas] / Algimantas Navickas, 2016. (146 k.)
2. Lietuvos lobiai / [teksto autoriai Mykolas Michelbertas, Stanislovas Sajauskas, Raimonda Norkutė, Raimonda Kogelytė-Simanaitienė, Rita Škiudienė], 2007. (70 k.)
3. Interjero spalvos / [teksto autorė Emma Clegg, 2004. (65 k.)
4. Mada: nuo pirmųjų laikų iki šių dienų / [iš anglų kalbos vertė Živilė Andriūnienė, Daiva Krištopaitienė ir Irena Jomantienė], 2015. (54 k.)
5. Lietuva tokia graži... : [fotoalbumas] / Kęstutis Fedirka, 2017 (52 k.)

2020 m. **miestelių padaliniuose** grožinių dokumentų išduotis sudarė 55,1 %, mokslo šakų dokumentų – 44,9 %. Palyginti su praeitais metais grožinės literatūros išduoties rodiklis sumažėjo 9,3 %, mokslo šakų – 24,4 %.

2020 m. **kaimo padaliniuose** grožinių dokumentų išduotis sudarė 39,7 %, mokslo šakų dokumentų – 60,3 %. Palyginti su praeitais metais grožinės literatūros išduoties rodiklis sumažėjo 6,5 %, mokslo šakų – 16,6 %.

Analizuojant išduoties rodiklius, matyti, kad 2020 metais santykinai išaugo grožinės literatūros išduoties rodiklio procentas, palyginus su bendrąja metų išduotimi. Mokslo šakų su periodika išduoties rodiklis ženkliai sumažėjo, nes sąlygos žiūrėti filmus, klausytis muzikos ir skaityti vietoje dėl karantino buvo ribojamos, o per karantiną neprieinamos.

2020 m. Zarasų CBS periodinių leidinių išduotis sudarė 44,3 % (2019 m. – 50,6) visos išduoties.

Viešojoje bibliotekoje periodinių leidinių išduotis sudarė 34,7 %.

Miestelių padaliniuose – vidutiniškai 33,4 %. Lyginant miestelių bibliotekų periodinių leidinių išduoties santykinį rodiklį: Dusetų K. Būgos padalinyje periodinių leidinių išduotis sudarė 15,6 %, Turmanto padalinyje – 52 %, Ligoninės padalinyje – 81 % visos išduoties. Toks aukštas Zarasų ligoninės padalinio periodinių leidinių išduoties rodiklis yra dėl to, kad ligoniai daugiausiai skaito laikraščius ir žurnalus.

Kaimo padaliniuose periodikos išduotis sudarė vidutiniškai 57 % (2019 m. – 64,3) visos išduoties. Lyginant kaimo padalinių periodinių leidinių išduoties santykinį rodiklį: aukščiausias Baibių padalinyje – 80,6 %, Smalvų – 78,2 %, žemiausias – Antalieptės padalinyje – 37,5 %.

Analizuojant periodikos išduoties rodiklius, matyti, kad 2020 m. dėl karantino, pastaraisiais trimis metais kilusi periodikos išduoties kreivė krito. Nors kaimo padaliniuose, ypač dirbančiuose nepilną darbo dieną, didžiąją dalį išduoties sudarė periodiniai leidiniai, jų panauda sumažėjo 7,3 %.

Išduoties vaikams analizė. 2020 m. Zarasų rajono **centralizuotoje bibliotekų sistemoje vaikams išduota 44176** (2019 m. – 57772) fiz. vnt. dokumentų, t. y. 23,5 % mažiau nei 2019 m. Viešojoje bibliotekoje išduota 11110 vnt., t. y. 39 % mažiau, miestelių padaliniuose – 8411 vnt., t. y. 22 % mažiau, kaimo padaliniuose išduota 24655 vnt., t. y. 14,3 % mažiau nei 2019 m.

2020 m. išduotis vaikams sudarė 26,3 % visos išduoties (2019 m. – 27,6%).

Vaikams grožinės literatūros išduotis sudarė 27684 vnt. arba 62,7 % (2019 – 62,7 %) visos išduoties vaikams. Palyginti su 2019 m., išduota 21,7 % mažiau nei 2019 m. Mokslo šakų literatūros su periodika išduotis – 16492 vnt. arba 31,3 % išduoties vaikams. Tai 26,5 % mažiau nei 2019 m.

Periodinių leidinių vaikams išduota 14748 vnt., t. y. beveik perpus mažiau nei 2019 m. Periodinių leidinių išduotis vidutiniškai sudarė 33 % (2019 m. – 50 %) visos išduoties vaikams. Iš jų: viešojoje bibliotekoje 22,7 %, miestelių padaliniuose 5,9 %, kaimo padaliniuose 47,6 %.

Zarasų viešojoje bibliotekoje vaikams grožinės literatūros išduotis sudarė 76,2 %, mokslo šakų išduotis – 23,8 % išduoties. Miestelių padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 67,4 %, mokslo šakų – 32,6 %. Kaimo padaliniuose grožinės literatūros išduotis vaikams sudarė 55 %, mokslo šakų – 45%.

Vaikų literatūros skyriuje LIBIS duomenimis skaitomiausių knygų penketukas:

1. Stebuklingi senelio batai. Ignė Zarambaitė, 2019. (37 k.).
2. Lietus ir skafandras. Dovilė Zavedskaitė, 2019. (25 k.).
3. Skruzdėlytės Greitutės nuotykių. V. Tamulaitis, 1992. (17 k.).
4. Trumpos istorijos. Kęstutis Kasparavičius, 2006. (26 k.).
5. Dingęs paveikslas. Kęstutis Kasparavičius, 2007 (23 k.).

Analizuojant viešosios bibliotekos Vaikų literatūros skyriaus 2020 m. išduotį vaikams, skaitomiausių knygų reitingų lentelės viršuje jau ne pirmi metai stebimi mokiniams rekomenduojamos literatūros sąrašų leidiniai.

LIBIS duomenimis populiari mokslo šakų literatūros leidiniai Vaikų literatūros skyriuje 2020 m. buvo:

Bendrojo skyriaus knygos: Angela Wilkes. Kurkadakas: pirmoji enciklopedija, 2017 (11 k.), Istorijos skanėstai, 2018 (8 k.), Mano pirmoji enciklopedija. Kas tai yra?, 2006 (8 k.).

filosofijos, psichologijos knygos: Ramunė Murauskienė. Kas tas pyktis?, 2020 (8 k.), A. Žukauskienė. Raidos psichologija, 2012 (16 k.), G. Chapman. Penkios vaikų meilės kalbos, 2001 (6 k.).

Religijotyros fondo knygos: Marion Thomas. Gražiausios biblijos istorijos, 2020 (6 k.), Mindaugo Sabučio atpasakoti pagal Anną Tverdovskąą „Biblijos pasakojimai mažiesiems, 2002 (4 k.).

Visuomenės mokslų: Dovydas Pancerovas ir Birutė Davidonytė. Kabinetas 339, 2020 (11 k.), Pranė Dundulienė. Lietuvių šventės: tradicijos, papročiai, apeigos, 2005 (10 k.). Paklausios buvo skiemenuotų pasakų knygelės ir pedagogikos knygos apie taisyklingą garsų tarimą bei rašybą pradinukams.

Gamtos mokslų knygos: Peter Wohlleben, Paslaptinas medžių gyvenimas: ką jie jaučia, kaip bendrauja – neregimo pasaulio atradimai, 2018 (10 k.), Cecile Jugla. Gyvūnų enciklopedija mažiesiems, 2018 (9 k.), Selemonas Paltanavičius. Pažinkime Lietuvos gyvūnus, 2011 (9 k.).

Medicinos, technikos ir žemės ūkio skyrių: Martin Sodomka. Kaip sukonstruoti geležinkelį: pasaka apie techniką pramonės perversmo laikais, 2018 (9 k.), Paslapčių knygelė: aš ir mano šuniukas, 2014 (6 k.), Brita Teckentrup. Atrask žuvų pasaulį, 2020 (6 k.).

Meno literatūros knygos: Katalin Racz Sztanave. Popieriaus darbeliai, 2013 (10 k.), Šioje knygoje slepiasi peliūkštis!, 2016 (9 k.), Justinas Žilinskas ir Povilas Vincentas Jankūnas: komiksai: Atgal į Vilnių!, 2020 (7 k.).

Istorijos mokslų knygos: Zbigniew Kuchowicz. Barbora Radvilaitė, 2020 (9 k.), Kakės Makės enciklopedija apie Lietuvą, 2018 (6 k.), A. Eidintas, Antanas Smetona: politinės biografijos bruožai, 1990 (7 k.).

2020 m. CBS vaikų skaitomumo rodiklis – vidutiniškai 36 (2019 m. – vidut. 44) dokumentai 1 vartotojui vaikui: viešojoje bibliotekoje – vidutiniškai 21 dokumentas; miestelių padaliniuose – vidutiniškai 25 dokumentai; kaimo padaliniuose – vidutiniškai 65 dokumentai.

6. Leidinių užsakymo iš kitų bibliotekų paslauga

Nesant leidinio CBS fonde skaitytojams sudaryta galimybė užsisakyti jį naudojantis tarpbibliotekinio abonemento (toliau – TBA) paslauga iš nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos fondų. 2020 m. į Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės Bitės viešosios bei Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekų TBA skyrius išsiųsta 15 užklausų ir gauta 15 dokumentų: iš jų 10 originalų ir 5 kopijos. Skaitytojų aptarnavimo skyriuje šia paslauga naudojosi 8 abonentai. Dokumentai užsakomi per LIBIS elektroninę TBA posistemį, užsakymai vykdomi gana greitai, bet paslauga nėra populiari, nes mokama.

7. Dokumentų šalinimas iš fondų

2020 m. iš viso iš fondo pašalinta ir nurašyta 9073 vnt. (2019 m. – 10498 vnt.), 829 pav. leidinių. Zarasų viešojoje bibliotekoje nurašyta 3271 vnt. dokumentų. Miestelių padaliniuose nurašyta 1689 vnt. Kaimo padaliniuose nurašyta 4113 vnt. dokumentų.

CBS dokumentų nurašymo palyginamoji 2020-2019 m. lentelė

	2020	2019	+ / -
Knygų	5456	6066	-610
Periodinių leidinių	3590	4360	-770
Garsinių	12	16	-4

Garsinių regimųjų	7	26	-19
Natų	4	14	-10
Rankraščių	1	1	0
Elektroninių	3	9	-6
Vaizdinių	0	1	-1
Kitokių (brošiūrų)	0	5	-5
Iš viso	9073	10498	-1425
Knygų	5456	6066	-610

Dokumentų atrinkimo pašalinimui iš fondo ir nurašymo priežastys – 53,1 % susidėvėję, 7,3 % praradę aktualumą, t. y., skaitytojų neskaitytos nė sykiu daugiau nei 5 metus, 39,6 % – periodika. 2020 m. nurašymas sumažėjo, nors fondai dar nėra optimalūs.

8. Dokumentų fondo apsauga

Zarasų viešosios bibliotekos knygos, kitų laikmenų dokumentai yra apsaugoti RFID lipdėmis, susietomis su savitarnos ir aptarnavimo technine ir programine įranga, skirta leidiniams ir publikacijoms užsakyti bei gauti viešojoje bibliotekoje. Lipdės suveikia išnešant knygą iš bibliotekos. RFID technologija susieta su Lietuvos integralia bibliotekų informacijos sistema LIBIS. Viešoji biblioteka turi RFID bangomis veikiantį knygų inventorizavimo įrenginį, kurio pagalba yra daug paprasčiau sutikrinti VB fondo išdėstymą. Kasmet organizuojama po vieną patikrinimą padaliniuose.

2020 m., keičiantis darbuotojams, patikrintas Smalvų padalinio fondas.

Knygrišys per metus atnaujino vid. 500 knygų – suklijavo lapus, sutvirtino viršelius, nugarėles ir prailgino knygos panaudojimo laiką.

2020 m. nuo karantino paskelbimo pradžios kovo mėnesį iki gruodžio mėn, pabaigos skaitytojų gražintos knygos buvo karantinuojamos ne trumpiau kaip 24 val. pagal Panevėžio apskrities viešosios bibliotekos parengtas rekomendacijas.

9. Skaitmeninimas

2020 m. kraštotyros literatūros skaitmeninimo procesas nesustojo. Bendradarbiaujant su Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos Regioniniu skaitmeniniu skyriumi buvo suskaitmeninti kraštiečio Antano Kartano rankraščiai – II tomas. Skaitmeninis dokumentas įkeltas į Zarasų viešosios bibliotekos sukurtą duomenų bazę <http://skaitmeninimas.zvb.lt>, kurioje talpinami ir kiti Regioniniame skaitmeniniame skyriuje suskaitmeninti leidiniai ir rankraščiai iš Zarasų viešosios bibliotekos fondo, iš viso 2497 skaitmenininti vaizdai.

VII. METODINĖ VEIKLA

2020 m. organizuojamos metodinės veiklos tikslas – skatinti kvalifikacijos ir kompetencijos ugdymą, ieškoti iškilusių problemų sprendimų dėl COVID-19 pandemijos, aptarti ir skleisti gerą patirtį ir siekti darbo kokybės. Karantino metu daugelis darbuotojų pagal grafiką dirbo iš namų, tobulino savo skaitmenines informacijos paieškos žinias.

Metodiniame darbe vadovautasi bibliotekų veiklas norminančiais dokumentais, Vyriausybės, Kultūros ministerijos patvirtintais teisės aktais, nutarimais, Zarasų rajono savivaldybės tarybos sprendimais, nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliotekininkystės centro parengtomis rekomendacijomis ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais dėl coronaviruso pandemijos suvaldymo.

Susirinkimai. Pasitarimai. Dėl COVID-19 pandemijos situacijos reikėjo kitaip organizuoti bibliotekos darbuotojų darbą, todėl technologijų panaudojimas koordinuojant veiklas, tapo svarbus 2020-aisiais metais. Dėl karantino darbuotojų susirinkimai ir pasitarimai buvo organizuojami nuotoliniu būdu, dažniausiai naudojant Google Meet platformą, vėliau Zoom.

2020 m. Zarasų viešojoje bibliotekoje buvo organizuota 22 centralizuotos bibliotekos sistemos darbuotojų, viešosios bibliotekos darbuotojų ir administracijos ir skyrių vedėjų susirinkimų ir pasitarimų. Jų metu buvo analizuojami bibliotekų veiklos rodikliai, aiškinamasi aktualūs darbo klausimai, padėtis bibliotekose pandemijos metu, aptariamose darbo naujovės, nauji profesiniai dokumentai, dalinamasi bibliotekų veiklų sėkmėmis ir problemomis dirbant karantino sąlygomis.

2020 m. CBS darbuotojų susirinkimų metu svarstyta CBS veiklos statistinių rodiklių lyginamosios analizės rezultatai, darbo organizavimas COVID-19 pandemijos grėsmės metu, aptarti klausimai dėl karantino sąlygų švelninimo ir vartotojų aptarnavimo, dėl dalyvavimo partnerių teisėmis projektuose, kraštotyros darbo bibliotekose misija ir uždaviniai. Darbuotojai supažindinti su Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo redakcija, kuri galioja nuo 2020-07-01, aptarta statistinių ataskaitų priėmimo tvarka, pasveikinti darbuotojai 2020 metais švenčiantys darbo ir gyvenimo jubiliejus.

Rosita Gurskaja, Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato Zarasų policijos komisariato Veiklos vyriausioji tyrėja, darbuotojams organizavo praktinius mokymus apie nusikaltimus elektroninėje erdvėje.

Administracijos ir skyrių vedėjų susirinkimuose svarstyti aktualūs klausimai dėl bibliotekos veiklos planų ir ataskaitų pateikimo, darbuotojų 2019 metų veiklos vertinimo, skyrių veiklų naujovių pritraukiant naujus vartotojus, darbo organizavimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei paskelbus karantiną, kaukių dėvėjimo tvarkos, dezinfekcinių priemonių įsigijimo ir panaudojimo, tartasi dėl kiekvieno mėnesio veiklų, projektų įgyvendinimo veiklų. Aptarti bibliotekos rengiamų dokumentų projektai, viešosios bibliotekos ir padalinių nuotolinės inventorizacijos klausimai.

Išvykos į padalinius. Viena iš metodinės veiklos formų – bibliotekininkų konsultavimas išvykų į padalinius metu. Tai vykdė vyriausias metodininkas ir skyrių vedėjai, IT specialistas. 2020 metais buvo organizuota 21 išvyka po padalinius, vidutiniškai viename padalinyje apsilankyta po 2,6 karto. Vietoje vykdyta pirminių apskaitos dokumentų pildymo kontrolė, spręsti aplinkos pertvarkymo dėl vartotojų saugumo ir informacijos prieinamumo sąlygų vartotojams užtikrinimo klausimai, stebėta kaip vykdoma Zarasų viešosios bibliotekos direktoriaus patvirtinta darbo tvarka karantino laikotarpiu, vyksta bibliotekos patalpų švarinimas, knygų karantinavimas COVID -19 pandemijos laikotarpiu.

Išvykų metu paruoštos interneto prieigos patalpos naujos įrangos pajungimui ir suaktyvintos kompiuterinės programos po kompiuterių pajungimo. Automatizuotų bibliotekinių procesų inžinierius D. Merkys lankėsi visuose padaliniuose, atliko viešosios interneto prieigos kompiuterių profilaktinę priežiūrą.

Metodinės rekomendacijos. 2020 m. vyriausias metodininkas parengė „2021 metų rašytojų jubiliejinių datų kalendorių“, vyresnysis bibliografas – „Kraštiečių 2021 m. kalendorių“.

Parengtos ir Zarasų viešosios bibliotekos direktoriaus patvirtintos rekomendacijos dėl darbo karantino metu: „Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbo organizavimo ir lankytojų aptarnavimo tvarka nuo 2020 m. gegužės 18 d.“, „Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbo organizavimo ir lankytojų aptarnavimo tvarka nuo 2020 m. birželio 1 d.“, „Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos darbo organizavimo ir lankytojų aptarnavimo tvarka 2020-04-27 – 2020-05-11“, „Zarasų rajono savivaldybės viešosios bibliotekos lankytojų aptarnavimo tvarka valstybės lygio ekstremalios situacijos paskelbimo metu: karantino režimo trukmės laikotarpis – nuo 2020 m. lapkričio 7 d.“

Karantino metu naudotasi Lietuvos nacionalinės bibliotekos rekomendacijomis „Lietuvos bibliotekų sektoriaus išėjimo iš karantino metodinės rekomendacijos“, „Bibliotekų sektoriaus darbo sušvelnintų karantino apribojimų sąlygomis rekomendacijos: Lietuvos bibliotekų sektoriaus išėjimo iš karantino metodinių rekomendacijų atnaujinimas ir papildymas“, Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės rekomendacijomis dėl knygų karantinavimo ir lankytojų aptarnavimo karantino sąlygomis.

VIII. BIBLIOTEKOS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA, DARBUOTOJAI IR JŲ PROFESIONALUMO UGDYMAS

1. Bibliotekos organizacinė struktūra

2020 m. Zarasų viešosios bibliotekos struktūroje:

 Skaitytojų aptarnavimo skyrius. Jį sudaro grožinės literatūros abonementas, mokslo šakų literatūros abonementas, periodikos skaitykla, mediateka, parodų galerija.

 Vaikų literatūros skyrius. Jį sudaro ikimokyklinio amžiaus ir 1-6 klasių moksleivių abonementas, 7-12 klasių moksleivių literatūros abonementas, žaisloteka, edukacinė erdvė su Šeimos skaitmeninių veiklų centru.

 Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius.

 Ūkio skyrius. Jame – dailininkas, IT specialistas, aptarnaujantis personalas.

 Specialistai: vyresnysis bibliotekininkas ryšiams su visuomene, vyriausias metodininkas, vyresnysis bibliotekininkas renginių organizatorius.

Zarasų rajono savivaldybės Tarybos 2019 m. lapkričio 11 d. sprendimu Nr. 169 „Dėl didžiausio leistino pareigybių skaičiaus nustatymo Zarasų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje“ buvo nustatytas leistinas pareigybių skaičius 48. 2020 m. pabaigoje viešosios bibliotekos centralizuotoje sistemoje buvo užimti 45,95 etato. Organizuojant darbą 2020 metais bibliotekos direktorius parengė ir patvirtino 116 įsakymų personalo, 65 įsakymus veiklos, 3 įsakymus komandiruočių, 54 įsakymus atostogų klausimais.

CBS darbuotojų pareigybės ir etatų skaičius 2020 gruodžio 31 d.

Eil. Nr.	Pareigybių pavadinimai	Etatų skaičius
1.	Direktorius	1
2.	Direktoriaus pavaduotojas	1
3.	Vyriausiasis metodininkas	1

4.	VB skyrių vedėjai	4
5.	Vyresn. bibliotekininkai viešojoje bibliotekoje	14
6.	Vyresn. bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	12,5
7.	Bibliotekininkai struktūriniuose padaliniuose	3
8.	Bibliotekinių procesų automatizacijos inžinierius	1
9.	Dailininkas	1
10.	Buhalterija	1,5
11.	Techniniai darbuotojai	5,95
	IŠ VISO	45,95

2020 m. Zarasų CBS metų pradžioje dirbo 51 darbuotojas, metų pabaigoje 49 darbuotojai. Iš jų: profesionalių bibliotekininkų – 38, kvalifikuotų specialistų – 5, techninių darbuotojų – 6 (sekretorius, vairuotojas, knygrišys, darbininkas, kiemsargis, valytojai). Techninio personalo etatai sudarė 12,9 % visų bibliotekų tinklo etatų. Darbuotojų kaitos beveik nėra. 2020 m. pasikeitė tik buhalteris.

Viešojoje bibliotekoje dirbo 28 darbuotojai, iš jų 19 bibliotekininkų, visi turintys bibliotekininkystės išsilavinimą. Padaliniuose dirbo 21 darbuotojas, iš jų 19 bibliotekininkų (9 turintys bibliotekininkystės išsilavinimą, 10 – kitą išsilavinimą).

Darbuotojų su aukštuoju išsimokslinimu (universitetiniu ir neuniversitetiniu) dirbo 19 (38,8 %), su aukštesniojo išsimokslinimu – 26 (53 %), viduriniu išsimokslinimu – 4 (8,2 %) darbuotojai.

Efektivumo rodikliai. 2020 m. vienai bibliotekinei pareigybei teko vidutiniškai 132 (2019 – 149) vartotojai, vidutiniškai 2470 (2019 m. – 3433) lankytojų. Tūkstančiui gyventojų teko 3 užimtose pareigybės, palyginti su 2019 m. 7,6 pareigybes Lietuvos savivaldybių darbuotojų vidurkiu. (Detaliau. Priedas Nr. 1).

2. Darbuotojų profesionalumo ugdymas

2020 m. balandžio 3 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministras pasirašė įsakymą Nr. ĮV-284 „Dėl kultūros sektoriaus darbuotojų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo programos patvirtinimo“, kurioje keliamas pagrindinis tikslas – sukurti tvarią kultūros sektoriaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo sistemą, orientuotą į kultūros paslaugų kokybinius pokyčius ir užtikrinančią vienodas galimybes viso viešojo kultūros sektoriaus darbuotojams tobulinti savo kvalifikaciją, pateikiami kompetencijų reikalavimai, kvalifikacijos tobulinimo būdai. Programoje išskiriamos šios bendrųjų kultūros sektoriaus darbuotojų kompetencijų įgijimo formos: mokymai, nuotoliniai mokymai, technologijomis grįsta mokymas, stažuotės, sėkmės istorijos, kūrybiniai projektai ir kiti būdai.

2020 m. naujų žinių įgijo bei kvalifikaciją kėlė 31 tinklo darbuotojas (VB – 15, padaliniuose – 16), t. y. 63 % visų dirbančiųjų, dalyvavę 30 kvalifikacijos kėlimo renginių.

2020 m. Zarasų viešosios bibliotekos tinkle populiariausias buvo nuotolinio mokymo būdas. Pagrindinės mokymų temos buvo susijusios su technologinių įgūdžių stiprinimu, literatūros naujovėmis, edukacinių veiklų kryptimis, kūrybinių industrijų kūrimu, psichologijos ypatumais dirbant su autizmo spektrą turinčiais lankytojais.

Darbuotojai dalyvavo nuotoliniuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose, kuriuos organizavo nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Lietuvos aklių biblioteka, Lietuvos bibliotekininkų draugija, Lietuvos savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacija, Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų taryba, Europos komisija Lietuvoje, Jaunimo reikalų departamentas, Ekonomikos mokymo centras, projekto „Prisijungusi Lietuva“ mokymų platforma, Šiaulių socialinių inovacijų centras.. Mokymų bei kursų lektoriai – įvairių sričių profesionalai, turintys praktinės patirties. Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka yra sukūrusi mokymų platformą <https://mokymai.lnb.lt/>, A. Mickevičiaus viešoji biblioteka – <http://go-andragogy.eu/>, kuriose galima savarankiškai mokytis 24/7. (Detaliau žr. Priedas Nr. 3: Kvalifikacijos kėlimas už bibliotekos ribų).

3. Darbuotojų įvertinimas ir skatinimas

Apdovanojimas. Metų vadovo vardas. Lietuvos Bibliotekų tarybos sprendimu ir LR Kultūros ministro įsakymu Zarasų viešosios bibliotekos direktorei Danutei Karlienei Metų vadovo vardas ir premija suteikti už indėlį kuriant modernią, daugiafunkcinę ir naujų bendrysčių biblioteką, naujų technologinių paslaugų šeimoms kūrimo ir tobulinimo iniciatyvas, Zarasų krašto bendruomenės telkimą bendroms literatūrinėms ir kultūrinėms veikloms ir aktyvų dalyvavimą Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijos veikloje.

2020 metų Zarasų rajono savivaldybės Kultūros ir meno premija ir laureato diplomai skirtas bibliotekos vyresniajai bibliotekininkei renginių organizavimui, teatro režisierėi Gražinai Karlaitei už ilgametį, kūrybingą Zarasų krašto bendruomenės švietimą ir pilietiškumo ugdymą, skleidžiant teatro meno pažinimo džiaugsmą, nuolatinį teatro meno ir literatūrinių programų rengimą, suaugusiųjų teatro „Juodai balta“ sukūrimą ir nenuilstamą gimnazistų teatro puoselėjimą.

Padėkos įstaigai 2020 m. Diplomas už dalyvavimą skaitymo varžytuvėse Vasara su knyga“ iš apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir Lietuvos mokinių neformaliojo švietimo centro padėka už dalyvavimą iniciatyvoje „Atverk duris vasarai 2020“ ir aktyvų veiklų organizavimą. Lietuvos savivaldybių VB asociacijos padėka už dalyvavimą 2020 m. viešųjų bibliotekų ir jų padalinių Metų nominacijos skyrimo konkurse. Zarasų švietimo pagalbos tarnybos padėka už bendradarbiavimą vykdant Lietuvos mokinių meninio skaitymo konkurso rajoninį etapą. Zarasų pirminės sveikatos priežiūros centro padėka už rūpestį medicinos darbuotojų sveikata.

Padėkos už darbo jubiliejus. 2020 m. viešosios bibliotekos direktorė ir LBD Zarasų skyrius pasveikino darbuotojus, švenčiančius darbo jubiliejus: Zarasų viešosios bibliotekos vyresniąją bibliotekininkę Vitą Juškėnienę (40 metų darbo stažas), Ligoninės padalinio vyresniąją bibliotekininkę Nijolę Pilac (30 metų darbo stažas), Antazavės padalinio vyresniąją bibliotekininkę Danguolę Davainienę (15 metų darbo stažas), Samanių padalinio vyresniąją bibliotekininkę Kazimierą Andrejevą (10 metų darbo stažas).

IX. PATALPŲ IR INFRASTRUKTŪROS BŪKLĖ

Viešosios bibliotekos ir struktūrinių padalinių patalpų plotas. Patalpų išlaikymas. CBS struktūroje išlaikoma 17 pastatų. 2020 m. tinklo bibliotekų patalpos užėmė 3842 m² (2019 m. – 3836 m²), iš kurių 3398 m² naudingo ploto. Viešosios bibliotekos plotas 2471 m², iš kurio 2077 m² – naudingas plotas. Vienam struktūriniui padaliniui tenka vidutiniškai 85,7 m² naudingo ploto.

Zarasų CBS lentynos, kuriose talpinamas fondas, užima 2,93 km: VB – 1,10 km, miestelių padaliniuose – 0,58 km, kaimo padaliniuose – 1,25 km.

10 bibliotekų pastatų veikia centralizuotas šildymas. Autonominis – 7 pastatuose, kur kūrenama malkomis ir elektra. 2019 m. Avilių, Smalvų, Štadvilių ir Šniukštų padaliniuose organizuotas malkų paruošimas žiemai. Zarasų viešosios bibliotekos pastato šilumos įrenginiai paruošti šildymo sezonui ir suderinta su AB „Panevėžio energija“ Zarasų šilumos tinklų rajone.

2020 m. remonto darbų nevyko. Bendradarbiaujant su Užimtumo tarnyba ir įgyvendinant Užimtumo didinimo programą, buvo atlikti terasos medinių grindų impregnavimo darbai. Remonto reikia Salako, Antazavės, Degučių padalinių patalpose.

Darbo organizavimas karantino sąlygomis. Atsižvelgiant į valstybės lygio ekstremalią visuomenės sveikatai situaciją, buvo laikomasi Sveikatos apsaugos ministro įsakymų ir siūlomų rekomendacijų. Bibliotekos darbuotojai ir lankytojai buvo aprūpinti visomis apsaugos priemonėmis. Buvo pertvarkytos bibliotekų erdvės ir kabinetai. Siekiant sumažinti kontaktų, kitaip paskirstyti žmonių srautai, bibliotekose tinkamai išdėstomi baldai, darbo stalai atitverti pertvaromis,

Telefonizavimas. 2020 m. įsigytas telefono ryšio planas „Virtualus IP PBX ir neribotas verslui paslauga“. Atnaujinta fiksuotame tinkle esanti virtualioji telefono stotelė ir 14 telefonų. Bibliotekų centralizuotame tinkle 31 laidinis telefonas, iš jų 15-oje padalinių. Zarasų Ligoninės padalinys netelefonizuotas.

Techninis aprūpinimas. Viešosios bibliotekos kompiuterinės įrangos tinklas centralizuotas. Tinklą aptarnauja 2 serveriai – tarnybinės stotys. Zarasų viešojoje bibliotekoje kompiuterių tinkle įdiegtą šviesolaidinio interneto ryšio liniją aptarnauja „Telia Lietuva“, AB. Padaliniuose prieiga prie interneto teikiama per AB Radijo ir televizijos centro paslaugą „Erdvės“ ir „Telia Lietuva“, AB. Kompiuteriniame tinkle įjungta 174 kompiuteriai: 127 kompiuteriai vartotojams ir 47 darbuotojams.

2020 m. įsigytas turtas. Įgyvendinant projektą Nr. 8.6.1-ESFA-V-911-07-0011 „Šiuolaikinė biblioterapija-socialinei atskirčiai mažinti“ įsigytos daugiafunkcinio spausdintuvo dažų kasetės, Vaikų literatūros skyriaus žaislotekai – minkštų spalvingų sėdynėlių rinkinys, siūbuoklis-pufas, sensorinių indų rinkinys, pertvaros, bevielio ryšio įrenginys, mobilus stovas. Iš projekto „Edukacinių veiklų ciklas: Vaidink ir dainuok“ įsigytos įkraunamos garso kolonėlės su dviem bevieliais mikrofonais ir dviem papildomais laidiniais mikrofonais, įvairių dydžių 3 kubai sceninei veiklai, sėdmaišiai – 5 vnt., žibintai, kilimas edukacijai – 1 vnt.

Paslaugų gerinimui įsigyta: skaitmeninis fotoaparatas 1 vnt., roletai priestato II ir III a. langams – 21 vnt., stebėjimo kamera – 1 vnt., baldai (spintos, spintelės, stalai) – 9 vnt., televizorius bibliotekos informacijai perduoti galerijos erdvėse - 1 vnt., lenta skelbimams – 3 vnt., molbertai – 6 vnt., ausinės – 20 vnt., lazerinis pultas įgarsinimui - 1 vnt., gesintuvas – 1 vnt., šiukšliadėžės – 3 vnt., žaislas -pliušinis meškinas – 1 vnt., eglė dirbtinė – 1 vnt.

Įsigytos priemonės apsaugai nuo COVID-19: bekontaktinis infraraudonųjų spindulių termometras, apsauginės pertvaros darbuotojų darbo vietoms, dezinfekcinis skystis rankoms, dezinfekcinis skystis paviršiams, dezinfekcinės servetėlės, muilas, veido kaukės, vienkartinės pirštinės, apsauginės plėvelės klaviatūroms ir pelėms, maišeliai knygų karantinavimui.

X. FINANSAVIMAS

Gauta lėšų. 2020 m. Zarasų CBS iš viso gauta 602080,89 Eur (2019 m. – 610177,32 Eur).

 2020 metais iš savivaldybės biudžeto gauta 588884,00 Eur (2019 m. – 578763,42 Eur), t. y. 1,7 % daugiau nei 2019 metais. 2020 m. Kultūros plėtros programai įgyvendinti skirta 580,2 tūkst. Eur (2019 m. – 514,7 tūkst. Eur), švietimo (neformalaus ugdymo) programai – 7184,00 Eur (2019 m. – 3777 Eur), aplinkosaugos programai – 700,00 Eur.

 Už mokamas paslaugas gauta 865,58 Eur (2019 – 869,62 Eur). Paslaugų įplaukas sudarė lėšos už kopijavimo, spausdinimo ir įrišimo paslaugas bei naudojimąsi nuotolinio darbo vietomis dalyvaujant Zarasų bendrystės erdvėje, renginių salės nuomą.

 Fizinio ir juridinio asmenų dovanos – 231,31 Eur (2019 m. – 260,88 Eur).

 Programų, projektų įgyvendinimui – 12100 Eur (2019 m. – 30283,40 Eur).

Išlaidos. 2020 m. išleista 635710,37 Eur (2019 m. – 648074,99 Eur).

 Darbo užmokesčiui. 2020 m. darbuotojų darbo užmokesčiui panaudota 475267,00 Eur (2019 m. – 434978,58 Eur). Augo kultūros darbuotojų darbo užmokestis, nes buvo skirtos kintamosios dalys, kilo minimalioji mėnesinė alga (605 Eur), augo pareiginės algos bazinis dydis savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojams, tarp jų bibliotekos darbuotojams.

 2020 m. kitoms išlaidoms (Sodrai, elektrai, šildymui, ryšiams, komandiruotėms, vandeniui, kurui, patalpų nuomai, trumpalaikiam turtui ir t.t.) panaudota 106640,61 Eur. (2019 m. – 148419,53 Eur).

 Automatizacijai: kompiuterinei ir programinei įrangai, interneto ryšio apmokėjimo išlaidos – 7397,81 Eur (2019 m. – 13505,16 Eur). Iš tos sumos interneto išlaidos sudarė 4,2 tūkst. Eur.

Vidutinė vieno lankytojo kaina per metus – 6,77 Eur (2019 m. – 4,86 Eur).

 Išlaidos dokumentams įsigyti. 2020 m. dokumentų įsigijimui panaudota 46368,12 Eur (2019 m. – 50944,72 Eur, 2018 m. – 36412,48 Eur). Iš jų: Kultūros ministerijos lėšos spaudiniams įsigyti – 26100 Eur (2019 m. – 13274 Eur.), savivaldybės – 12507 Eur (2019 m. – 12650 Eur), kitos (dovanos, parama) – 7761,12 Eur (2019 m. – 25020 Eur).

81,8 % visų išleistų lėšų skirta knygų įsigijimui, 17 % skirta periodikai, 1,2 % – kitoms laikmenoms.

 Knygoms – 36184,48 Eur (2019 m. – 41535,17 Eur)

 Periodikai – 8607,34 Eur (2019 m. – 8796,81 Eur)

 Elektroniniams dokumentams – 1,0 Eur (2019 m. – 387,33 Eur).

 Neelektroniniams dokumentams – 1575,30 Eur (2019 m. – 225,41 Eur)

2020 m. iš viso viename rajono gyventojui dokumentų iš visų šaltinių įsigyta už 3,09 Eur (2019 m. – 3,34 Eur). Iš jų:

 Kultūros ministerijos skirtų lėšų viename rajono gyventojui teko 1,74 Eur (2019 m. – 0,87 Eur).

 Savivaldybės lėšų dokumentams įsigyti skirtų lėšų viename rajono gyventojui teko 0,83 Eur.

 Kitų lėšų (projektų, paramos, gyventojų 1,2 % pajamų, privačių asmenų dovanų ir kt. viename rajono gyventojui teko 0,52 Eur.

2020 m. iš viso vienam bibliotekos vartotojui teko 9,2 Eur. (2019 m. – 9,3 Eur.) dokumentams įsigyti skirtų lėšų. Iš jų:

- Kultūros ministerijos skirtų lėšų vienam bibliotekos vartotojui teko 5,2 Eur.
- Savivaldybės lėšų, skirtų dokumentams, vienam bibliotekos vartotojui teko 2,48 Eur.
- Kitų lėšų (projektų, paramos, dovanų ir kt.) vienam bibliotekos vartotojui teko 1,53 Eur.

IŠVADOS

Apžvelgiant 2020-uosius metus galima sakyti, kad nepaisant įprastą darbo ritmą sutrikdžiusio COVID-19 viruso, Zarasų viešoji biblioteka net ir didelės nežinomybės sąlygomis greitai mobilizavosi ir atrado būdus kaip vykdyti savo misiją. Bibliotekos veiklų įvertinimas – Kultūros ministerijos konkurse Metų vadovo vardo suteikimas bibliotekos vadovei D. Karlienei – už naujų bendrysčių biblioteką, naujų technologinių paslaugų šeimoms kūrimo ir tobulinimo iniciatyvas, Zarasų krašto bendruomenės telkimą bendroms literatūrinėms ir kultūrinėms veikloms.

Viruso pandemija turėjo įtakos rezultatams, bet 2020 m. išlaikytas stabilus centralizuotas bibliotekų tinklas, sutelkta 33,9 % gyventojų, vaikų iki 14 metų – 67,6 %. Nemažai dalykų teko daryti nuotoliniu būdu. Buvo išbandytos techninės galimybės rengti ir internetu pateikti virtualius renginius. Sukurti 72 renginiai – videoskaitymai, nuotolinės viktorinos, naujų parodų pristatymai. 6 % išaugo virtualių lankytojų skaičius, iki 3,1 tūkst. – nuotolinių renginių lankytojų skaičius. Karantinas suteikė naujų galimybių ir skaitytojams, ir darbuotojams: mokytis, bendrauti, klausytis interviu, dalyvauti diskusijose ir seminaruose neišeinant iš namų ar darbo vietos.

Išliko stiprūs ir kūrėsi nauji kūrybinių veiklų saitai su kitomis sritimis – teatro, tapybos, sveikatos – dalyvaujant Rašytojų klubui, VĮ „Kūrybinės idėjos“, VšĮ „Teatro istorijos“, Ignalinos sveikatos informacijos centrui. Aktyviai veikė prie bibliotekų susibūrę klubai – literatų Zarasų „Virš tylos“ ir Dusetų „Atgaiva“, bibliotekos suaugusiųjų teatras „Juodai balta“, neformaliojo vaikų švietimo pedagogai su informatikos ir teatro-dainavimo vaikų būreliais Dusetų padalinyje ir viešojoje bibliotekoje. Po bibliotekos stogu susikūrė naujas menininkų sambūris – Zarasų krašto fotografai „Ežerų žemė“.

Pirmojo karantino uždarytas pavasarinės parodas ir renginius lankytojai žiūrėjo vasarą, o rudens pradžioje vienas renginys keitė kitą, nes nuo lapkričio mėn. renginiai vėl nebevyko. Per metus organizuota 709 renginiai, 20,3 % mažiau nei 2019 m. Tačiau neturint galimybių gyvai kultūrinei veiklai ir renginiams, atsirado laiko sutvarkyti organizacinius ir ūkinius darbus. Buvo įsigyta naujų baldų ir atnaujinta Zarasai HUB erdvė ir erdvė ant stogo.

Sėkmingai įgyvendinta projektinė veikla. Literatūros projektas „Knygos šventė su poetu Pauliumi Širviu“, skirtas kraštiečio poeto 100-čiui, renginiais nusitęsė į Zarasų, Utenos, Ignalinos ir Molėtų viešąsias bibliotekas. 2020 m. viešojoje bibliotekoje Šeimos skaitmeninių veiklų centras papildytas naujai sukurtu produktu – virtualių akinių turu apie Zarasų ir Utenos rajonų dvarvietes ir piliakalnius. Būnant Utenos A. ir M. Miškinų bibliotekos partneriu – interaktyvia knyga apie žolininkę Eugeniją Šimkūnaitę. Dalyvaujant nacionaliniuose projektuose, kaimo padalinių vartotojams atnaujintos kompiuterizuotos darbo vietos. Gyventojams pagal išgales organizuoti skaitmeninio raštingumo mokymai.

Toliau plėtotas skaitmeninio platinimo kanalas. Bibliotekos kuriamą skaitmenintų dokumentų duomenų bazę papildė suskaitmenintas dar vienas A. Kartano rankraštis, bažnyčios metrikų fotografuotos kopijos. Vis didesnė bibliotekos kraštotyros fondo dalis pasiekama internete; 7,9 % išaugo kraštotyros svetainės virtualių lankytojų skaičius.

Knygoms tradiciškai biblioteka skyrė daug dėmesio. 2020 m. Kultūros ministerija padidino asignavimus viešųjų bibliotekų fondams formuoti, tam papildomai skirdama maždaug 15 % daugiau nei buvo skirta 2019 m., ir dėl COVID-19 pandemijos papildomai skirdama lėšų. 2020 m. pagaliau pasiektas ES lygis, finansuojant bibliotekų fondus. Lėšų periodikos prenumeratai ir fondų atnaujinimui skyrė Zarasų rajono savivaldybė 4,6 % daugiau nei praeitais metais. CBS fondas atnaujintas 5,3 %. Bet knygos brangsta. 2020 m. už vieną knygą vidutiniškai mokėta po 8,91 euro (2019 m. vidurkis – 8.74 Eur). Zarasų rajone lėšos vienam gyventojui – 1,74 Eur (2019 m. – 0,87 Eur), vienam vartotojui vidutiniškai teko 1,8 naujų dokumentų.

Dėl karantino sąlygų lankomumo rodiklis mažesnis 29,9 %, išduoties rodiklis mažesnis 20 % proc. nei praeitais metais. Rajonas išlieka vienu labiausiai senėjančių su vienu mažiausių gimstamumu ir neigiamu migracijos rodikliu – tai irgi įtakojo bibliotekų rodiklius. Karantinas apribojo lankytojų lankymąsi, pasikeitė jų gyvensenos įpročiai. Viena pagrindinių užduočių išlieka, kokiomis formomis ar veiklomis parodyti skaitymo naudą ir poveikį. Daugiau dėmesio skirti pradinio skaitymo įgūdžių ugdymui.

Įvertinus tai, kad nuolat didėjo interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius, organizavus moksleivių nuotolinį mokymąsi, galima prognozuoti, kad mažėjantis bibliotekų interneto paslaugos poreikis ateityje dar labiau sumažės, todėl siekiant didinti bibliotekų patrauklumą ir užtikrinti tam tikrų bendruomenių grupių, ypač jaunimo, poreikių tenkinimą, būtina kurti naujas ir įvairesnes nuotolines bei interaktyvias bibliotekų paslaugas.

Išliko CBS tinklo infrastruktūros atnaujinimo poreikis – Salako, Degučių, Antazavės padalinių patalpose reikalingi remontai. Nerandama lėšų viešosios bibliotekos fasado dalies, kurią reikia atnaujinti, remontui.

Zarasų rajono savivaldybės viešajai bibliotekai pradedant 2021 metus, svarbiausia yra išlaikyti tai, kas sukurta ir spręsti šiandienos aktualius uždavinius, svarbius rajono gyventojams, aktualizuojant turimą fondą, tobulinant teikiamas fizines kultūros, informacijos ir švietimo paslaugas ir derinant jas prie nuotolinės aplinkos.

DARBO EFEKTYVUMO RODIKLIAI VIENAM DARBUOJUI
PRIEDAS NR. 1

Pavadinimas	Darbuotojai	Vartotojai		Krūvis 1 darbuotojui		Dok. išduotis	Išduotis 1 darb.	Lankytojai	Lankytojai 1 darbuotojui	Renginių lankytojai		
Padalinio / skyriaus		Iš viso	Naujų	Vartotojų skaičius (iš viso)	Naujų vartotojų skaičius (iš viso)					Iš viso lankytojų (tarp jų virtualių)	Iš jų virtualių lankytojų	Renginių lankytojų skaičius 1 darbuotojui
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Antalieptės	1	279	22	279	22,0	9088	9088,0	4161	4161,0	516	0	516,0
Antazavės	1	98	19	98	19,0	1490	1490,0	2027	2027,0	496	0	496,0
Avilių	1	138	22	138	22,0	5020	5020,0	2304	2304,0	320	21	320,0
Baibių	1	97	13	97	13,0	2953	2953,0	1268	1268,0	499	0	499,0
Degučių	1	210	6	210	6,0	7176	7176,0	1954	1954,0	1179	444	1179,0
Dusetų	3	805	127	268	42,3	20376	6792,0	13311	4437,0	4083	1823	1361,0
Imbrado	1	180	1	180	1,0	8210	8210,0	2325	2325,0	505	0	505,0
Ligoninės	1	154	27	154	27,0	2900	2900,0	2046	2046,0	174	0	174,0
Sadūnų	1	109	8	109	8,0	1666	1666,0	848	848,0	508	0	508,0
Salako	1	255	20	255	20,0	13063	13063,0	6248	6248,0	660	289	660,0
Samanių	1	127	3	127	3,0	8382	8382,0	3382	3382,0	332	0	332,0
Smalvų	1	83	14	83	14,0	3713	3713,0	2015	2015,0	443	4	443,0
Suvieko	1	153	2	153	2,0	3353	3353,0	1438	1438,0	148	0	148,0
Šniukštų	1	147	42	147	42,0	5407	5407,0	2351	2351,0	334	0	334,0
Štadvilių	1	102	19	102	19,0	4338	4338,0	1851	1851,0	264	0	264,0
Turmanto	2	401	28	201	14,0	11736	5868,0	5231	2615,5	238	0	119,0
IŠ VISO	19	3338	373	176	19,6	108871	5730,1	52760	2776,8	10699	2581	563
VB skyriai	11	1715	208	156	18,9	58794	5344,9	41101	3736,5	5011	1080	455,5
CBS	30	5053	581	168	19,4	167665	5588,8	93861	3128,7	15710	3661	523,7

FONDO PANAUDOJIMAS 2020 M.

PRIEDAS NR. 2.

Padalinys / skyrius	Fondas 2020	Fondas 2019	Skirtumas	Išduotis 2020	Išduotis 2019	Išduoties skirtumas	Fondo apyvarta
Antalieptės	9415	9124	291	9088	11175	-2087	1
Antazavės	8501	8347	154	1490	1455	35	0,2
Avilių	6189	6167	22	5020	6132	-1112	0,8
Baibių	2989	2936	2953	2953	5304	-2351	1
Degučių	5554	5933	-379	7176	7246	-70	1,3
Dusetų	17973	17351	622	20376	21706	-1330	1,1
Imbrado	4534	4661	-127	8210	9890	-1680	1,8
Ligoninės	2851	2714	137	2900	6719	-3819	1
Sadūnų	1859	1767	92	1666	2293	-627	0,9
Salako	8153	8282	-129	13063	13370	-307	1,6
Samanių	4536	4698	-162	8382	8908	-526	1,8
Smalvų	2769	2524	245	3713	3981	-268	1,3
Suvieko	6479	6379	100	3353	5025	-1672	0,5
Šniukštų	5071	4856	215	5407	4124	1283	1,1
Štadvilių	3136	3025	111	4338	5883	-1545	1,4
Turmanto	7946	8257	-311	11736	13627	-1891	1,5
Viešoji biblioteka	69100	70209	-1109	58794	82640	-23846	0,9
CBS	167055	167230	2725	167665	209478	-41813	1,0

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos nuotoliniai mokymai

Gruodžio 1 d. nuotoliniai mokymai „Skaitmeninė humanitarika“ su dr. Egidija Kiškina, VU. Dalyvavo D. Merkys

Gruodžio 7 d. nuotolinis seminaras „Vaikų ir paauglių literatūra: tarp stabilumo ir kismo“. Nagrinėta socialinių medijų poveikis paauglių skaitymo skatinimui. Dalyvavo L. Vaitavičienė, N. Pilac.

Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos seminarai

Vasario 12 d. seminaras „Rankraščinio ir spausdinto kultūros paveldo vadyba“. Paskaitas skaitė dr. Alma Bražiūnienė, Rima Cicėnienė, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka. Dalyvavo R. Kornevienė, V. Mikštienė, S. Bikulčiūtė, S. Pelekienė, J. Lementauskienė.

Liepos 23 d. seminaras „Biblioterapijos taikymas bibliotekose“. Nagrinėta Skaitymo rekomendacijų metodiką ir skaitytojų klubų nauda, mokytasi terapinio ir kūrybinio rašymo, poezijos terapijos, tautosakos panaudojimo biblioterapijoje metodų. Dalyvavo Z. Černovienė.

Spalio 15 d. Anykščių VB Istorijų dvarelyje sesija su asociacija „Kūrybinės jungtys“ dėl Regionų bibliotekų veiklos plėtros modelio kryptų ir sprendimų. Dalyvavo D. Karlienė, J. Lementauskienė, S. Pelekienė, V. Alubeckaitė.

Lapkričio 11 d. nuotolinis seminaras „Bibliotekoje – asmuo, turintis autizmo spektro sutrikimų“ su lektore dr. Margarita Jurevičienė. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Pelekienė, V. Juškėnienė, L. Vaitavičienė, R. Kornevienė, V. Alubeckaitė, Z. Černovienė.

Lapkričio 12 d. „ASS ir edukacija bibliotekoje: sensoriniai skaitymai“ su lektore Rūta Norkute iš VšĮ „Idėjų karalystė“. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Pelekienė, V. Juškėnienė, L. Vaitavičienė, R. Kornevienė, V. Alubeckaitė, Z. Černovienė.

Gruodžio 1 d. tarptautinio pasakojimo festivalio SEKAS 2020“ mokymai „Pasakojimo menas bibliotekose“. Dalyvavo V. Stepanavičienė, J. Gurskaja, A. Alubeckaitė, N. Pilac, Z. Černovienė

Gruodžio 2-3 d. nuotolinis seminaras „Kaip padėti sau ir kitiems“ su dr. psichologe-psichoterapeute Agnė Jurgaityte-Avižiniene. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Pelekienė, V. Juškėnienė, L. Vaitavičienė, R. Kornevienė, V. Alubeckaitė, Z. Černovienė.

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos nuotoliniai mokymai platformoje

<http://go-andragogy.eu/>

Balandžio 10–11 d. nuotolinis seminaras „Elektroninės paslaugos bibliotekose“. Mokėsi D. Lysova, D. Koroliova, A. Gudėlienė.

Balandžio 23 d. „Kompiuterinis raštingumas pažengusiems“ ir „Komunikacija socialiniuose tinkluose“. Mokėsi D. Lysova, D. Koroliova, A. Gudėlienė.

Birželio 4 d. dalyvavo 6 val. trukmės skaitmeninio raštingumo mokymuose apie valstybinių institucijų teikiamas e. paslaugas ir e. parašo naudojimo galimybes. Mokėsi D. Lysova, D. Koroliova, A. Gudėlienė.

Šiaulių socialinių inovacijų centro su Šiaulių apskrities biblioteka nuotoliniai mokymai

Lapkričio 18 d. nuotolinis seminaras „Biblioteka visiems“ apie paslaugas autizmu sergantiems žmonėms.

Dalyvavo D. Davainienė, D. Lysova, V. Stepanavičienė, E. Gaižiuvienė. D. Koroliova. A. Gudėlienė, J. Šepetovskaja, N. Pilac, M. Voropajeva, R. Survilaitė, E. Steponavičienė, B. Rodienė, K. Andrejeva.

Lietuvos aklių bibliotekos seminaras

Gruodžio 16 d. nuotolinis seminaras „Autorių teisės ir vartotojų, negalinčių skaityti įprasto teksto, informacinis aprūpinimas“ su dr. Marija Stonkiene, VU, ir LAB specialistėmis. Dalyvavo J. Lementauskienė, S. Bikulčiūtė, S. Pelekienė, V. Mikštienė

Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos posėdžiai

Gegužės 15 d. virtualiame posėdyje nagrinėti klausimai dėl bibliotekų darbo karantino metu, dėl nuotolinių bibliotekų paslaugų, dėl naujų knygų įsigijimo skubos tvarka, dėl bibliotekų dalyvavimo priemonėje „Autizmui draugiška biblioteka“. Dalyvavo direktorė D. Karlienė.

Spalio 20 d. susitikime nagrinėti klausimai dėl bibliotekų darbo pandemijos sąlygomis. Dalintasi gerąja patirtimi siekiant susigrąžinti skaitytojus ir efektyviai teikti paslaugas ekstremaliomis sąlygomis.

Supažindinta su priemonės „Autizmui draugiška biblioteka“ įgyvendinimo eiga. Dalyvavo direktorė D. Karlienė.

Lietuvos bibliotekininkų draugijos renginiai

Vasario 28 d. Kaune XI Lietuvos bibliotekininkų draugijos narių suvažiavimas. Dalyvavo D. Karlienė ir S. Bikulčiūtė.

Gruodžio 2 d. nuotolinė Lietuvos bibliotekininkų draugijos tarptautinė konferencija „Kaip mes pasikeitėme per 20 metų?“. Dalyvavo D. Karlienė ir S. Bikulčiūtė ir padalinių darbuotojos.

Savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos renginiai

Birželio 22 d. posėdis Vilniuje. Komisijos darbas Metų nominacijos konkurso paraiškų vertinimui. Dalyvavo D. Karlienė

Rugsėjo 17–18 d. renginys „Lietuvos e-skautai ir biblioteka“. Susitikimas su LR Kultūros ministro pavaduotoja Zita Bružaite ir diskusija apie šiuolaikinę visuomenę ir pokyčių bibliotekose svarbą, susipažinta su LIBIS sistemos modernizavimo jungtinio katalogo pagrindu projektu. Metų nominacijų ir prizų „Biblioteka – skaitmeninio raštingumo mokymų lyderė“ laimėtojų apdovanojimas Rokiškio viešojoje bibliotekoje. Dalyvavo D. Karlienė

Jaunimo savanoriškos tarnybos kvalifikaciniai renginiai

Sausio 23-24 d. nuotoliniai mokymai solidarumo korpuso tutoriams ir mentoriams. Dalyvavo J. Lementauskienė.

Gruodžio 9 d. nuotolinis seminaras „JST PO kuratorių mokymai“. Dalyvavo J. Lementauskienė

Europos komisijos Lietuvoje renginys

Balandžio 6 d. nuotolinis seminaras Bibliotekų-partnerių susitikimas. Dalyvavo S. Pelekienė.

Liepos 8 d. Utenos A. ir M. Miškinų viešosios bibliotekos mokymų stovykla „Kultūriniai ir kūrybiniai ryšiai“ kultūros įstaigų ir kūrybinių industrijų atstovams. Dalyvavo J. Lementauskienė.

Ignalinos visuomenės sveikatos biuras

Rugpjūčio 17-18 d. organizuotas seminaras „Savižudybių intervencijos ASIST mokymai“. Mokėsi S. Pelekienė.

Ekonomikos mokymo centras

Spalio 20 d. nuotolinis seminaras „Finansavimo sumos, pajamos ir sąnaudos viešajame sektoriuje. Dalyvavo vyriausia buhalterė Olga Butkevičienė.

Lapkričio 14 d. Nuotolinis seminaras „Vidaus kontrolės politika viešajame sektoriuje: praktinis diegimas ir taikymas“. Teisingumo ministerijos Centralizuoto audito vidaus audito skyriaus vedėja Dorita Visalgienė mokė kaip praktikoje dokumentuoti vidaus kontrolės politiką, kokie jos principais ir tvarka, įstaigos vadovo dalies įstaigos funkcijų deleguotų pavaldiniams vykdymo kontrolės ir kitų. Mokėsi D. Karlienė.

VšĮ „Euroregiono Ežerų kraštas direktoriato biuras“

Lapkričio 12 d. nuotolinis kultūros ir inovacijų forumas Paveikim kultūrą 2020“ su dr. Erika Godlevska iš Ateities visuomenės instituto. Dalyvavo D. Karlienė.

Utenos apskrities regioninės kultūros tarybos nuotolinė konferencija

Lapkričio 23 d. Lietuvos kultūros tarybos pristatymas 2021 m. finansavimo akcentų, programos „Tolygi kultūros raida“ įgyvendinimo Utenos apskrityje 2020-23 m. prioritetų ir kvotų. Pasidalinta gerąja patirtimi ir pasiekimais. Dalyvavo D. Karlienė ir J. Lementauskienė.